Ovidiu Zotta

Alexandru cel argintiu

calibre 0.8.44

OVIDIU ZOTTA

ALEXANDRU CEL ARGINTIU

Roman

EDITURA ION CREANGĂ, BUCUREŞTI – 1976

Desenul copertei de POMPILIU DUMITRESCU

Mihaelei

CAPITOLUL ÎNTÂI

Mergeau tiptil, lipiţi de pereţi. *Vulturul Singuratic* poruncea, prin gesturi, încetinirea sau grăbirea înaintării. Vântul le arunca în faţă rafale de ploaie. *Picior de Iepure* simţi cum îl gâdilă ceva în nări. Duse mâna la nas, înspăimântat. Răsună un strănut înăbuşit. Toţi se uitară cu dispreţ şi reproş la micul ghinionist. Acesta lupta disperat împotriva unui al doilea strănut. Om cu experienţă, *Marea Puşcă* îşi smulse căciula din cap şi i-o lipi de faţă. Zgomotul strănutului se pierdu în masca de lână caldă.

Încă trei metri, încă doi, un pas. Vulturul Singuratic se apropie de fereastra deschisă şi ridică mâinile, prinzând marginea ferestrei. Se înălţă încet, în puterea braţelor. Toţi îl urmăresc cu respiraţia oprită. Milimetru cu milimetru, capul lui depăşeşte nivelul pervazului. Acum poate privi înăuntru. Rămâne aşa câteva secunde, pe urmă, un salt, şi Vulturul Singuratic e cu burta pe pervaz. Se dă peste cap, dispărând

înăuntru. Picior de Iepure, care-şi cunoaşte dinainte misiunea, se aşază pe brânci, lipit de zid, în dreptul ferestrei. Rând pe rând, ceilalţi micuţi i se urcă în cârcă, pun genunchiul pe pervaz şi se aventurează în necunoscut. Rămas singur, Picior de Iepure îşi îndreaptă trupul, privind nerăbdător în sus, dar nu se vede nimic. Furios, sare cât poate, dar nu ajunge să prindă marginea ferestrei. „Trădătorii! murmură el, cu obidă. Au uitat că trebuie să-mi întindă şi mie mâna!“

Celor dinăuntru numai la el nu le e mintea. Sunt cu un ochi la uşă şi cu altul la „Alexandru cel Argintiu”, care-i fascinează.

— Oare chiar vorbeşte? întreabă în şoaptă Marea Puşcă, în egală măsură curios şi temător.

„Alexandru cel Argintiu” în veşmântul său alb, metalic, îi priveşte misterios.

Brusc, uşa se deschide. Invadatorii îngheaţă. Uriaşului care a intrat, îmbrăcat în vestita tunică albă, cu iniţialele „A. A.“, abia îi ajung până la centură. Fruntea lui se umple de cute:

— Cum aţi intrat aici?!

Vede fereastra deschisă, prin care vântul strecoară frunzele uscate şi umede ale toamnei. Iulian Nedea se plimbă încet, fixându-l pe fiecare în ochi.

— Ştiţi ce vă aşteaptă?

Vulturul Singuratic e la fel de palid ca toţi ceilalţi. Marea Puşcă îşi aduna ultimele puteri:

— Nu ne-am atins de nimic! Am vrut doar să vedem dacă vorbeşte. Nu te supăra pe noi…

„Frica! râde în sine Iulian. Uite-i cum tremură.“ Sentimentul de a se şti temut de cei mai mici îi face plăcere, deoarece rareori i-a fost dat să-l aibă. „Proştii! E ruşinos să te bucuri că bagi spaima în nişte copii de clasa întâi.“ Râde, şi copiilor le mai vin inimile la loc. Duce arătătorul la buze:

— Sst! Trebuie s-o ştergeţi! Dacă vă prind ceilalţi, n-o să fie bine.

— Da’ vorbeşte? repetă Marea Puşcă, arătând spre „Alexandru”.

— Încă nu, dar o să vorbească. Uitaţi-vă aici.

Îndepărtează panoul unui bloc. Interiorul lui „Alexandru” iese la vedere: legiuni minuscule de piese trandafirii, galbene şi roşii. De departe ai crede că sunt straturi de flori decupate din gradină şi aşezate ca volumele în bibliotecă. Impresia produsă asupra inoportunilor vizitatori nu e tocmai copleşitoare. Iulian se simte cam jignit:

— Credeaţi că înăuntru e vreun balaur sau vreun Mannix? Aici e ştiinţă, nu înţelegeţi? Valea! Aud nişte glasuri care nu prevestesc nimic bun. Topiţi-vă urgent pe unde aţi venit!

Marea Puşcă scoate fulgerător din sân un mic aparat de fotografiat, îl duce la ochi, apasă pe declanşator.

— Mai sunteţi aici? se încruntă Iulian. Nu v-am spus că vin Feţele palide şi-o să fie vai de voi?

Într-adevăr, de pe coridor se aud apropiindu-se zgomote de glasuri şi de paşi. Se reped cu toţii la fereastră.

— Picior de Iepure! strigă Vulturul Singuratic. Ţine cocoaşa, să coborâm!

Picior de Iepure rânjeşte, cu braţele încrucişate.

— Dar voi m-aţi tras înăuntru? Acum descurcaţi-vă!

Şi-i priveşte încântat cum încep să se rostogolească de-a valma. Noroc că aterizează pe moale: noroi şi frunze uscate.

Exact în clipa când ultimul *invadator* părăsea secţia „A.A.“, uşa se deschise şi începură să intre colegii lui Iulian. Îşi scoaseră din dulap halatele albe, scurte şi începură să le îmbrace.

— Ce-i mizeria asta?! exclamă iritată Voichiţa Homată, arătând urmele noroioase de pe podea. Şi geamul deschis! Vânt, frig! Cine e de serviciu? A, Iulian! Atunci e clar…

Şi râse într-un anumit fel, care îl înfuria şi-l umilea pe Iulian mai rău decât o ocară. Împurpurat, se repezi spre locul lui, făcându-se că n-o aude.

Deodată, răsună „buzduganul lui Martinoiu“, adică vocea aceea formidabilă care făcea să vibreze geamurile pe toate cele trei nivele ale clădirii şcolii. „Cutare, ia apleacă-te şi strânge hârtiile alea de pe jos, să vezi ce muşchi o să faci! Cutăriţă, mai repede, la clasă: povestea cu sfertul de oră academic nu e pentru tine!“

Iulian luă făraşul şi mătura dindărătul dulapului şi, într-un ritm progresiv accelerat, curăţă toate urmele de noroi.

— Aşa, băieţică, râse Cezar Floricescu; să ştii că ai aptitudini!

Lui Iulian îi veni să-l trăsnească pe loc cu mătura, dar o făcu numai în gând.

În prag apăru înalt, masiv, purtând acelaşi halat ca şi ei, inginerul Martinoiu. Era ca întotdeauna binedispus, de parcă tot ce se întâmpla era o petrecere.

— Sunteţi gata, preaînvăţaţilor? Daţi-i drumul! Deviza secolului este eficienţa.

Începeau o nouă zi de lucru. Cu mişcări demult intrate în reflex scoaseră sculele şi aparatele de măsură. Fiecare se aşeză la locul lui, începând să lucreze cu precizie, de la punctul unde rămăsese cu montajul. Dacă privirile ar avea puterea de a pătrunde prin ziduri, atunci pereţii secţiei „A.A.“ ar fi fost ciuruiţi. Toţi elevii liceului râvneau să facă parte din această clasă care construia, sub bagheta celui mai bun profesor, un ordinator adevărat: „Alexandru cel Argintiu”. Despre el se scrisese în „Cutezătorii” şi în „Scânteia tineretului”; articolele fuseseră decupate şi lipite pe dulap, sub o foaie protectoare de polietilen. Erau mai invidiaţi decât fotbaliştii, care

aduseseră în vitrina cu trofee a liceului cupa inter-şcolară.

Frunzele se lipeau, vlăguite, de geamurile umede. Rămâneau o vreme acolo, apoi vântul le înlocuia cu altele. Erau frunze veştede, boţite, dar erau şi frunze încă verzi, puternice; erau frunze mari, somptuoase, de stejar şi de viţă de vie, şi erau altele modeste, de cireş, de prun, de măr, aduse toate de prin grădinile căsuţelor care se înşirau, pe străzi drepte şi înguste, în partea nord-estică a liceului. Dinspre sud nu mai veneau frunze; acolo buldozerele răseseră încă din primăvară bătrânul cartier cu aer, provincial şi nume curios: Întregârle. Acum, blocurile cu zece etaje îşi mai aşteptau doar tencuitorii şi zugravii.

Iulian ridica din când în când privirile să vadă care frunză rezistă mai mult pe geam. Recordul era deţinut de o frunzuliţă purpurie urmând, la cinci secunde, una de salcâm. Pe Iulian îl intriga recordmena; nu-i ştia numele. Ţinând evidenţa acestei întreceri, încerca de fapt să uite de degetul mare care, luxat cu o seară înainte la antrenament, îl durea îngrozitor. Abia putea să ţină letconul în mână. „Ar fi trebuit să mă învoiesc” îşi spuse el pentru a zecea oară.

— Ce frunză o fi? îl întrebă, în şoaptă, pe Băbăneaţă.

— O frunză! răspunse acesta binevoitor, dar la rândul său îi ceru lămuriri în şoaptă lui Simionaş, cu notificarea, ca o scuză, „a întrebat Iulian“, dar nici Simionaş nu ştia, şi întrebarea se răspândi în atelier. Unii nu înţelegeau despre ce e vorba, crezând că s-a întâmplat ceva pe stradă, că un trecător… o maşină…

Sub vârfurile pistoalelor de lipit fierbeau mici vulcani de cositor. Lava lor se pietrifica aproape instantaneu, fixând pe plăcuţele cafenii de pertinax o galaxie de steluţe multicolore: tranzistoare, rezistenţe, condensatoare, ferite.

Tudorel Martinoiu, profesorul lor de fizică, care îşi dăduse doctoratul la Stockholm, unde lucrase şi într-o uzină de specialitate, se plimba de la o masă la alta, împărţind sfaturi. Uneori, îi scăpau propoziţii în limba engleză. Atunci surâdea, fâstâcit: – „*Hell*, m-a luat gura pe dinainte, dar ce vină am, acolo a trebuit să vorbesc despre lucrurile astea numai în englezeşte, *excuse me, boys*!

This boys, înţelegători, îl iertau, gândindu-se că, mai ştii, aveau să treacă şi ei cândva prin astfel de greutăţi, cum ar fi o specializare în Suedia sau Japonia, prilej cu care eşti silit să vorbeşti peste tot numai englezeşte.

Iulian deschise geamul – afară mirosea dulce-amărui, a câmpie umedă, ca în satul bunicilor lui la sfârşitul lui august – dezlipi frunzuliţa roşiatică şi o puse cu grijă într-o despărţitură a portofelului.

— Ce faci cu ea? ceru lămuriri Băbăneaţă. Era micul lui defect: voia să ştie totul, te sâcâia mereu nu „de ce“ şi „care“ şi „când“.

— Ce să fac, nimic. Vreau să ştiu ce frunză e. O să mă uit în Tratatul de botanică.

Băbăneaţă nu spuse nimic, dar avea bănuielile lui. „Dacă ar fi să cunoaştem toate frunzele de pe lume…“ Nu! Alta era explicaţia. Probabil că frunzuliţa asta aducea noroc. Băbăneaţă mai avea un defect: era superstiţios. Pe lângă superstiţiile banale, deprinse acasă – teama de pisică neagră, de numărul 13, de-a i se ieşi cu gol înainte – mai inventase şi el câteva personale. Dacă la patiseria din colţul străzii era nu vânzătorul, ci soţia lui, dacă primul autobuz venea din sens invers, dacă femeia de serviciu a şcolii spăla geamurile şi nu pardoseala, Băbăneaţă era convins că o să-i „meargă prost” toată ziua. Se apăra şi el cum putea, ocolind patiseria, ducându-se pe jos la şcoală şi intrând pe fereastra laboratorului de chimie. Mai avea şi alte arme pentru alungarea „ghinionului” cea mai de încredere consta în a-şi ciupi lobii urechilor, clipind din ochi de nouă ori. De aceea, orice apariţie a lui Băbăneaţă la tablă începea printr-un astfel de spectacol.

Plăcuţele de pertinax îşi primeau porţia de insecte electronice sub un agitat frunziş de râsete şi pălăvrăgeli. Martinoiu nu era adeptul tăcerii. Îi lăsa să vorbească, asta nu-i stânjenea la lucru, învăţaseră perfect toate operaţiunile. Hotărâseră să-şi boteze calculatorul „Alexandru cel Argintiu”; Alexandru, fiindcă avea să fie înţelept, iar argintiu, pentru că blocurile urmau să fie nu albe, ci argintii, ca să dea o impresie de utilaj cosmonautic. Aici puteai să afli o mulţime de noutăţi, curiozităţi şi lucruri utile. Cum l-a angajat Enzo Ferarri pe Niki Lauda, pilotul care a readus echipei din Maranello titlul mondial visat timp de 11 ani. Unde poţi să-ţi comanzi, ieftin, nişte excelenţi blugi cu jachetă – la fratele lui Băbăneaţă, croitor pe Griviţei. Care dintre tratatele de fizică generală e mai potrivit pentru pregătirea în vederea admiterii la facultate. Fiecare informaţie sau idee nu era însă demnă de luat în seamă decât dacă Floricesou Cezar sau Homată Silvia le aprobau. Neîncrederea lor ducea imediat la un fenomen aproape general de respingere. De aceea, oricine vorbea, trăgea cu ochiul la Cezar sau la Silvia.

— Uite-aşa e de mic! zise Floricescu, entuziasmat, descriind dimensiunile unui pachet de ţigări.

— Şi de unde-l are? se interesă Băbăneaţă. Cât a dat pe el? Poate să mai facă rost?

Floricescu, potrivit unei etichete stabilite de el, nu lua în seamă oameni ca Băbăneaţă, deci nu-i răspunse la aceste întrebări, ci continuă să înşire performanţele unui calculator de buzunar pe care o rudă îl adusese din Japonia. Floricescu avea multe neamuri care lucrau în domenii din cele mai diferite. Expresiile „mi-a spus unchiul meu“, „o să vorbesc cu vărul cumnatei lui tata“, „depinde de ce-o să spună socrul verişoară-mi“ apăreau foarte des în vorbirea lui.

Se apropie de tablă şi, lucrând energic cu creta, înfăţişă schema de principiu a micului calculator:

— Când s-a dus unchiul meu la şedinţă, avea obiectul în servietă. I-a ascultat cuminte pe toţi şi, la urmă, l-a scos şi-a zis: «Ia să vedem acum cine are dreptate! Pac-pac!» În trei minute le-a demonstrat, cu analize statistice şi modele matematice, că singura soluţie bună era aceea propusă de el.

— Să nu ştergi schema, vreau s-o copiez şi eu! zise energic Rebegea Traian. Toată lumea ştia că un sfert de oră mai târziu Rebegea Traian n-avea să-şi mai amintească unde a pus foaia cu schema care-l încântase. La fel proceda când era vorba şi despre o carte, şi despre un film: „Zi mai rar, să-mi notez“, cerea el. Eminenţele clasei îl acceptau cu plăcere. Avea particularitatea de a proclama foarte sonor meritele celor care se remarcau. De pildă, acum, copiind schema, făcea nişte gesturi de admiraţie şi uimire, din care s-ar fi putut înţelege că respectivul calculator fusese construit chiar de Floricescu.

— Ascultă, Floricescule, zâmbi subţire Simionaş, ce s-ar fi întâmplat dacă unchiu-tău se ducea la şedinţă fără cutiuţa aia fermecată? Rămânea prost?

Floricescu se îngălbeni. Simionaş era singurul faţă de care nu-şi fixase un mod de a se purta. După starea acestuia, elev din „plutonul de mijloc“, ar fi trebuit, conform obiceiului său, să-l ia de sus, dar caracterul dur şi vorbirea crudă ale blondului îl cam împiedicau. Ce să-i răspundă? Dacă spunea că unchiul s-ar fi descurcat oricum, diminua interesul pentru lăudatul calculator; dacă, dimpotrivă, ar fi admis că totul se datorase minunatei cutiuţe, ar fi micşorat considerabil meritele unchiului. Or, din larga familie Floricescu, era exclus să facă parte molatecii, naivii, ghinioniştii. Aveai aici de-a face numai cu irumptivi, deştepţi, oameni „pe fază“, cărora „le mergea mintea“.

— Relaţia dintre om şi maşină este complexă, ea face obiectul unor studii speciale, zise Cezar, prudent. Noi aici tot un calculator construim. Ar fi riscant să afirmăm că, odată realizat, vom fi, datorită lui, mai inteligenţi. Mai eficienţi, însă, da!

— Corect, se văzu Simionaş nevoit să recunoască. Chiar şi în clasa asta văd cel puţin un cap pe care nu l-aş da pe toate calculatoarele din producţia curentă sau specială.

— Le faci colegilor complimente? *Beautiful*! exclamă Martinoiu. Îmi spui şi mie care e băiatul mai tare decât un Felix C 256?

Simionaş râse – avea un râs al lui, scurt, în egală măsură amuzant şi provocator:

— Mă împingeţi pe un drum periculos. Astea nu-s lucruri care se discută sau cel puţin, nu se discută aşa. Şi nici nu sunt eu cel mai în măsură să-şi dea cu părerea.

— Dreptul la opinie îl avem cu toţii, dar fricoşii nu-l folosesc…

Simionaş încearcă să scape printr-o glumă:

— Păi, mai genial şi mai genial – întâi aţi fi dumneavoastră, care sunteţi, cum s-ar spune, şeful!

Martinoiu ridică un deget:

— Si-mi-o-naş! Eu vă dau voie să spuneţi câte o singură nerozie – moderată! — pe zi, dar ai grijă: pentru astăzi ţi-ai terminat porţia!

— Am înţeles. Îmi pregătesc raţia de mâine…

— Lasă! Continuă cu ce te-am întrebat.

— Să mă uit bine in jur. Ce linişte s-a făcut… Sunt cât pe-aci să mă emoţionez! Fiecare aşteaptă de la mine să-i arunc mărul de aur al consacrării… Voichiţa e roşie ca focul… Rebegea şi-a dat părul peste cap, să văd ce frunte lată are… Floricescu e la capătul răbdării, ca o fată care-şi aşteaptă peţitorii…

Floricescu se împurpură:

— Crezi că de aiurelile tale îmi arde?!

— Îţi arde, lasă că ştiu eu! Sunt ca marinarul din cântec: „A fost odată un marinar / Toţi căpitanii umblau după el / Nu prea era un matroz temerar / Niciun cârmaci ideal / Însă vedea bine fără ochean / Tot ce era pe ocean! Pam-pam!“

— Ei, şi tu ce vezi, trubadurule? Nu ne mai fierbe! tună Martinoiu.

— Păi să mă uit bine. Aşa, un tip excepţional… dotat… având oarecare aptitudini… în fine, deşteptuţ…

— Văd că o iei repejor în jos, pe treptele nuanţelor!

— Răspundere mare! Nu ne jucăm! Va să zică, unul inteligent… ager la minte… care gândeşte… ar fi… în primul rând… Iulian!

Izbucniră fluierături, aplauze, râsete, exclamaţii de mirare, schimburi de întrebări: „Ce l-a apucat pe Simionaş?“ „Tu, el e prieten cu Iulian?“ Buzele se ţuguiau a mirare, ochii neîncrezători îl cercetau de sus până jos pe Iulian Nedea, ca şi cum li s-ar fi spus că e un extraterestru.

— I-auzi, Iuliane, hopa sus, pe piedestal! Cu ce l-ai fermecat pe Simionaş, de te încununa cu lauri?

Iulian bâigui dezorientat, fiert:

— Glumeşte şi el. Ştiţi cum e Simionaş…

— Nu glumesc, bombăni Aurel. Eşti deştept. Am zis. Şi către Martinoiu: Nu vă luaţi după figura lui adormită! Iulian e altfel de cum pare. În capul lui e o uzină care zbârnâie la parametri foarte ridicaţi.

— Da’ fină ureche mai ai! zise Floricescu, abia ascunzându-şi senzaţia unei insuportabile jigniri. Ce găseşti tu deosebit la Iulian? Iuliane, nu te supăra, obiectivează-te, discutăm numai o chestiune de principiu, închipuie-ţi că nu e vorba de tine.

Iulian tremura de enervare:

— Cum o să-mi închipui aşa ceva? încetaţi imediat! N-aveţi dreptul.

Nu vă dau voie!

Pe fruntea lui Martinoiu apărură o mie de cute:

— Nici mie nu-mi dai voie? Lasă-l pe Simionaş să-şi dovedească afirmaţia. Doar e vorba de laudă, nu de ocară!

— Cum să vă spun, zise Simionaş. Iulian are… ăăă… spirit analitic! Asta-i cuvântul: analitic!

Floricescu surâse, dispreţuitor.

— Încerci să demonstrezi o ipoteză prin altă ipoteză? Ar fi o noutate in logica.

— Simt eu că Iulian are spirit analitic.

— Simţi tu, marele intuitiv!

— Eu ce am avut de spus, am spus. Dacă îţi plac dovezile, atunci, poftim, dovedeşte tu!

— Să dovedesc ce? zise Floricescu, derutat.

— Că Iulian n-are spirit analitic şi că în general nu e un tip foarte inteligent.

— Cum o să fac eu asta?!

— A, nu poţi? sări Simionaş. Atunci, *meus frater*, din moment ce nu poţi dovedi ipoteza asta, care e contrariul afirmaţiei mele, înseamnă că eu am spus adevărul! E logic?

— Logic şi dialectic! exclamă Martinoiu. L-ai pus în dificultate pe Floricescu. Bravo! Numai că Iulian, revelaţia ta, ţine letconul ca pe o prăjină, n-a terminat niciun sfert din montajul planificat pentru azi. L-o fi slăbit emoţia celebrităţii?

— Care celebritate? Iar începeţi? spuse Iulian iritat, mai cu seamă de râsetul înăbuşit al Voichiţei. Norma să ştiţi că mi-o fac: vin diseară şi termin montajul!

— E bolnav! sări, îndatoritor, Băbăneaţă. Are mâna ruptă!

— Taci naibii! se răsti în şoaptă Iulian. N-am nimic. Un deget scrântit…

Dar degetul unei personalităţi atât de controversate nu putea să nu atragă şi el atenţia. Iulian fu întrebat unde şi cum şi l-a luxat, i se recomandară diferite reţete, iar Angela Maxim i-l pulveriză cu novocaină şi-l bandajă, strângând puternic tifonul.

Se nimerise ca responsabila lor cu *primul ajutor* să fie expertă în fracturi, luxaţii, întinderi şi ruperi de ligamente sau muşchi; ştia aproape tot ce se întreprinde în astfel de cazuri, învăţase procedeele pe pielea ei.

— Ce mai faci tu, Maxim? se interesă Martinoiu, pe un ton curios şi mirat, de parcă o revedea după o lungă absenţă.

Fata ridică din umeri. Cum „ce mai face“? L-a îngrijit pe Iulian şi urmează să-şi reia lucrul. Gestul ei, schiţat cu oarecare iritare, arătase însă că bănuieşte cu neplăcere rostul întrebării lui. Martinoiu ceru lămuriri fără să observe sau prefăcându-se că nu observă iritarea fetei.

Dealtfel, avea acest obicei, ca de dragul unei vorbe de spirit să facă abstracţie de sensibilitatea interlocutorului.

— Te-au uitat ziarştii sau ce se întâmplă? N-am mai citit nimic despre tine. Eram învăţat să ne zâmbeşti săptămânal din „Sportul“, pagina întâi.

— Păi nu ştiţi? interveni Voichiţa. Nu mai aruncă greutatea.

— Cum nu mai aruncă greutatea? făcu Martinoiu pe uimitul, deşi era puţin probabil să fie în necunoştinţă de cauză. Atunci ce aruncă? îşi subţie el vocea, ca gâtuită de o mare surpriză.

Angela Maxim era sportivă de performanţă, cea mai ilustră din şcoală: campioană de juniori şi se dădea ca sigură ascensiunea ei în vârful piramidei senioarelor şi participarea la Jocurile Olimpice din 1980. Cei din clasă se deprinseseră cu celebritatea ei, însă, pentru restul şcolii, Maxim era o legendă. Tocmai de aceea, zvonul care circula de la un timp avea şi el o trenă de mister: era pe cale să renunţe sau chiar renunţase la activitatea competiţională.

— Am auzit eu ceva — conveni Martinoiu să nu mai facă pe neştiutorul – dar n-am prea înţeles.

— E simplu, surâse graţios Voichiţa, unduindu-şi braţele ca pe nişte aripi: Maxim nu mai vrea să arunce greutatea, Maxim vrea să sară la înălţime!

Fata înclină din cap, că da, aşa stăteau lucrurile.

Martinoiu se uită la montajul lui Băbăneaţă, acuzând o lipitură prea „groasă” şi-şi reîntoarse privirile spre Maxim.

— Aşa, va să zică. E bine, e foarte bine! S-au mai văzut alergători care devin fotbalişti, luptători care trec la canotaj, dar despre aruncători de greutate cu şanse la scrimă sau la săritura în înălţime, parcă n-am auzit.

— E posibil, e foarte posibil! sări Viorel Cavadia, gata oricând să admită un lucru ieşit din comun. Eu am auzit de un săritor în înălţime, care fusese halterofil! Avea 1,82, 90 de kilograme, şi sărea 2,15!

— Tu auzi mereu câte ceva aiurit, spuse Voichiţa. Dacă s-ar lua omul după tine…

— De ce să nu încerce la înălţime, dacă-i place? Maxim, o să vin să te filmez. E foarte bine să nu vrei să faci toată viaţa acelaşi lucru!

— Eşti un exaltat! Cu performanţa cum rămâne, te-ai gândit? Asta contează, spuse iritată Voichiţa, ca şi cum ea ar fi fost în cauză. O enervau întotdeauna lucrurile ilogice. Astăzi, continuă ea, o fată de vârsta lui Maxim trebuie să sară cel puţin 1,75, ca să poată trage nădejde că va ajunge cândva pe lângă 1,90!

— Poate că săritura în înălţime e pentru Maxim un fel de „violon d’Ingres”, zise Martinoiu.

— Nu. Vrea să se consacre! exclamă Voichiţa, suferind vizibil din pricina nesăbuirii colegei sale. Renunţă la o carieră sigură pentru un

vis fără nicio bază certă. Să vă spună ea: antrenorii de la sărituri nici nu vor să audă. Se pregăteşte singură, după ce pleacă ceilalţi, ca o începătoare fără nicio perspectivă!

— În orice caz, e curajoasă, replică Martinoiu. Ia totul de la capăt. Nu ştiu ce-o să iasă, dar sunt de partea ei.

— Dintotdeauna am vrut să sar în înălţime. Peste doi ani, peste un an, poate, voi fi prea în vârstă ca să mai încep.

— La rezultate te-ai gândit, domnişoară visătoare? bombăni Voichiţa.

— Cum s-ar putea altfel? Dar în primul rând mă interesează tentativa. Vreau să termin odată cu obsesia asta, a înălţimii. Să pot spune, fie: „am reuşit“, fie: „nu merge, dar ştiu că am făcut tot ce se putea“.

Iulian o privi pe furiş. Simţea un fel de solidaritate cu ea. Nu aveau nimic comun, dimpotrivă, succesele, personalitatea, temperamentul — totul îi despărţea. Însă în acele clipe el avea senzaţia că trec amândoi prin aceeaşi stare de spirit, deşi n-ar fi putut explica în ce anume constă această stare de spirit. Cel mult, în faptul că amândoi ar fi vrut în momentul acela să fie cât mai departe de vorbăreţii lor colegi.

În pauză, năvăliră în atelier vreo cinci băieţi din clasa a şasea. Fiecare avea în mână revista „Cutezătorii”. Erau foarte agitaţi.

— Unde-i Băbăneaţă? A! Felicitări! Eşti mare!

Băbăneaţă, confuz, ceru lămuriri. Colegii făcură cerc în jurul noilor veniţi: „Ce s-a întâmplat?“

— Păi scrie foarte clar: „Premiul întâi, Băbăneaţă Traian!“

Rubrica de automobilism a revistei organizase un concurs: construcţii de automobile miniaturale, dar înzestrate cu un mijloc oarecare de propulsie. Cea mai bună lucrare se dovedise un „*dream-car*“, cu motor electric şi comandă prin radio. Numele autorului: Băbăneaţă Traian. Totul era foarte bine, atât doar că Băbăneaţă din revistă era alt Băbăneaţă, de la altă şcoală. Se făcu haz pe seama coincidenţei, cu atât mai mult cu cât Băbăneaţă al lor n-avea pic de îndemânare la desen şi în general se găsea pe muchie de cuţit la majoritatea obiectelor.

— Şi ce? se revoltă el. Puteam foarte bine s-o fac şi eu!

— Aiurea, zise Floricescu. Tu nu vezi ce mână are ăsta?

— Poate că a copiat modelul de undeva.

— Lasă bârfa. Nu-ţi batjocori tizul, pentru că e mai bun ca tine. Înghite şi taci, mă… Autobăbăneaţă!

Elevii dintr-a şasea plecară dezamăgiţi. Glumele colegilor pe seama coincidenţei se lăţiră. Unii făceau pe naivii, spunând că Băbăneaţă doar din modestie nu recunoaşte că, totuşi, autorul este el. Alţii, în bătaie de joc, îi cereau autografe. Floricescu schiţă pe tablă silueta unei maşini cocoşate, cu roţile pe catalige şi trasă de un câine – aluzie

la Haimana – căţelul lui Băbăneaţă. Dedesubt scrise, în stil de reclamă: „Vreţi să fiţi în pas cu secolul? Cumpăraţi un automobil marca – «Autobăbăneaţă» şi n-o să vă mai temeţi de pisici!“ Această din urmă ironie era făcută la adresa superstiţiosului.

Lui Băbăneaţă aproape îi dăduseră lacrimile. Îi ura pe toţi şi îl ura şi pe celălalt Băbăneaţă, din revistă, care îl pusese într-o asemenea dificultate.

— Sunteţi nişte măgari! ţipă el, cu glasul subţiat de furie şi umilinţă. Vă spun că aş fi putut să fac o maşină la fel. Nu mă crede nimeni? Măcar unul! Rebegea? Simionaş? Iulian?

La sfârşitul orelor Iulian îl luă pe după umeri prietenos: „Hai să mergem“, dar Băbăneaţă se scutură, zicându-i: „Lasă-mă în pace, toţi sunteţi la fel, n-aveţi încredere în mine, mă socotiţi prostul clasei“.

După ce plecară cu toţii, Băbăneaţă ieşi în curte. Ploaia se înteţise. Ud leoarcă şi înfrigurat, începu să caute printre frunze. Îl interesa o frunzuliţă purpurie, aidoma celei culese de Iulian. Era sigur că există o legătură între ea şi cele întâmplate în clasă. Căută el astfel, până când apăru femeia de serviciu care se apucă să le mături.

— Lăsaţi, tanti, că le mătur eu! îi propuse Băbăneaţă, îndatoritor. Prea mult munciţi!

Peste o săptămână, la gazeta de perete a liceului avea să apară o notiţă în care elevul Băbăneaţă era dat ca exemplu de hărnicie şi iniţiativă în îngrijirea bunului obştesc. Acest lucru îl făcu setos de a-şi extinde cercetările. Dacă simpla căutare a frunzuliţei roşii îi adusese o asemenea bucurie, ce-avea să i se întâmple intrând de-a binelea în posesia ei? În curând, Băbăneaţă putu fi văzut trăgând cu coada ochiului prin acele curţi, din vecinătatea şcolii, unde se aflau pomi, flori, arbuşti. Locatarii, care aveau găini sau obişnuiau să-şi pună rufele la uscat în apropierea porţilor, îl priveau bănuitori.

CAPITOLUL DOI

Valeriu Nedea avea o meserie cu nume romantic: sudor şi montator specializat în lucrări de precizie la mare altitudine.

Nu la fel de romantică era însă şi gigantica lui valiză, de fapt un cufăr de piele groasă, hârşiit şi pătat, altminteri solid ca o casă de bani şi încăpător ca un şifonier. Aici îşi punea Valeriu echipamentul de protecţie, bogat în accesorii, sculele personale, schimburile de rufărie albe ca zăpada şi ireproşabil călcate, în fine, un costum elegant şi trusa de toaletă. Era foarte grijuliu în ceea ce privea ţinuta lui. Şi mai puţin romantice erau tulburările atmosferice care la 60—80 de metri deveneau factor de primejdie, ploaia, zornăindu-i în cască, urletele din radioemiţătorul agăţat de piept, mâncarea şi somnul pe apucate. Existau lucrări pe care, odată începute, trebuia să le termine în cincisprezece-douăzeci de ore, fără nicio pauză. În unele împrejurări, accesul direct pe corpul clădirii sau al instalaţiei era imposibil; atunci Valeriu Nedea era depus acolo cu macaraua sau lansat din elicopter, cu cablul. Numele lui se afla în agendele tuturor directorilor de şantier. Nu ştia niciodată unde va fi trimis a doua zi după încheierea unei lucrări. Cufărul era veşnic pregătit cu tot ce trebuie, inclusiv conservele şi termosul cu cafea fierbinte. Îşi poreclise cufărul „Transcontinental Nedea“ şi nu uita niciodată să-l recomande ca atare noilor cunoştinţe.

Subiectul aprinselor dispute directoriale era însă, în particular, cu totul altfel de cum îl vedeau colegii – aspru, singuratic, închis în sine, gândindu-se mereu la soluţia pe care avea s-o aplice a doua zi. Acasă, Valeriu Nedea decupa cu mare interes din reviste şi ziare fotografii pe

care le strângea în albume riguros organizate pe ani, ţări şi probleme. Toată politica mondială, sporturile şi viaţa cultural-ştiinţifică le avea acolo, în imagini. Când nu lucra la această arhivă, cânta la muzicuţă şi la acordeon, iar în restul timpului îşi povestea copilăria. Pentru Iulian aceste evocări erau un magnific scenariu radiofonic. Nedea apucase ca adolescent războiul, în timpul insurecţiei avusese pistolul lui, capturat de la un neamţ pe care împreună cu alţi băieţi îl dezarmaseră în plină stradă. Pe vremea secetei, colindase satele cu traista în spate, reparând pluguri, lămpi de gaz şi instalaţii electrice, pentru o mână de mălai. În 1949 era instructor de pionieri şi în 1953, brigadier la Bicaz.

Pentru Iulian, acest tată fusese un privilegiu, se jucase cu el pe ruptele, trăgeau din pistoale, târându-se prin preeria de sub masă şi de sub pat, făceau box şi judo, fotbal, se duceau la pescuit. Întotdeauna Valeriu era cu o şmecherie în avans faţă de fiul său. Ştia să facă pocnitori din pământ umed, hoţoaice pentru orice fel de fructe, arunca la ţintă cuţitul de la zece metri, pescuia cu borcanul şi putea să confecţioneze cinci tipuri de prăştii, cu care nimerea orice. Această prietenie înstelase copilăria lui Iulian dar, pe de altă parte, contribuise la ocolirea copiilor de vârsta lui. Ce-i mai trebuiau prieteni când avea unul atât de interesant şi de dispus la tot felul de jocuri?

Volumul „Programe în limbajul Fortran” nu era de găsit; în orice caz, nu se afla acolo unde-şi lăsa Iulian cărţile, adică pe podea, lângă căpătâiul patului, sub masa de lucru sau pe maşina de cusut, care nu mai încăpuse decât în camera lui. Strigă deci, din obişnuinţă, să se audă până la bucătărie, însoţind întrebarea cu multe detalii:

— Mamă, n-ai văzut o carte aşa, micuţă, cu cotorul albastru şi coperta roz, pe care e desenată o schemă cu cerculeţe şi pătrăţele?

— În loc să mi-o descrii, mai bine ai căuta-o, sosi răspunsul.

— Nu e nicăieri. Unde aţi pus-o?

Când Valeriu nu-şi găsea butonii, întreba şi el tot aşa: „Ce-aţi făcut cu ei? de parcă toţi ai casei conspiraseră la ascunderea butonilor. Nu altfel proceda mama. Deşi numai o singură persoană uita lumina aprinsă la baie, mustrarea suna astfel „De ce nu stingeţi lumina?“ Acest plural devenise un obicei al familiei. El cuprindea o cantitate de răsfăţ, dar şi delicateţea de a nu atribui o vină unuia singur.

Mama îşi lăsă treburile şi veni, cu o expresie de asprime, să rezolve problema. Bombănea la adresa leneviei lui Iulian, dar totul nu era decât un joc plăcut ambelor părţi. Iulian avea astfel senzaţia că e încă un copil, idee de care cu greu s-ar fi despărţit, iar mamei îi convenea şi ei să creadă acelaşi lucru, adică uite, e încă mic şi are nevoie de ajutor. Nici Iulian, nici părinţii lui nu se împăcau lesne cu ideea că e flăcău în toată firea. Această stare de spirit se manifesta însă numai la nivel sentimental şi într-un număr redus de împrejurări, duioase şi minore. Lui Iulian, mama încă îi mai ungea cu unt şi dulceaţă feliile

de pâine, la micul dejun, tatăl încă îl mai însoţea la frizerie şi amândoi erau prezenţi în camera lui, la culcare, să vadă dacă e bine învelit şi să-i stingă lumina. În rest, Iulian se achita onorabil, cu propriile-i puteri, de îndatoririle vârstei.

Unde era cartea? Mama o găsi numaidecât; o citea, cu un aer plin de nevinovăţie, Valeriu Nedea.

— Dă-i cartea băiatului!

— Numai un minuţel, să termin capitolul introductiv, şi i-o dau.

Iulian apăru în pragul uşii. Clătina din cap, în egală măsură revoltat şi compătimitor:

— Am nevoie de ea, nu înţelegi? Şi pe urmă, la ce-ţi foloseşte, tată?

— Mă pun şi eu la punct cu calculatoarele, cu limbajele de programare…

— Dă-mi-o! Am de citit o grămadă, şi pe urmă trebuie să copiez 20 de pagini la engleză.

— Ştiai de săptămâna trecută că ai 20 de pagini. De ce nu ţi le-ai scris din vreme?

— Fiindcă sunt leneş şi las totul până în ultima clipă. Îmi dai odată cartea?

— Bine, bine, ia-ţi comoara, dar să mi-o laşi în hol, pe servantă, după ce termini.

— Ascultă, de ce nu te duci tu, ca bărbaţii, să bei o bere, să joci nişte table, să mai discuţi cu vecinii? oftă Iulian.

— Bine că sunt eu ăla care nu mai poate după bere! Ai uitat că în meseria mea n-am voie să beau? Marea mea plăcere e să stau lângă băiatul meu cel deştept şi să mai aflu de la el câte ceva! De exemplu, cum se codifică datele şi instrucţiunile, pentru a fi introduse în calculator…

— De ce mă sâcâi? Ştii bine că n-o să înţelegi nimic. Nu pot să-ţi explic, lucrurile astea trebuie învăţate într-un timp îndelungat.

— Ba o să înţeleg. Când omul vrea, reuşeşte.

— Şi ce mai vrea omul ăsta, mamă? Să înveţe acum calculul diferenţial şi probabilistic, fizica nucleară şi cibernetica?

— Măcar să-mi fac o impresie!

— Impresie! Asta-i misticism, tată! În ştiinţă trebuie să cunoşti întâi esenţa lucrurilor şi pe urmă să ai „impresii”.

— Aşa, învaţă-mă, fiule! Întotdeauna am spus că în materie de educaţie nu facem nimic dacă ne închipuim că numai bătrânii îi dăscălesc pe tineri; e nevoie ca lucrurile să se desfăşoare şi în sens invers.

— Am o groază de treburi şi tu mă ţii de vorbă. Să-ţi spun eu care e situaţia: vrei pur şi simplu să-ţi faci datoria clasică de părinte şi să mă controlezi, măcar pe orbeşte, dacă învăţ! E adevărat că te sâcâie şi cunoscuta ta dorinţă de a fi mai tare ca mine la toate capitolele. Dar

acum nu mai e vorba nici de trântă, nici să nimereşti cu praştia o cioară! Unor oameni, anii le aduc câte ceva, iar de la alţii iau câte ceva.

— Nu-i o lege!

— La tine nimic nu-i lege, numai ambiţia ta e o lege. Când am început să învăţ limba engleză, te-ai apucat s-o buchiseşti şi tu. Când am intrat la box, ai atârnat şi tu o pernă în cuier şi dă-i burdușeală, să-i iasă, natural, fulgii! Acum te-ai îndulcit la calculatoare. Ţine-o aşa înainte! Mă întreb: dacă o să fac armata la paraşutişti, o să dau peste tine şi în avion, tată?

Dar numai în aparenţă şi pentru plăcerea oratoriei era Iulian agresiv. În realitate, pe măsură ce vorbea, îl cuprindea urâtul de sine. La şcoală, abia i se auzea gura, în schimb, acasă, cu ai lui, era foarte elocvent şi găsea rezolvări la toate problemele lor. Stânjenit, tăcu şi se reîntoarse la caietele lui. Nici de lecţii însă nu era bun. Gândurile i se învârteau numai în jurul întâmplării din secţia „A A.“. Nu-şi putea explica de ce îl remarcase Simionaş tocmai pe el?! Oare credea cu adevărat băiatul ăsta în ce spusese?! Nu este exclus că, spre deosebire de ceilalţi, cineva să întrevadă, la un moment dat, sub moliciunea ta aparentă, un spirit ager, iscoditor. Da. Însă o apreciere din partea lui Simionaş nu constituia un certificat prea bun. Altceva ar fi fost dacă cele spuse de el ar fi venit din partea lui Floricescu, a Voichiţei… Totuşi, decât. Nimic… Îşi strânse cărţile şi caietele, aşezându-le în biblioteca pe care şi-o făcuse singur dintr-un vechi garderob. Rafturile erau improvizate din scânduri de lăzi. Puteai citi adresa scrisă şovăitor, cu creion chimic. Din aceste scânduri, mirosul de mere n-avea să iasă niciodată, cel puţin aşa i se părea lui. Bunicii le trimiteau de patru ori pe an câte o lădiţă cu ionatane şi parmen. În această bibliotecă, îmbibată de mirosul fructelor, se afla cam tot ce intrase în stăpânirea lui de pe la vârsta de patru ani încoace. „Tratatul de fizică generală” stătea lângă „Aventurile furnicuţei Ferda”, iar trusa inginerească, de desen tehnic – instrumente argintii, în catifea roşie, care-ţi dădeau senzaţia de rigoare chirurgicală – lângă pistolul cu apă. „Programarea în Fortran IV” se resemnase cu tovărăşia albumului în imagini „Cowboy-ul Teddy Ted“. Atotştiutoarea riglă de calcul „Ariosto Darmstadt”, brelocul cubic din care ţâşnea un „Minitechnicus”, marele „Dicţionar matematic” conlocuiau cu o pereche de botoşei, cu o patină pe roate fără roate şi cu o insignă de şerif.

În holul blocului se întâlni cu Băbăneaţă. Avea ochii roşii şi glasul îi tremura:

— Tocmai veneam la tine. E groaznic ce se întâmplă.

Îndărătul blocului, lângă cutiile cilindrice de gunoi, domnul Albicescu venise cu cinci pisoi orbi, abia născuţi, şi cu o găleată de

pânză impermeabilă — din trusa „Renault”- ului său — plină cu apă. Domnul Albicescu avea o pisică de care era foarte mândru – albă, mare, decorativă, „cu ochi de om, pe cuvântul meu! Înţelege tot ce-i spun, atât că nu vorbeşte”. O lua şi în excursii, cu maşina. Pufuleana, pisica iubită şi răsfăţată, avea însă şi un defect: uneori, ca urmare a unor raiduri pe acoperişuri, făcea şi pisoi iar domnul Albicescu tocmai îneca o nouă generaţie.

Câţiva copii căscau ochii, în egală măsură uimiţi şi speriaţi. Domnul Albicescu băgă în găleată primul pisoi, apoi pe al doilea… Îi împingea la fund cu cheia franceză.

— Să-l oprim, îi şopti Băbăneaţă, cutremurat, lui Iulian. N-are voie să omoare pisoii!

— E o treabă tâmpită şi scârboasă, dar nu-l poţi împiedica.

— Nu mai suport… eu… boff…

Băbăneaţă se întoarse alb cu faţa la zid şi reveni:

— Domnu’ Albicescu, strigă el, cu batista la gură. Daţi-mi-l mie pe ăla, îl cresc eu!

Îi şi intrase în cap că dacă nu face nimic, măcar să ia un pisoi, altfel o să-i meargă rău în viaţă, o să încapă şi el pe mâinile unui Albicescu. Strângând la piept pisoiul salvat, ultimul din serie, dădu fuga pe scări.

— Eşti un laş! îi strigă el lui Iulian. Puteai să iei şi tu unul. Fir-ai al dracului cu frunzuliţa ta!

„Care frunzuliţă? să miră Iulian. Ce frunzuliţă?“

Despre Simionaş ştia că locuieşte pe una din străzile care pornesc radial din parcul unde se află cinematograful „Coliseu“. Intră printre arbuştii bine ajustaţi de o foarfecă experimentată. Pe alocuri, ca să îmblânzească simetria, grădinarul plantase şi aluni, răchite, pini. Soare îngăduitor de toamnă, mirosul amărui al ierbii şi frunzelor umede, pensionari citindu-şi, clasic, ziarul, mame şi bunici apăsând, ritmic, mânerul cărucioarelor, din care se vedeau bonetele roz şi bleu ale nou-născuţilor. În această atmosferă de blândeţe şi senin, cineva strigă:

— Urâtule, trage pe dreapta!

Iulian se uită în spate să-l vadă pe „urâtul“ în chestiune.

— Cu tine vorbesc. Ai făcut un lucru greşit.

—În fiecare zi fac o mulţime de greşeli. Dacă le-aş număra…

— Hopa, am dat peste un „conferenţiar”.

Cel care-l acostase, un băiat de vreo 17 ani, era un elegant în stil modern. Nu-i lipsea nimic: nici blugii evazaţi, ca nişte corturi, nici saboţii „tanc“, nici medalionul „aşchie“, nici tricoul pictat cu – surpriză plăcută pentru Iulian – emblema clubului „Fortis“.

— Eşti în aer, îl informă tipul. Ia uită-te în urma ta. O să vezi trei beţe de chibrit.

— Unde naiba… Le văd. Ei, şi?

— Erau înfipte în pământ, unul lângă altul. Observi că acum sunt rupte, făcute praf?

— Observ. Semeni beţe de chibrit ca să crească brichete?

Prietenii lui Picu apreciară gluma, râzând sonor.

— Gura, urâţilor! se răsti Picu. Să-ţi explic cum vine treaba, îi spuse el aproape îndatoritor lui Iulian. Am pus beţele şi am făcut un pariu: cine calcă pe ele, se urcă pe banca asta şi ţine un discurs de cinci minute, un spici, cum s-ar spune, în favoarea lui „Fortis“. Cred că ştii ce înseamnă asta.

— Sigur. Nu e o marcă de săpun?

— Ori eşti prost, ori eşti prea şmecher şi atunci trec pe canalul doi, unde rulează un film plin de cafturi şi tu o să fii în rolul ăluia care încasează.

Iulian îl privi îngândurat, aproape filosofic. Această expresie îl derută pe Picu. Nu părea să exprime nici teama, nici dorinţa de a riposta.

— Ce te uiţi aşa? se răsti el, iritat. N-auzi că eşti în pericol?

— Ba da, zise Iulian, serios. Însă pentru mine situaţia asta e un eveniment. Multă vreme mi-a fost frică de indivizi ca tine. Acum nu-mi mai e. E prima oară când n-o iau la fugă.

Vorbise calm, rar, bătrâneşte. Picu îşi flutură mâna deasupra capului, făcând un semn clasic, adică – „ăsta e cam tra-la-la“.

— Şi de ce nu ţi-e frică, puiule? Ai patru mâini?

Îşi îngroşase din răsputeri vocea, ca să pară cât mai fioros.

— Încearcă să mă loveşti şi-ai să vezi, zise Iulian. Aştept de aproape un an o zi ca asta. E urât din partea mea, recunosc, dar simt nevoia să închid un capitol din viaţa mea. Loveşte-mă! Dă! Hai!

Picu era foarte dezorientat. Nu te simţi comod când cel pe care îl ameninţi se bucură de parcă îi faci cine ştie ce favoruri. Dar Picu nu era singur. Avea garda lui, de patru inşi.

— Tu nu vrei să gândeşti, zise el, alarmat. De ce cauţi scandal? Mai bine urcă-te pe bancă şi dă-i drumul.

— Eu caut scandal?! exclamă Iulian, izbucnind în râs. Eu?!

Putea să-i arate legitimaţia de membru al clubului, dar de ce să intre el în intimităţi cu o haimana? Riscând o suspendare şi poate chiar excluderea din viaţa sportivă, deoarece unui boxer nu i se permite să-şi folosească deprinderile de luptă în afara ringului, dorea din toată inima să primească acea lovitură după care, rece, calculat, metodic, i-ar fi dat agresorului cuvenita lecţie. Nici nu mai trebuia să se gândească la ce are de făcut. Pumnii lui antrenaţi, odată puşi în mişcare, ar fi lucrat singuri.

— N-o să mă urc pe nicio bancă, spuse el, rânjind provocator. Cred că o să te urci tu.

Picu era la capătul răbdării. „Am dat peste un nebun!“

— Nu mă scoate din sărite că eu sunţ nervos. Am pariat pe zece sticle de bere că o să ţii discursul. Ajută-mă, altfel cine ştie ce fac.

— Bate-mă! Tu eşti nervos, cu sunt încăpăţânat. Foarte încăpăţânat. Nu înţeleg de vorbă bună. Am un prieten în cartierul vostru, Simionaş îl cheamă, puteţi să-l întrebaţi pe el.

Picu deveni deodată foarte atent:

— Simionaş ai spus.? Simionaş şi mai cum?

— Aurel.

— Unul înalt şi blond? întreabă repede Picu.

— Exact.

— Slab şi cu umerii aduşi în faţă, aşa?

— Da.

— Cu urechile lipite şi cu doi dinţi lipsă?

— Numai unul, nu doi. De ce îmi poceşti prietenul?

—Eşti tu prieten cu Gheară? zise, neîncrezător, Picu.

— Aşa-i spuneţi voi? Da, sunt. Şi coleg de clasă. Tocmai mă duceam la el, dar nu ştiu precis unde stă.

Picu devenise foarte cumsecade şi serviabil:

— Ei, păi sigur… colegi, prieteni, foarte frumos! Stă pe Ghioceilor, colo'şa. O casă galbenă, cu gard de beton şi o grădină de milioane. Mă – se răsti la ai lui – să-l conducă cineva!

— Nu-i nevoie, mă descurc singur, zise Iulian, dezamăgit de îmblânzirea agresivului. Dar cum rămâne cu suitul pe bancă şi cu bătaia?

— Ce bătaie? Care bătaie? Am glumit. Tu le iei pe toate în serios?

— Eu am înţeles că vrei să…

Şi schiţă cu pumnii o încăierare. Picu îl ameninţă cu degetul ca pe copiii mici:

— Nţţ-uţţ! La ce poate să-l ducă mintea pe om. Păi ce am eu cu tine? Nu te cunosc, nu mă cunoşti… adică acum te cunosc şi văd că eşti băiat bun. Tocmai de-asta vreau să te rog ceva: când vorbeşti cu Gheară, nu-i spune ce s-a întâmplat.

— Păi ce s-a întâmplat? se miră Iulian.

— Aiureala asta: că te-am oprit eu, că ţi-am spus să te urci pe bancă… Gheară ar putea să interpreteze greşit şi nu vreau să mă cert cu el. Se înfurie repede şi are o mână…

Casa familiei Simionaş era încântătoare, deşi nu se distingea printr-o arhitectură anume, fiind o obişnuită locuinţă, cu trei camere şi sală. Impresia o dădea aspectul deosebit de îngrijit. Zugrăveala proaspătă, într-un portocaliu de autoturism sport, încadra ferestrele cu lemnăria perfectă, lăcuită în galben. Stâlpii şi căpriorii unei magazii în construcţie, bine daţi la rindea şi îmbinaţi cu chibzuială, vorbeau

despre un meşter priceput. Cuibarul porumbeilor, înălţat pe un catarg sculptat, era o operă de artă. Poteci de mozaic multicolor se încrucişau prin curtea largă, înecată de verdeaţă: flori, iarbă tunsă mărunt, pomi fructiferi în plină voinicie – vişini, cireşi, meri, gutui. Aruncând mingea peste o sfoară legată între două trunchiuri, un băieţel cam de clasa întâi şi o fetiţă cu vreun an mai mică încercau să joace tenis cu nişte bătace de placaj. Femeia care-l întâmpinase pe Iulian tocmai îi soma, aspră, să se astâmpere şi să dezlege frânghia.

— Toată ziua ar juca tenis, explică ea, e la modă. Nu, nu ştiu unde e Simionaş. Nu-mi lasă vorbă unde se duce, e băiat mare, are treburile lui.

— Tanti, nu vă supăraţi, zise Iulian, amuzat – dar de ce îi spuneţi pe numele de familie? De ce nu-i spuneţi Aurel?

— Aşa vrea el. E foarte sobru. Şi întorcându-se cu severitate către copii: De câte ori trebuie să vă spun?

Se duse spre ei şi cu mişcări energice dezlegă frânghia pe care o adună colac. Reveni la poartă, cu expresia omului care se dezvinovăţeşte:

— Dacă află Simionaş, se face foc, chiar te rog să nu-i spui. Ţine mult la pomi, el i-a plantat, el îi îngrijeşte.

— E gospodar…

— La toate se pricepe. Nici pe mine, nici pe soţul meu nu ne lasă să punem mâna pe nimic. El zugrăveşte, repară instalaţiile, ţine grădina. Gardul de beton tot Simionaş l-a turnat. Şi din nou, iritată, spre copiii care, dând grăunţe porumbeilor, încercau să-i prindă: Terminaţi odată! Ştiţi că n-aveţi voie!

„Când o fi gata «Alexandru cel Argintiu» – se gândi Iulian, în drum spre şcoală, unde-l aştepta montajul neterminat – am să-i fac un mic program pentru analiza caracterului şi o să-l informez cu tot ce am aflat despre Simionaş. Sunt curios ce o să scoată calculatorul din talmeş-balmeşul ăsta.“

Deschise uşa atelierului, dar nu mai fu nevoie să apese comutatorul – lumina era aprinsă. Simionaş, numai în cămaşă, haina o agăţase de ivărul ferestrei – lucra concentrat.

— Aici erai? se miră Iulian.

— Şi încă mai sunt, asta-i curiozitatea!

— De ce ai venit?

— Întreabă-mă mai bine de ce nu plec.

Iulian ridică din umeri, neînţelegând ce vrea să spună. Dar tresări, văzând la ce lucra.

— E montajul meu!

— Tocmai. Ce impresie i-ar face lui Martinoiu să vadă mâine că montajul tipului pe care l-am lăudat e şi prost, şi neisprăvit?

Iulian se îmbujoră:

— Prost şi… Nu degeaba ţi se spune Gheară! Ascultă, dacă ai o părere atât de catastrofală despre mine, DE CE ai vorbit azi-dimineaţă aşa cum ai vorbit? Când ai spus adevărul despre mine, atunci sau acum?

— Şi atunci, şi acum. Ia caută în buzunar la haina mea; vezi că sunt acolo nişte biscuiţi „Eugenia”. Mi-e foame.

— Biscuiţi! De-asta-ţi arde! Poftim biscuiţii!

— Sunt prăjiţi bine, exact cum îmi plac mie, spuse Simionaş mulţumit. Ia şi tu. Dulciurile ajută la nervi. Te mai doare degetul? Nici nu mi-ai spus ce ţi s-a întâmplat.

— Mi-a căzut ceva pe mână. Un geamantan.

— Aşa, un geamantan! Ceasul rău, nu? Pe mine nu mă duci. Ţi l-ai luxat la box. Faci antrenament. În gardă!

— Doar nu vrei… zise Iulian, speriat.

— Apără-te, că te pocnesc!

— Eşti nebun!

Simionaş lansase o directă pe care Iulian o evită în ultima fracţiune de secundă. Din obişnuinţă, aruncă o laterală şi făcu pasul înapoi. Simionaş veni peste el, cu un upercut, dar Iulian „puse coatele” şi apoi aruncă stânga, care atinse uşor obrazul lui Simionaş. Nu puneau forţă în lovituri, totuşi schimburile rapide îi făcură în curând să gâfâie şi mai ales pe Simionaş.

— Dar ştiu că te pricepi! spuse Iulian.

— Doi ani de box – suflă blondul, cu greutate. Tot la „Fortis“. Exclus din club. Pentru o amărâtă de păruială, într-un hol de cinema.

— Aş vrea, zise Iulian, să rămână între noi. Să nu se afle în şcoală că mă duc la box. Nici Voichiţa nu ştie, deşi maistrul Homată e taică-său.

Simionaş inspiră adânc, străduindu-se să-şi recapete suflul.

— De ce atâta mister?

— Ca să nu se răspândească vestea… zise Iulian, fâstâcit. Şi pe urmă, când n-oi reuşi… Oamenii atât aşteaptă, să te prindă la colţ cu un eşec…

— Mult te mai interesează ce se spune despre tine, se miră Simionaş. Tu n-ai curaj să te apuci de un lucru în văzul lumii? Probabil că vrei să se afle despre ce faci numai odată cu victoria! Ştii cum eşti? Ia ascultă! Şi începu să cânte: „A fost odată un marinar! Era şi isteţ şi cu har, / Lucra el la bord, cu temei /, Dar tot îi era frică de mare / Şi purta cinci colaci de salvare! / Că nu-l mai vedeai dintre ei!“

Iulian muta de colo-colo nişte piese. Nu ştia cum să intre în miezul discuţiei.

— Te-am căutat toată după-amiaza. Am fost şi acasă la tine.

Simionaş tresări:

— Totul era în regulă?
— De ce să nu fie? se miră Iulian. Am vorbit cu mama ta.
— N-ai observat nimic deosebit pe-acolo?
— Foarte multă ordine, atât.
— Ăia mici nu legaseră o frânghie între pomi, să joace tenis?
— N… nu!
— Poate că erau căţăraţi pe gard?
— Nici pomeneală.
— Stârneau cumva porumbeii?
— Ascultă, chiar dacă ar face toate astea, ce rău ar fi? zise Iulian, contrariat.
— Un rău foarte mare, se răsti Simionaş. Acolo eu sunt stăpân. Nimic nu trebuie să se clintească fără să ştiu eu. Te miră? Aşa-i la o casă de om serios, să-nveţi şi tu.
Iulian făcu un semn de încuviinţare şi altul semnificând: „Asta nu-i treaba mea, să trecem peste”.
— Simionaş, eu vreau să am cu tine o discuţie. Eu vreau să ştiu de ce ai spus tu despre mine că am spirit analitic. Ăsta-i un lucru important, o condiţie de bază a inteligenţei. Eu vreau neapărat să ştiu: unu, dacă ai spus exact ce crezi şi doi, cum ai ajuns la concluzia asta?
Simionaş părea că n-a auzit nimic. Examină montajul şi respiră uşurat:
— Gata, acum totul este cum trebuie. Sper că degetul tău o să se milostivească de tine şi data viitoare o să-ţi funcţioneze. Când am început să ţin conferinţa aia, azi-dimineaţă, habar n-aveam că o să aduc vorba despre tine. Mă tot uitam prin atelier, să aleg pe cineva.
— Şi? Şi?
— Toate vedetele alea de Floricescu, şi Voichiţa şi mai ştiu eu cine rânjeau, aşteptând „decoraţia” – sunt plini de premii, de laude. La panoul de onoare – numai pozele lor, la festivităţi — numai ei stau prin prezidii şi tot nu le ajunge. *Boieri*!
Iulian îl ascultă, abia respirând. Descoperea că Simionaş gândeşte exact ca el.
— Şi-atunci, urmă blondul, mi-a venit aşa o poftă nebună să numesc pe unul la care nu se gândeşte nimeni, deşi e la fel de deştept ca ei. „Ia să le arăt eu – mi-am zis – că lumea nu începe şi nu se sfârşeşte cu ei.“ Mi-au căzut ochii pe tine. Să mă ierţi, dar în clipa aceea tocmai aveai o mutră bleagă… Dar poate că tocmai de-aia m-am decis: „Asta e omul meu!“ Restul îl ştii.
— Deci, totul n-a fost decât o distracţie a ta… oftă Iulian.
— Nu. O tactică. Iuliane, tu eşti calul meu troian!
— Calul tău… troian?
— Da. Calul meu troian, pe care îl introduc în tabăra vedetelor!
— De ce tocmai eu? Sunt jucăria ta?

— Nu înţelegi? Vreau să te ajut aşa cum aş vrea să mă ajute altul pe mine. Întotdeauna am visat să apară cineva care să spună: „Uitaţi-vă la Simionaş, nu-l mai treceţi cu vederea, ascultaţi ce spune, că nu gândeşte rău! În băiatul ăsta se ascunde o valoare”. Nu s-a găsit nimeni, aşa că m-am hotărât să fac eu începutul, atrăgând atenţia asupra ta. Asta-i tot – şi de restul, biscuiţi!

Iulian îşi înfipse degetele în braţul lui. Avea o expresie feroce, în orice caz, aşa îşi închipuise el:

— Ascultă, până acum mi-ai spus motivele tale. Eu te caut, de nu ştiu câte ore, ca să aflu ce ai observat deosebit la mine! Şi nu te las să pleci până nu-mi spui.

Simionaş îi dădu peste cap degetul arătător, silindu-l să-şi retragă mâna:

— Eşti vanitos, băieţel. Ştii că începe să-mi pară rău pentru ce am făcut?

— Dar înţelege că trebuie să aflu! Am nevoie. Te rog! Vrei să nu dorm toată noaptea?

Simionaş făcu un gest concesiv:

— Mă tem să nu mă fi înşelat cu tine. Dar fie, o să-ţi dăruiesc un amănunt. Am observat că în timpul orelor tot scrii întruna într-un caiet. Mi-am spus: „Ăsta ori e poet, ori ţine jurnal de însemnări, ca fetele“. Într-o pauză, când eram de servici, am pus mâna pe el.

— Ştii că n-ai procedat corect? zise Iulian, roşind.

— Ştiu, dar merita. Mi-am dat seama că tu, care nu ridici niciodată mâna la ore, scrii la iuţeală răspunsurile la întrebările mai grele adresate de profesori, fie clasei, fie celui scos la răspuns – şi pe urmă aştepţi să compari ce ai scris tu cu ce spun ceilalţi. Sunt acolo, în caiet, sute de răspunsuri excelente, pe care n-ai avut curajul să le formulezi în gura mare. Mi-am zis: „Asta-i băiat inteligent, dar fricos. Trebuie scos în faţă“. Acum eşti mulţumit?

Şi punându-şi haina:

— Ţi-a plăcut magazia la care lucrez?

— Tu o faci? zise Iulian, cu gândurile în altă parte.

— Dar cine? O să aibă trei încăperi: magazie propriu-zis, bucătărie de vară şi atelierul meu. Hai că te iau cu mine, când mă duc după scânduri. Mergem la un depozit din Buftea. La întoarcere, ne oprim într-o vie şi cumpărăm câte o lădiţă cu struguri. Ai văzut vreodată o vie în timpul culesului?

— Sigur că da!

— Sigur că nu! Stai tot timpul în casă, se vede imediat. Te iau sub înaltul meu patronaj!

Îşi aşeză cu meticulozitate sculele în sertar.

— Ce nu înţeleg eu la tine e de ce eşti atât de neîndemânatic.

— Din ce punct de vedere? roşi Iulian.

— Din toate. Uite, chiar şi la calculator: cu sau fără degete scrântite, tot aiurea lucrezi! Am să-ţi spun ceva, dar rămâne între noi: să n-ai complexe; eu am pus la punct şi montajele altora.

—?!

— Vin uneori seara şi le controlez. Mai găsesc lipituri grosolane, piese rău fixate: refac totul, de plăcerea mea… Vreau să iasă totul nu bine, ci superbissim! Pentru mine, calculatorul ăsta înseamnă mult: eu nu mă joc. Eu învăţ meseria!

— Şi pentru mine înseamnă mult, zise încet Iulian. Eu crezi că mă joc? Şi chiar dacă ar fi puţină joacă la mijloc, nu văd răul. Important e că de când îl construim pe Alexandru – şi acum te rog eu pe tine să rămână între noi – mă simt mai puţin singur la şcoală. Aşa tăcut cum mă ştii, sunt foarte vorbăreţ în gând! Discut cu fiecare din voi, în imaginaţia mea, pun întrebări şi dau răspunsuri.

Simionaş fluieră scurt:

— Ce tot mormăi acolo? Visezi?

— Îhî! Uneori am impresia că toate circuitele astea leagă nu numai piese, ci şi punctele noastre de forţă sufletească. Fără „Alexandru” am fi mai singuri, ne-am cunoaşte mai puţin. N-am prea mulţi prieteni, n-am niciunul, dar când intru la ora de atelier, parcă vin undeva unde sunt aşteptat cu drag, deşi Voichiţa şi Floricescu numai drăgălăşenii nu-mi spun…

— Poftim, ce, cum? bombăni Simionaş. Eu nu sunt prietenul tău? Mă jigneşti, o să dai un pepsi amendă pentru neîncredere! Uite că râde „Alexandru” de tine!

CAPITOLUL TREI

Pe stadion, ceaţa nopţii mirosea a fum dulce-amărui. Mielu Stamatiu, paznicul, dăduse foc grămezilor de frunze şi supraveghea concentrat micile incendii. Purta, după obiceiul lui, un trening „de naţională” bleu, cu tricolor şi vipuşcă dublă, o căciulă ţuguiată şi cojocel bucovinean.

— Bună seara, zise Iulian – şi adăugă, cu o mişcare circulară a mâinii – gospodar, eee, gospodar!

— Hamal, dom’ne, nu gospodar! Hamal! se răsti omul, răscolind cu grebla o movilă de frunze, în care palpitau inimi de jăratic. Eu sunt o slugă proastă… dar nu mai discut; vina e a mea, că nu-mi iau lumea-n

cap.

— Păi să vă mai ajutăm noi. Organizăm nişte echipe, facem o planificare pe zile şi pe operaţiuni.

— Organizaţi! bombăni moş Stamatiu. Repede vă mai aterizează pe buze vorba asta! Mie-mi trebuie motor la maşina de tuns iarba, nu organizare, că p-asta mi-o fac singur de treizeci de ani. Fierăstrăul electric zace, cu transformatorul prăjit. Ca să repar gradenele de la tribuna întâi scot scânduri din peluze. Nici cuie nu-mi dau nenorociţii – exclamă el, cu un dispreţ zdrobitor, arătând spre ferestrele administraţiei – pe motiv că nu le-am decontat pe-alea din anii trecuţi!

Iulian mimă surpriza de a fi auzit incredibilul. Moş Stamatiu îşi întări acuzaţia.

— I-am spus deşteptului de contabil: „Dacă-ţi trebuie, vino şi numără-le pe unde sunt bătute!“ Nu vrea. Cred şi eu, ar trebui să se caţăre şi să se târască vreo lună cu burta lui aia mare. Aşa că la ora actuală cuie îmi cumpăr singur, din banii mei.

Angajat cu vreo treizeci de ani în urmă, ca unic muncitor la întreţinerea terenului (pe atunci nu exista decât cel de fotbal şi o tribună cu vreo mie de locuri), îşi extinsese, cu timpul, aria de preocupări şi asupra multor altor domenii, deoarece, rând pe rând, apăruseră terenurile de volei şi baschet, poligonul de tir, potcoava noilor tribune şi sălile de sub ele, iar pista de atletism căpătase încă două culoare. Stamatiu, om inimos, dar şi băgăreţ, din spiţa celor care nu suportă ideea că există lucruri pe care ei nu le pot face, se amesteca peste tot: şi prin ale tâmplăriei, şi prin ale instalaţiilor electrice, şi prin dichisurile zugrăvitului, ajungând să le guverneze pe toate, în cele din urmă, fusese numit şef al serviciului de întreţinere, şi avea chiar şi un birou minuscul, sub cabina staţiei de radioamplificare. Ar fi trebuit doar să dirijeze treburile, dar prefera să participe direct la toate operaţiunile. Meseriaşii veneau şi plecau, iar el rămânea. Când nu tundea iarba, repara gradenele, când nu vopsea gardurile de atletism repara armele la sala de scrimă, ciocănindu-le pe o nicovală minusculă.

Avea şi un fel de subalterni, voluntari şi foarte devotaţi, vreo cincisprezece oameni de vârsta lui, şi chiar mai bătrâni, pensionari – care păstrau în creier fiecare meci din ultimii patruzeci de ani, minut cu minut. Îşi puneau mândri brasardele de oameni de ordine şi rupeau biletele la intrare, montau porţile de rugbi după meciul de fotbal, ajutau la întreţinerea instalaţiilor, deseori erau cu mătura în mână. Nu lipseau nici de la antrenamente. După meciuri, umpleau restaurantul din apropiere, târându-i după ei şi pe jucători. „Hai să te cinstesc, cutare, eşti bun, azi ai jucat de milioane, ai driblat ca Ozon.” Erau fericiţi să stea ei, oameni de şaizeci-şaptezeci de ani, la aceeaşi masă cu un mare mijlocaş, în vârstă de 17 ani. Moş Stamatiu considera că

intră în obligaţiile lui să risipească asemenea chefuri, îngăduindu-le tinerilor sportivi numai beţia gloriei, nu şi aceea alcoolică. Numeroase generaţii de oameni ai stadionului trecuseră pe sub ochii lui, de la debuturile adolescentine până la titlurile de campioni şi la retragerile glorioase. Ulterior, îi reîntâlnea în tribune, ca simpli spectatori, cu melancolii ascunse de o voioşie forţată. El, însă, moş Stamatiu, venea în fiecare zi să facă în mod energic exact ceea ce făcuse şi cu treizeci de ani în urmă. Nu se simţea nici bătrân, nici depăşit: el era mereu în formă.

— Dar ascultă bine, puştiule, o să le pregătesc eu şefilor o surpriză de mari proporţii, cum spun ziariştii. O să rămâneţi toţi cu gura căscată!

Se întunecase bine. „Strachina”, cum era numit cu duioşie vechiul stadion, îţi dădea impresia că te afli într-o pâlnie aplină, în jur cu păduri fumegând de negură. Fraţii Vasiliu îşi făceau ultimele ture de pistă, schimbând, răguşiţi, fraze eliptice. După respiraţiile lor adânci, zgomotoase, rapide, Iulian îşi dădu seama că înghiţiseră câteva bune mii de metri, şi asta după ce între cinci şi şase dimineaţa mai alergaseră încă pe atât. Sandu Vasiliu, un lungan politicos – care monta lentile într-un minuscul centru de optică medicală pe B-dul 1 Mai, la mijlocul unei linii de prăvălioare şi ateliere, în mare prieteşug cu colegii de la legume şi zarzavaturi, sifonărie, croitorie, pâine, băcănie, loto-pronosport – îşi câştigase laurii de campion pe 5.000 şi 10.000 metri plat când nimeni nu se mai aştepta: la 29 de ani. Iniţial, fratele său, cu opt ani mai mic, îl însoţise la antrenamente din plăcere şi pentru a-i ţine la dispoziţie echipamentul şi gustările. Uneori alerga şi el câte-o bucată, ca să aibă cu cine sta de vorbă silitorul atlet, pe lungile sale itinerare. În cele din urmă, Dorel îi devenise însă un fel de sparing – partener de atletism, alergând de-a dreapta ilustrului frate tot parcursul, şi seara, şi dimineaţa. În cele din urmă, intrase temeinic în vederile antrenorilor.

Pălăvrăgind bine dispuşi, fraţii Vasiliu plecară şi ei. Pe porţile stadionului se mai strecurau doar curenţii reci ai nopţii, rostogolind pe aleile betonate bilete de autobuz, ambalaje de ciocolată, pungi mototolite. Ultimii „somnambuli” – cum erau porecliţi cei care se antrenau seara – îşi începuseră programul în sălile mici şi joase. Prin ferestrele din spatele tribunei întâi puteau fi văzuţi gimnaştii, scrimerii, luptătorii, boxerii, într-o lumină gălbejită. Moş Stamatiu era, potrivit indicaţiilor, foarte econom cu energia electrică.

Drumul pe sub tribunele bătrâne nu e vesel. Ţiuie robinetele defecte, curentul răbufneşte prin geamurile cârpite cu placaj, ale magaziilor de echipament şi materiale. De pe cimentul în care tălpile multor generaţii au săpat alveole, apa se usucă anevoie. În sala de box, nimic din strălucirea marilor gale, unde ringul are corzile

îmbrăcate în pluş, arbitrul poartă papion, iar plafoniera de 5.000 de waţi scaldă totul într-o lumină orbitoare. Podeaua acestei săli de box, roasă ca pragurile caselor bătrâneşti, miroase a petrosin şi a transpiraţie. Poate fi lesne văzută ploaia picăturilor de sudoare care sare de pe umeri şi de pe frunţi. Lumina e proastă, puţină şi gălbuie. Ringul, un unghi drept care închide un colţ al încăperii, are corzile făcute din mai multe feluri de frânghie. Sacii de nisip sunt cârpiţi, oglinzile cotropite de atolii petelor, dar aici au lucrat oameni care au pus apoi tricouri de campioni naţionali şi europeni şi nu s-au plâns niciodată de ea.

Flamura zdrenţuită a degetului suferind, pe care o agita Iulian cu nădejde, nu-l scuti totuşi de antrenament. Mitiţă Homată i-ar fi găsit ceva de făcut în materie de box până şi unui ciung, astfel încât Iulian se încălzi ca toată lumea, execută programul de pregătire generală — în ziua respectivă, cros şi sărituri în lungime, cu avânt de pe loc – iar apoi i se spuse să facă studiu la oglindă. Țopăia dinaintea apelor ei spălăcite, trăgând ciudos cu coada ochiului la Buguleţ, care lucra la mănuşi cu Homată. Tot ce nu era antrenament la mănuşi îi plictisea pe toţi şi mai ales pe Iulian. Ar fi vrut să se bată toată ziua, nu de plăcere, ci ca să înghită în porţii enorme „meseria”, să se vadă şi el ajuns măcar în sferturile de finală ale campionatului republican de juniori. Şi nu era vorba numai de finala sportivă propriu-zisă, ci şi de o finală personală, a unui orgoliu care nu era numai sportiv. Dar până la primirea dreptului de a boxa în campionat era, după părerea lui Iulian, un drum exagerat de lung. Homată nu-i îngăduise încă să participe nici la o întâlnire amicală. După unsprezece luni de box, Iulian, deşi dăduse şi luase destui pumni, nu ştia ce înseamnă un meci adevărat.

Din când în când, la ferestrele sălii apărea câte o figură care-şi turtea nasul de sticlă. Erau oameni în toată firea, groteşti prin expresiile lor de mare atenţie şi prin deformarea imaginii în sticla întunecată, bântuită de reflexele gălbejite ale luminii din interior, în principal, îi interesa Homată, care în inimile lor avea de mult un loc durabil. În mod paradoxal, celebritatea lui era totuşi a unui luptător care în doisprezece ani de ring cucerise numai de trei ori titlul naţional de seniori. Întâmplarea făcuse ca de-a lungul întregii cariere să-l sâcâie Gigi Stoenescu. Fuseseră amândoi la fel de buni, dar în ziua finalei se întâmpla ca Gigi, ori să lovească mai tare, ori să fie mai în formă. „Durerea mea de cap“, cum îi spunea Homată lui Gigi, câştigase de şapte ori centura de campion naţional, în dauna lui Mitiţă, şi poate că acest ghinion contribuise la mărirea simpatiei pentru nedescurajatul Homată. În plus, Mitiţă avea ceva care-i lipsea lui Gigi: un „argint“ european şi un „bronz“ olimpic. Admiratorii îl urmăreau şi ca antrenor. Veneau în sală, cerându-i să le confirme

părerile asupra vreunui meci din urmă cu opt-zece ani. Tatăl Voichiţei era la fel de metodic şi de exigent ca antrenor, cum fusese ca sportiv. Lucrarea de doctorat în educaţie fizică pe care o pregătea era dedicată „Bazelor psihologice ale pregătirii tinerilor boxeri”. Elevii făceau haz pe seama faptului că în acest studiu erau numiţi „subiecţi”, şi se strigau între ei cu apelativul „Mă subiectule! “

Mitiţă îl lăsă pe Buguleţ să-şi mai tragă sufletul şi se apropie de Iulian.

Era la oglindă, boxând aerul. Trei „pistoane” de dreapta, un croşeu de stânga, pas înapoi – şi de la început.

— Cam lent, zise antrenorul. Nu prea îţi place să transpiri.

Îi corectă poziţia umărului stâng, cu care să-şi „închidă” bărbia, după executarea croşeului.

— Închipuie-ţi că nu loveşti numai tu. Poate vrea şi adversarul să lovească, ce zici? Hai, tempo, tempo! Ascultă, de ce ai venit tu la box?

— Ca să mă laud şi eu cu ceva, gâfâi Iulian. Am auzit că o mulţime de mari campioni „s-au făcut” chiar din copii firavi, bolnăvicioşi.

— Până aici: lucrează, lucrează! — o cauză ar fi ambiţia şi alta legenda.

— Şi încă una: tata! râse Iulian.

— A făcut box?

— Fotbal. Nu de mare performanţă. În categoria C. Şi are un dribling…

— Complex de inferioritate faţă de părinţi. Tu ai nevoie de un psiholog, nu de un antrenor de box!

— Lăsaţi, că psiholog mai bun ca dumneavoastră…

— Intră în meserie. Să-ţi spun adevărul: nu ştiu dacă din tine o să iasă un campion. Din Buguleţ, da; vine de trei ori pe săptămână la antrenament cu trenul tocmai de la Ciulniţa, şi când va trebui să vină în fiecare zi, o să vină. Cine face treaba asta, se duce la titlu.

— Şi-atunci de ce mă mai ţineţi aici?

— Pentru că dacă n-o să scot din tine chiar un „mâncător“ de boxeri, o să scot un om de caracter. Şi pe urmă ai o eleganţă, o estetică în toate mişcările.

— Dumneavoastră vi se spunea „balerinul!“

— Poate de aceea am luat un milion de pumni în viaţă şi numai trei titluri de campion.

— Aţi fost un mare boxer!

— Mai puţină vorbă. Ia să vedem. O serie dreapta-stânga-dreapta, eschivă joasă şi upercut de stânga!

— Nu mai pot!

— Bine, stai, odihneşte-te. Tot voiam să-ţi spun ceva… confidenţial. O să lucrezi pe urmă, zise Mitiţă. Şi reluând pe un alt ton: Ţii minte că

m-ai rugat să nu-i spun fetei mele, Voichiţa, că te antrenezi aici?

— Cum să nu. Şi vă mulţumesc, v-aţi ţinut de cuvânt.

— Acum aş avea şi eu o rugăminte.

— Vă rog! Pentru dumneavoastră… eu… oricând…

— Tot ce fac e din iniţiativa mea. Subiectule, nu ştiu exact ce e la voi în şcoală: trăiţi sub un cer care în loc de stele are tabele logaritmice, tranzistoare şi rezistenţe, construiţi nu ştiu ce, un sincrofiazotron, un betatron…

— E doar un ordinator. „Alexandru cel Argintiu”, aşa-i spunem.

— Eu pentru ştiinţele exacte am toată admiraţia, dar soţia mea e cam dezorientată. „De la un timp – îmi spune – o mulţime de elevi învaţă în mod dezolant la literatură, citesc puţin, se mulţumesc cu 5 şi 6. N-au ochi şi urechi decât pentru fizică, matematică, atelierul de electronică şi profesorul Martinoiu.”

— E un om… un om… cum să vă spun, zise Iulian, căutând o definiţie precisă, cu care să-şi disimuleze entuziasmul. Când spune el ceva, întotdeauna e ori ipoteza cea mai aproape de adevăr, ori concluzia cea mai justă, ori cea mai bună decizie!

— Zilele astea, dacă nu mă înşel, aveţi teză la literatură.

Mitiţă îl privi şiret, de parcă i-ar fi propus o năzdrăvănie.

— Scrie-o cât poţi de bine, asta-i tot ce te rog. Fii gentlemen. Aveţi o profesoară bună, ştiu că v-a învăţat carte ca lumea. Totuşi, mi-a arătat luna trecută nişte extemporale de-ale voastre mizerabile, câte cincisprezece, douăzeci de rânduri pline de generalităţi, încropite aşa ca să fie. Chiar şi elevii foarte buni îşi pun semnătura pe astfel de mâzgăleli formale. Până şi Voichiţa, fiica noastră!

— La noapte stau şi citesc. Aveam eu de făcut nişte calcule de programare, dar o să citesc la literatură, cu toate că este exact obiectul la care strălucesc prin lipsă de succes!

— E o decizie bună. Să-ţi spun ceva: boxul, informatica, literatura, strungăria au toate un punct comun: sunt practicate de oameni. Şi omul trebuie să rămână om în orice împrejurare. Brusc, deveni sever: Te-ai odihnit destul, subiectule! Acum, la lucru! Dreapta-stânga-dreapta, eschivă joasă, stânga. Şi!

Erau la ora de franceză, cu profesorul Teodosiu, când Martinoiu intră în clasă, având un aer agitat.

— Trebuie să le comunic ceva băieţilor, şi n-am răbdare, zise el. *Permettez-moi*, stau şi eu într-o bancă până sună. Mai sunt patru minute.

— Dacă doriţi, puteţi rezolva chiar acum – zise Teodosiu, ridicându-se în grabă. Luaţi loc, poftiţi catalogul… stiloul…

Era de o timiditate excesivă. La orele lui, dacă nu voiai să răspunzi, trecea imediat la altul, prefăcându-se că n-a observat împotrivirea.

— Dragii mei isteţi, fete şi băieţi – tună Martinoiu – regulamentul concursului „Secolul 21“ s-a schimbat. Şi cum credeţi că s-a schimbat? În mod fun-da-men-tal! Nu-i nevoie să-ţi notezi, Floricescule. Ce spun eu acum e pentru toţi. Propunerea îi aparţine lui Cavadia şi direcţiunea şcolii o găseşte foarte bună.

Toate privirile se îndreptară spre Cavadia. Câteva erau foarte ascuţite.

— Vrei să continui tu, Cavadia?

Se ridică frumos şi neliniştit, vorbind, ca de obicei, repede, căutând privirile celor din jur şi gesticulând amplu:

— M-am gândit să facem din acest concurs nu un spectacol, ci o întrecere pentru toată lumea. Mai precis: să renunţăm la ideea ca fiecare clasă să-şi desemneze din timp reprezentantul. În noua formulă, se pregăteşte toată lumea, iar cu o zi înaintea concursului tragem la sorţi! Iese Floricescu, ne reprezintă el! Iese Rebegea, ne reprezintă Rebegea! Nu-i formidabil?

— Oho! exclamă uimit Simionaş. Cavadia bubuie cu artileria grea!

— Iertaţi-mă, zise Voichiţa, dar e stupid! Eu ştiu că lui Cavadia îi trec multe idei trăsnite prin cap, dar de ce să ne luăm după el? Dintr-o clasă poate ieşi la sorţi cel mai bun elev, iar din alta, un veteran al corijenţelor. Ce şanse va mai avea clasa acestuia? Pierde din plecare!

— Păi să nu piardă! zise Martinoiu. Aici stă farmecul ideii lui Cavadia: pregătirea devine obligatorie pentru toţi!

— Mie-mi place ideea, zise Simionaş.

— Ca frumos în sine, merge, dar practic… clătină Maxim din cap.

— Ne facem de râs! zise Voichiţa.

— Poate ne descântă Băbăneaţă de noroc! râse gros şambelanul.

Martinoiu ceru liniştit:

— Trebuie să luăm o decizie. Toate clasele a 7-a au acceptat, anul I B însă s-a retras.

— Oameni realişti.

— Dar anul II C rămâne.

— Asta, *boieri dumneavoastră*, schimbă lucrurile – se auzi din nou vocea lui Rebegea, de astă dată alarmată.

Cu anul II C aveau o veche răfuială. Îşi împărţeau atât victoriile sportive cât şi preocupările; era o clasă de informatică.

— Dacă s-au hotărât să rişte, înseamnă că sunt siguri de ei, zise Voichiţa.

— În orice caz, mai siguri ca noi, preciză Maxim.

— N-au voie! exclamă „şambelanul” Rebegea, foarte sensibil la tot ce ţinea de clasa lor. Primim provocarea. Eu sunt pentru!

Floricescu încă nu spusese nimic, şi multe priviri se uitau spre el, să ia sămânţă de opinie. Încet, grav, cu un aer uşor superior, se ridică:

— Bineînţeles că va trebui să rămânem în concurs, deşi s-a

transformat mai mult într-o joacă.

— Şi ţie nu-ţi mai place să te joci? zise Martinoiu.

— E greu. Va trebui să ne pregătim cu toţii.

— Asta-i frumuseţea. *Come on, old man*!

— Dacă ziceţi dumneavoastră…

— Atunci pot să mă duc cu vestea cea mare la cancelarie? Îmi daţi *mandatul*? întrebă Martinoiu, afişând o mare dependenţă faţă de clasă.

Toţi ridicară mâna, în afară de Băbăneaţă. Rezerva lui nu trecu neobservată.

— La ce visezi, Bă-bă-nea-ţă? întrebă dirigintele, silabisindu-i cu deliciu numele. De ce nu ridici mâna?

— Eu nu particip la concurs.

Se auziră râsete, exclamaţii de mirare, întrebări cu „Ce-a zis ăla?“

— Băbăneaţă, *my boy*, eu te înţeleg, dar…

— Iertaţi-mă, nu înţelegeţi. Presupuneţi că mă consider prea slab şi că nu vreau să handicapez clasa, da?

— Modestia nu e o podoabă spirituală mai prejos decât înţelepciunea.

— Nu sunt modest. Din unele puncte de vedere sunt chiar îngâmfat, dacă-mi daţi voie. Pur şi simplu, acest concurs nu mă interesează!

— Regulamentul prevede că fiecare clasă trebuie să se înscrie integral. Refuzul tău ar atrage excluderea celorlalţi.

— Eu nu mă înscriu.

Martinoiu respira adânc.

— Ai devenit şi tu un complicat? Ce-i cu tine?

— Dacă vă interesează, noua mea poreclă e „Autobăbăneaţă“. Când mi-a fost mie greu, când am avut neapărat nevoie să mi se spună „Băbăneaţă, şi tu eşti un om capabil” toţi au tăcut. Acum tac şi eu. Vă rog să-mi daţi voie să ies, e recreaţie.

Părăsi clasa cu un aer solemn şi înţepat.

— Ce i-aţi făcut băiatului? se miră Martinoiu.

Voichiţa îi povesti întâmplarea. Martinoiu clătină din cap:

— Nu-mi place. Aţi fost cinici. Băbăneaţă are dreptate. Constat cu neplăcere că m-am ocupat mai mult de calculatorul Alexandru şi mai puţin de calculatoarele din creierele voastre.

— Ştiţi că Băbăneaţă e copilăros.

— Să-l liniştiţi. Cereţi-vă scuze, umblaţi în mâini, vă priveşte. Aici nu mai e vorba de concurs, ci de sufletul omtilui. Admit orice, dar jignirea şi batjocura le repudiez.

În pauză, Floricescu fu zărit certându-se cu Viorel Cavadia. Acest lucru constituia un spectacol inedit. Erau vechi prieteni, împărţind eroic de multă vreme greutăţile luptei pentru locul întâi, în ierarhia catalogului, poziţie pentru care acţionau cuplaţi împotriva Voichiţei Homată. Deşi Voichiţa avea întotdeauna media generală mai mare

decât mediile lor, Floricescu o întrecea la fizică, iar Cavadia la literatură. Succesul unuia îl bucura pe celălalt, întrucât scădea din strălucirea Voichiţei. Era o prietenie constant şi oarecum academică; Floricescu citea cărţile recomandate de Cavadia, Cavadia găsea argumente pentru ideile lui Floricescu. Când cineva făcuse, în legătură cu ei, o aluzie la Castor şi Polux, se arătaseră foarte măguliţi.

Dar acum Floricescu, într-un limbaj nici pe departe clasic, îi reproşa lui Cavadia că e „catâr“ şi gândeşte ca o „cizmă“.

Cavadia îl asculta zâmbitor, destins, crezând că e un necaz trecător:

— Lasă, *messer* Cesare, să se afirme toată lumea! Fii un Mecena!

— Pe dracu’! Ai făcut totul special ca să mă bruiezi. Ce ţi-ai zis tu…

— Nu mi-am zis decât că ar fi formidabil ca fiecare din noi să simtă că lă un moment dat s-ar putea trezi în situaţia de a răspunde pentru toată clasa. Nu simţi, când te gândeşti la asta, nişte fiori?

— Nu încerca să mă prosteşti. Cu artificiile tale, lui Băbăneaţă şi lui Rebegea să le iei faţa, nu mie!

Cavadia îi făcu o reverenţă adâncă:

— Mi-e greu, mi-e frică să te înţeleg! Urechile mele aud bine?! S-ar putea înţelege că mă acuzi că urmăresc să-ţi tai posibilitatea de a fi unicul reprezentant al clasei.

Aici Cavadia lua o poziţie de îndurerat erou romantic, cu mâna dreaptă întinsă iar cu stânga acoperindu-şi ochii să nu vadă tabloul cel trist.

Floricescu făcu o strâmbătură de dispreţ şi-i întoarse spatele.

CAPITOLUL PATRU

„Nicio putere din lume – mormăie Voichiţa cu ochii închişi, nicio putere…'' Se ridică în capul oaselor. Storurile sunt încă într-o lumină rece, vânătă. Voichiţa cade din nou în aşternut. Îndărătul ochilor, o durere seacă. Muşchii îi sunt asfixiaţi de oboseală. „Nicio putere din lume… Ce-i cu puterea asta?“ A, da, nicio putere din lume n-ar putea s-o facă să se scoale. Dar nici s-o reţină în pat. „Când te-ai trezit o viaţă întreagă la şase şi jumătate dimineaţa, rămâi cu acest obicei până mori, oftează Voichiţa. Lucrul cel mai rău pe care ţi-l poate face cineva e să-ţi transplanteze un obicei care nu-ţi place. De o nedreptate te aperi, obstacolele le depăşeşti, dar deprinderea rămâne să facă parte din tine.“

Deschide ochii, dar nu prea mult, un milimetru. Prin ceaţa genelor, se uită să vadă cum arată lumea în noua zi. În stânga lumii se observă un ciorap enorm, spânzurând de spătarul scaunului. Ciorapul, de fapt, nu este enorm, ci Voichiţa e prea leneşă ca să-şi mişte capul pentru a schimba perspectiva. Bluza îmbrăţişează abajurul lămpii cu picior, uniforma atârnă de ivărul ferestrei. Pe covor, perne, (acolo îi place ei să înveţe şi să mănânce), ghemotoace de celofan şi staniol, pantofi, cărţi şi trei farfurii din care azi-noapte a înfulecat un şniţel, ouă cu maioneză, clătite, struguri, floricele şi dumnezeu mai ştie ce. „Am un metabolism îngrozitor, trebuie să mă vadă un medic. Nu pot să mă concentrez dacă nu mănânc întruna!“

Sare din pat şi aprinde lumina. Oglinda de doi metri lăţime şi un metru şaptezeci înălţime, instalată cu ani în urmă pentru exerciţiile de balet pe care nu le-a făcut niciodată, îi înfăţişează o făptură zveltă, cu picioare lungi şi braţe subţiri. „Pieptul e poate puţin prea dezvoltat, dar asupra acestui subiect se mai poate discuta.” Îşi apasă ochii cu pumnii. „Ar trebui să iau ceva, un piramidon. Ştiu eu?! La radio zicea că sunt periculoase. Cum deschizi radioul, ţi se face părul măciucă: medicamentele sunt otrăvitoare, untul e criminal, poluarea te aşteaptă cu fălcile căscate la fiecare colţ de stradă, iar comandantul Cousteau iese din când în când cu batiscaful la suprafaţă şi anunţă: ‘’oceanul mondial e pe ducă, în curând o să ne sufocăm!” În condiţiile astea,

mai apucă-te să faci ordine în cameră! “

Din toate colţurile casei se aud tropăituri, zgomote de uşi, apa de la toaletă. „Regimentul Homată s-a trezit ca de obicei la 6,30 fix.“ Pe lângă unele dezavantaje, faptul că eşti fiica celebrului Mitiţă Homată îţi conferă şi unele privilegii. De exemplu, s-ar putea pune la socoteală dulapul plin cu rochii, fuste, pelerine, bluze, jachete, pantaloni – din pânză, tricot, mătase, piele, şi din tot ce mai poate servi la pus pe om, cu sclipici, cu dungi multicolore, cu ecusoane, cu tighele duble şi triple, cu ţinte. Dar toate astea au un cusur: trebuiesc scuturate, spălate, călcate. Mitiţă intră cel puţin o dată pe săptămână şi, melancolic, le ia la rând şi începe: „Bluza asta am cumpărat-o la Los Angeles, după meciul cu Lee Suarez. Eram ameţit, abia mai vedeam; avea băiatul acela un croşeu de stânga…“. O păpuşă belgiană, plină de horboţele, poartă cu ea povestea unui meci teribil, din care Mitiţă a ieşit cu mandibula fracturată. Blugii jerpeliţi erau frumoşi când au fost aduşi de la Manchester de un tătic cu mâna dreaptă în ghips. Curăţă-le pe toate, ţine-le în ordine. Ochelarii de soare sunt sparţi, au şi ramele plesnite, dar ei amintesc de turneul câştigat la Varşovia. Trebuie să ţii totul în ordine, chiar dacă majoritatea acestor vechituri nu-ţi mai sunt de folos. E o datorie filială să le păstrezi.

Pune aspiratorul înapoi sub pat şi cârpa chimică pentru ştersul mobilei, în cutie. Camera e lună, te-ai crede într-un decor de expoziţie. Voichiţa însăşi, la ora 7, va arăta foarte bine. Există două Voichiţe; una, cea dintre orele zece seara şi şapte dimineaţă: dezordonată, urâtă, leneşă, mâncăcioasă, sărind de la un gând aiurit la altul şi mai aiurit. În restul timpului, o cameră îngrijită şi o Voichiţă frumoasă, antiseptică, raţională şi distantă. Deocamdată, e încă în furou şi are pe faţă, pe mâini şi pe păr o peliculă lipicioasă de transpiraţie şi de praf – semnele neîndoielnice însă dezagreabile ale hărniciei casnice, pe care nicio gospodină nu e bucuroasă să le arate. Duş cald, duş fierbinte, duş rece. Mult săpun şi doi metri de prosop aspru ca glaspapirul. Acum e bine. „Cum era pieptănată americanca aia care cânta aseară la televizor, voce şi trompetă? Părul ridicat din trei părţi în creştet – unde-oi fi pus agrafele… iar în faţă lăsat până la sprâncene, ba puţin mai jos. Şi melodia cum era? Un fel de swing-blues, pa-da, pa-da, pada-da-rim, pam-pam… Numai că *miss* nu prea avea treabă cu vocea, asta însă nu-i ceva important, bine că are un nume englezesc; acum, stau eu şi bulgăroaicele, şi unguroaicele, şi iugoslavele şi probabil şi italiencele şi ne pieptănăm ca ea“.

Iese din cameră trăgându-şi peste uniformă şorţul de muşama portocalie, lung de la gât până la glezne. În pragul uşii, Petrişor şi Mariana, zăngănind sticle şi agitând plase, se pregătesc să plece după cumpărături. Capul familiei, în chiloţi roşii şi tricou albastru, cu dungi portocalii – culorile clubului – smuceşte de zor lanţurile izometrice. Pe

urmă, o să mănânce, ca în fiecare zi la micul dejun, un ou fiert moale – exact ce nu-i place Voichiţei – o grămăjoară de ţelină şi morcovi raşi, pâine prăjită şi două căni de lapte. E dieta lui de sportiv, nu prea gustoasă, dar la care nu renunţă în ruptul capului.

Voichiţa deschide uşa bucătăriei, murmurând un „'mneaţa“ rece şi ursuz.

Olimpia Homată învârteşte manivela maşinii de tocat. Mâinile ei mari, puternice, roşii, lucrează cu îndemânare. La celălalt capăt al mesei, un mic munte de ardei graşi.

Fără să întrebe nimic, Voichiţa începe să-i cureţe. Sunt foarte mari, ţepeni de prospeţime, cu carnea sticloasă. Muşcă dintr-unul, mestecă încet, îi face plăcere să-l audă pocnindu-i între măsele. „Parcă sunt un cal!“ Olimpia ridică, într-un val de aburi, capacul argintiu al oalei în care clocoteşte supa. E timpul să adauge verdeţurile. Voichiţa ia în primire, fără vorbă, manivela, termină de tocat, lansează în pasta roz două gălbenuşuri cu paraşutele lor albe, pe urmă o ploaie aromată de mărar, grindina unui pumn de orez, piper – nu prea mult (cei mici nu-l suportă), potriveşte totul din sare, frământă, gustă, începe să umple ardeii, e ora 7 şi cincisprezece minute, ele două trebuie să termine până la 8 fără zece, în rest e treaba Marianei, să supravegheze fiertul, urmând să fie controlată la telefon.

— Ai ochii roşii, observă profesoara Homată. Începând de azi, ai să fii acasă înainte de opt seara.

Voichiţei îi veni tot sângele în obraji. Nu se aşteptase la o astfel de hotărâre. Partea cea mai proastă era că profesoara Homată nu revenea niciodată asupra unei hotărâri.

— Dacă vrei ceartă… şopti furioasă Voichiţa.

— Pune tăiţeii, e timpul.

— Istoria asta cu ora opt nu ţine, bagă de seamă. Poate ai uitat câţi ani am?

— Ştiu şi câţi ani şi mai ales câtă minte ai. Picu ăla al tău e un repetent.

Voichiţa oftă:

— Nu e „al meu“ şi nu e nici repetent.

— Mă rog, atunci e ceva asemănător. L-am avut elev.

— Să ştii că n-ajungi nicăieri judecând oamenii numai după catalog. Nu ţin să fiu prietenă doar cu viitori academicieni! Mă simt bine şi cu băieţi obişnuiţi, care spun tot felul de fleacuri şi sunt veseli.

— Din punctul ăsta de vedere l-ai găsit bine pe Picu.

Voichiţa ar fi putut să-i spună adevărul. Întâi fusese cu Angela Maxim la „Coliseu“ să vadă „Rio Bravo”, în care jucau John Wayne şi Dean Martin. Nu-i plăceau filmele cu împuşcături, dar găsea că taică-său semăna uluitor cu Dean Martin. Biletele se vânduseră. Picu, pe care-l cunoşteau de când învăţase la şcoala lor, le invitase: „Am eu

nişte bilete”. Era împreună cu Dudică, un fel de locotenent de-al lui, care, deşi mai mare cu vreo doi ani, nu-i ieşea din cuvânt. După film, băuseră la cofetărie câte un pepsi pe care, la insistenţele Voichiţei, îl plătiseră „nemţeşte”, adică fiecare partea sa, deşi Picu se oferise să achite el totul. Dudică, lungan şters, spunea domol bancuri fără haz, de care râdea singur, cu timiditate.

Voichiţa, la adăpostul unei expresii zâmbitoare şi naive, se amuza să le descopere vanităţile şi slăbiciunile, dându-le exact replica dorită de ei. Făcea fără ruşine pe naiva, mirându-se zgomotos la auzul celor mai răsuflate „noutăţi” şi râzind încurajator la glumele cele mai banale. Intuind în Picu un lăudăros de mâna întâi, mersese atât de departe încât îşi exprimase deplina credinţă în scandaloasa lui afirmaţie că îşi construieşte singur acasă o maşină de curse pentru formula unu. Măgulit de privirile admirative ale Angelei Maxim, Picu îndrăzni să dea amănunte – 12 cilindri, compresor, 500 de cai putere. Le desenă pe un şerveţel de hârtie chiar şi profilul maşinii „construite” de el.

— Dar e avion, nu maşină. Rachetă! exclamă Voichiţa. Ce spui, Maxim?

Desenul era într-adevăr foarte frumos şi precis; el reprezenta însă modelul Ferarri 312 T, şi nimeni nu. Ştia asta mai bine decât Angela Maxim. Tatăl ei era mecanic la un mare autoservice şi în timpul liber se distra construind cu precizie, la scară liliputană, modelele tuturor automobilelor de sport. Acestea fuseseră cele mai preţuite jucării ale Angelei, care în ultimul timp hotărâse să urmeze tradiţia familiei şi după absolvire să se înscrie la facultatea de mecanică auto. Tocmai ei îi spunea Picu că-şi construieşte singur un motor şi încă de 500 de cai putere! Totuşi, înghiţi minciuna, ca să nu strice bunătate de atmosferă. Dudică se trezi şi el îngăimând o poveste despre un unchi ofiţer în marina comercială, care la vară avea să-l ia într-un voiaj cu destinaţia Singapore. Voi- chiţa deveni, după părerea Angelei, „gâscă la cub”.

— Şi cum te îmbarci, ca pasager sau ca marinar?

— Ca radiotelegrafist, bâigui mincinosul.

Încurajat de prea bine jucata naivitate a Voichiţei, începu să inventeze detalii asupra itinerarului, numind vasul când trauler, când cargou şi aducând în discuţie porturi cu nume sonore, ca Buenos Aires şi Copenhaga, prin care de fapt nu trece nimeni când pleacă de la Constanţa direct la Singapore.

Atmosfera era cu toate astea foarte plăcută şi Maxim se pomeni întrebându-se dacă nu cumva trebuie să-i dea dreptate Voichiţei: hotărî să-i urmeze pilda. În fond, străduinţele celor doi de a se face agreabili erau înduioşătoare. Aproape că i se părea necuviincios să riposteze. În schimb, cât de bine se simţea Voichiţa, lăsându-se cucerită de neroziile lor. Îi scăpărau ochii de bună dispoziţie. „De ce

nu m-aş distra şi eu un pic? se întrebă Maxim. N-are niciun rost să stau aşa, ca împăiată. Plictisesc lumea şi mă plictisesc şi eu!“ Încercă să râdă „ca proasta” şi constată că nu e greu deloc. Picu trase concluzia fericită că „sloiul” nu rezistase farmecelor sale. Îşi continuă deci atacul, recurgând la artileria grea şi anume povestind despre apropiatul său debut de cascador la Buftea. Voichiţa era numai ochi şi urechi: făcea ceea ce făcuse întotdeauna, cunoscând un băiat: îl compara în gând cu tatăl ei. Cuceritorul se înfoia, etalându-şi argumentele, dar habar n-având ce catastrofal e pentru el jocul secret al Voichiţei. Fiecare gest, fiecare raţionament al cuceritorului era pus faţă în faţă cu felul de a fi al lui Homată. Nimeni nu ieşise cu bine din această operaţiune. Voichiţei aproape că-i era ciudă pe acest obicei. Din pricina lui, uneori chiar în pofida dorinţei ei, descoperea prea repede cusururile băieţilor, identificând cu dezamăgire stupiditatea, înfumurarea, slăbiciunea lor de caracter. Urma o atitudine posacă, rece, critică, datorită căreia interlocutorului îi fugea pământul de sub picioare. Trecuseră prin asta şi Floricescu, şi Iulian, şi Cavadia, şi Băbăneaţă, şi mulţi alţii, inclusiv unii profesori, fără să-şi dea seama ce se întâmplă, dar simţind cum privirile Voichiţei îi lipsesc de puteri. Era însă foarte atrăgătoare atunci când îşi impunea să renunţe la examenul critic. Picu avu senzaţia că dusese prea departe fanfaronada şi-l repezi pe Dudică:

— Gata, ai făcut ocolul lumii cu noi, ajunge!

Dudică îl privi cu ochii nedreptăţitului. Tocmai relata o pretinsă croazieră, întreprinsă in urmă cu un an, în Mediterana. Înşirase porturi exotice, descriind turci, greci şi spanioli, ccrăbii şi cafenele. Fetele îşi dăduseră imediat seama cum „călătorise”, dar conform tacticii lor, se mulţumiseră să-şi surâdă complice şi să arate o galeşă receptivitate. Dudică, după obiceiul omului care citeşte puţin, credea că numai lui îi căzuse în mână „Toate pânzele sus” de Radu Tudoran. Picu avea totuşi în fantazările lui o bază reală.

— Astă-seară, spuse el, dacă vreţi să vedeţi ceva interesant, sunteţi invitaţii mei.

Se uită la ceas, precizând:

— Trebuie să fiu acolo cam pe la şapte. Nu vă spun despre ce e vorba, vreau să fie o surpriză. În drum, mai am de rezolvat nişte probleme, însă n-o să dureze mult.

Fetele se consultară în şoaptă: să meargă, să nu meargă?! „Nu-i o oră prea târzie, spuse Voichiţa, şi suntem destul de mari ca să fim atente. Ne orientăm, văzând şi făcând. Hai să vedem ce aventură ni se oferă!“ Ningea bogat. Zgomotele străzii erau îndulcite de perdelele omătului. Voichiţei i se păruse întotdeauna că ninsoarea e un fel de muzică. Când avea şase ani, îşi surprinsese părinţii eu exclamaţia: „Nu mai vorbiţi, că *vreau să aud zăpada*“. Ei trăseseră imediat concluzia că

e vorba de un copil neobişnuit. Urmaseră, ani la rând, lecţiile de pian, Voichiţa ajungând să cânte onorabil, dar nimic mai mult. Era atrasă de matematică şi fizică. Totuşi, „asculta” şi acum ninsoarea, după cum, în mintea ei, multe alte lucruri aveau muzica lor – ploaia, ultima oră de curs, un meci de handbal, primele minute ale dimineţii, călătoria cu autobuzul.

Problemele lui Picu se dovediră foarte diferite şi interesante. Pe Calea Rahovei, la atelierul fotografic „Gioconda”, (nunţi, botezuri, reuniuni şi alte ocazii) fu primit cu multă deferenţă. Pentru „Gioconda”, Picu executa „coloruri”, adică primea fotografii alb-negru, în special cu perechea mire-mireasă – de dimensiunile unui tablou, pe care le colora eu multă pricepere şi mai ales cu bani puţini. Atelierul micuţ era tapetat cu fotografii de reclamă, opere mai vechi ori mai noi ale maestrului Jean Stănel-Parizianu. Lângă pălării de damă, enorme, rochii fâlfâitoare, domni cu ochi galeşi, automobile tip 1930, fotografii executate în sepia, îşi aşteptau rândul la vechime personaje recente, mai puţin bogate în recuzită. Voichiţa nu se putu opri să admire siguranţa şi chiar superioritatea cu care Picu îi vorbea Parizianului, un bătrânel cu o atitudine adânc politicoasă. Dat fiind că în tinereţe îşi exercitase meseria şi la Paris, strecura în vorbirea lui şi expresii franţuzeşti. Când află că pe Voichiţa o cheamă Homată, făcu imediat legătura cu Mitiţă şi întrebă dacă sunt rude.

— E tata!

— *C’est merveilleux*! exclamă el, entuziasmat. *Vraiment*, îi semeni foarte bine! Cred că n-am pierdut niciun meci de-al lui. L-am şi pozat. *Voila, mademoiselle, regardez-vous*!

Îi arătă pe peretele din spatele biroului, printre sutele de fotografii, un tânăr boxer, subţire, cu părul pieptănat lins. Era în poziţia clasică de gardă, slab şi încăpăţânat. Homată, fost răsfăţat al fotoreporterilor, avea acasă o mulţime de fotografii. Voichiţa era familiarizată cu ele, dar această imagine în care pozase un junior ambiţios i se păru străină, întrucât producea efectul conform căruia toţi cei fotografiaţi într-o epocă mai veche seamănă între ei.

— *Je vous en prie*, nu vă las să plecaţi până nu vă fac un portret! zise bătrânelul.

— Dar eu…

— Gratuit! E plăcerea mea. *La fille de grand* Homată, *donc, c’est une occasion*! Insist.

Înlătură perdeaua neagră, care-i despărţea de „salon”. Voichiţa zări, pe trepied, un aparat enorm, dormitând ca o fiară bătrână.

— Puţin decor, zise bătrânelul, mişcându-se repede.

Trase un jilţ înalt, cu spătarul şi braţele sculptate, aşeză pe umerii Voichiţei o pelerină. Îi scoase bentiţa şi agrafele, potrivindu-i părul pe frunte şi pe umeri.

— Va fi o fotografie romantică. O s-o developez pe hârtie sepia, ca pe timpuri. Te sprijini mata de jilţ, așa... În jilţ o să punem jobenul ăsta. Imagine simbolică. Aştepţi adică pe cineva, dar pe cine? Mister!

— Cam operetistic…

Voichiţa era gata să refuze, dar bătrânelul o şi orbise cu proiectoarele. Dispărând îndărătul aparatului său tip „salon“, meremetisi îndelung acolo, exclamând întruna „splendoare!“, „minunăţie!“, „privirile spre umărul meu drept!“ Pe urmă îi mai făcu o poză „naturală”, fără pelerină şi celelalte. Vorbea întruna bătrânelul acesta.

— Să-l fi văzut pe tatăl dumitale în meciul cu Otto Sachs, campionul olimpic. Otto lovea întruna, iar Homată dansa în jurul lui. Te rog, capul uşor spre stânga! În repriza a treia, Mitiţă era proaspăt, ca abia urcat în ring. Otto însă terminase „benzina”, se mişca puţin mai repede ca un sac cu mălai. Umezeşte-ţi puţin buzele, aşa. Atunci Mitiţă a punctat stânga-dreapta,. Bărbie-plex şi l-a pus în genunchi. Mulţumesc, e gata. Te rog să-mi dai adresa, poimâine vin cu pozele!

— De ce să vă deranjaţi, vin eu!

— Nu. Este o onoare pentru mine să-l revăd pe maestrul Homată! Spune-mi, te rog, în meciul acela fantastic din 1964, cu Titi Donose, Mitiţă l-a lovit într-adevăr în ceafă?

Voichiţa îi explică repede şi conştiincioasă, ca un ghid de muzeu care ştie de mult pe dinafară ce trebuie să spună.

— Eu aveam pe atunci numai cinci sau şase ani, n-am văzut gala. Tata mi-a spus că omul la care vă referiţi boxa neregulamentar, cu capul înainte. L-a lovit cu o laterală în ceafă fără să vrea.

— Sigur, sigur! Donose primise două avertismente pentru box periculos, cu capul înainte, îmi amintesc foarte bine. Totuşi arbitrul l-a descalificat pe Mitiţă. Ce prostie! Pot să vă spun, copii, că în orice împrejurare din viaţă putem întâlni un arbitru nerod sau părtinitor. Feriţi-vă de asta.

Coborând spre Piaţa Gh. Coşbuc, pe lângă clădirile vechi, prăfuite şi umede ale fabricii de bere şi antrepozitelor, Picu îl bârfi pe Stănel-Parizianu:

— Ce gură bogată are. Să ne ferim în viaţă de arbitrii părtinitori. Dar mie ştiţi cât îmi dă ca să-i colorez o poză de 70 pe 40? Zece lei! Şi muncesc la ea o zi întreagă.

— De ce nu intri tu undeva să lucrezi? spuse Voichiţa.

Picu ridică din umeri. I se pusese de prea multe ori această întrebare.

O luară la stânga, printr-un păienjeniş de străzi spre Dealul Spirii. Pe o ulicioară pietruită, din apropierea stadionului Republicii, căzând şi ea în pantă, doi bărbaţi umblau la motorul unui I.M.S. vechi, din primele serii. Erau tată şi fiu, se vedea cit de colo. Rezemat de gard,

un al treilea ins, în cojoc „alaindelon“, îi privea cu braţele subpuse.

— Salut, spuse Picu, şi continuă rece: Păi ce facem aici, una vorbim şi alta înţelegem? N-am spus să nu vă atingeţi de ea până nu vin eu?

Omul cu cojoc era proprietarul maşinii, iar cei doi, amatori de a o cumpăra. După felul sfios în care reacţionară la răsteala lui Picu se putea deduce că nu se pricepeau la maşini şi că îl chemaseră pe el ca expert. Picu se urcă imediat la volan, întoarse cheia de contact şi porni motorul, ascultându-l atent şi apăsând mai tare sau mai încet acceleratorul. Pe urmă îl lăsă pe Dudică să facă treaba asta, iar el coborî. Se uită îngândurat la gazele care ieşeau din ţeava de eşapament, ca să-şi dea seama după culoarea lor dacă maşina consumă ulei. Pe urmă se cufundă în studierea motorului. Înconjură maşina, plimbându-şi încet degetele pe caroserie, ca să depisteze posibilele reparaţii, în urma vreunei ciocniri. Omul în „alaindelon”, până atunci indiferent, începu să dea semne de îngrijorare.

— Ce-o gâdili atâta, puştiule, eşti de la poliţie?

— Se zice „miliţie”, spuse printre dinţi Picu, şi întorcându-se către cei doi: cât cere pe râşniţa asta?

— Cincizeci de mii.

— Care râşniţă, muceo? se înfurie proprietarul. Domnule, se adresă el clienţilor, n-am venit aici să-mi discute maşina unul ca el. Eu înţeleg că vreţi să ştiţi pe ce daţi banii, dar să fi adus un mecanic, un specialist. Ce calificare ai, mă? Ia să-ţi văd actele!

— Sunt aici, zise Picu, arătându-şi capul. Dacă-l deschid, răcesc şi, serios, maşina a înghiţit cel puţin patru sute de mii de kilometri, şi dacă va fi îngrijită cum trebuie, mai face încă pe atât. Cred că douăzeci de mii de lei, hai, douăzeci şi cinci, e un preţ bun. Motorul trebuie schimbat, direcţia revăzută, suspensia la fel.

Proprietarul se înroşi puternic, ai fi zis că fulgii de zăpadă se topeau pe faţa lui, sfârâind.

— Vorbeşti aiurea. Cu motorul ăsta n-am făcut decât treizeci de mii de kilometri! Asta mi-e crucea! se adresă celor doi cumpărători.

— Dumneata atâta oi fi făcut, zise Picu, dar ăla de la care l-ai cumpărat a mers cel puţin de douăsprezece ori pe atât!

Proprietarul era pe culmile indignării, totuşi, profitând de faptul că între el şi clienţi se afla maşina, îi arătă fulgerător lui Picu un evantai de trei-patru sute de lei, adică i-i dă lui dacă-l ajută, criticând mai puţin maşina. Această scenă nu le scăpă fetelor. Picu se prefăcu însă că nu observă.

Pe drum, îl întrebă cu cât se alege totuşi în urma „expertizei”.

— Cu niciun cât. Cu nimic. Cetăţeanul – mă refer la bătrân, ăl’lalt e fiu-său – o ţine pe verişoara nevestei lui unchiu-meu. El n-a putut să vină, e în deplasare, şi m-a rugat pe mine.

— Şi cetăţenii au încredere?

— Păi au, fiindcă ştiu cine m-a trimis. Unchiu-meu, de când eram cât un popic, m-a pus la volan! Acum lucrează pe un Roman-diesel de 20 de tone, şi are şi o Dacie 1 100, a lui. Să vedeţi ce o mai învârt pe poligon: viraje în „ac de păr“, derapaje controlate. În ziua în care împlinesc 18 ani, o să fiu cu actele în dinţi la miliţie, să-mi scot permisul!

— Bine, bine, zise Voichiţa, înţeleg că ai învăţat să conduci, dar motorul?…

Picu ridică din umeri:

— Asta nu se mai discută. De vreo şase ani nu există revizie sau reparaţie la care unchiu-meu să nu mă fi chemat. La început spălam piesele cu benzină. Pe urmă, desfăceam cu cheia unde îmi arăta el. Mult ulei a intrat în pielea mea, până am învăţat totul.

— Nu eşti cam lăudăros? zise Voichiţa.

Coborau pe lângă Arhivele Statului. O luară la stânga, pe Splai. Ninsoarea se îndesise, dar vremea era caldă şi fulgii, atingând pământul, se făceau apă.

— Oi fi, zise Picu, dar pe bune. Inventarul meu în materie de lucruri lăudabile e cam sărac. Când am însă într-adevăr de ce să-mi iau nasul la purtare, nu stau mult pe gânduri.

— Eşti ca majoritatea băieţilor.

— Asta mă linişteşte!

Dâmboviţa curgea lent, sticlind uleioasă în lumina felinarelor.

— Apă moartă. Intră vie şi o omoară oraşul, zise Picu. Mă gândesc cum ar arăta ea limpede, curată, cu bărci, cu pescari…

— Ca acum o sută şi ceva de ani? zise Voichiţa. Se plimba omul cu barca din Brezoianu până la Şerban Vodă. Pe urmă suia dealul Mitropoliei şi intra în vii, la struguri…

— Serios? se miră Picu.

— Am citit în Ion Ghica, „Scrisori către Vasile Alecsandri.“

— Eşti cultă.

Voichiţa făcu un gest, semnificând: „n-am niciun merit“.

— Mama mă obligă să citesc în întregime bibliografia fiecărui scriitor.

— E o profesoară bună, eu la lecţiile ei îmi plăcea foarte.

— N-aş zice! Ai şi făcut o greşeală gramaticală. Trebuia să spui „mie la lecţiile ei îmi plăcea foarte mult“, zise Voichiţa.

Picu roşi.

— Aşa, dacă stai să te gândeşti la fiecare cuvinţel… În teza de română să nu faci greşeli, asta-i important.

— Mde. Dacă ar fi Iulian de faţă, ar avea el grijă să-ţi demonstreze că vorbirea incorectă denotă o gândire incorectă.

— Care Iulian? A, botosul ăla! A fost cu noi în clasele mici. Da’ curios, e singurul de care, când l-am întâlnit acum vreo lună, nu mi-

am adus aminte.

— Are el specialitatea asta, să treacă neobservat. Totuşi, din când în când, ştie să-ţi amintească foarte bine că există.

— Mie mi s-a părut cam deranjat aici, zise Picu, arătându-şi capul. Erau odată să-l bată patru tipi, şi el în loc s-o şteargă s-a apucat să le ţină un discurs: că e fericit de prilej, că abia aşteaptă să mănânce bătaie! Le-a înnodat creierii, nu alta!

— Probabil că printre cei patru erai şi tu.

— Se poate? zise Picu, ofensat. Treceam din întâmplare pe-acolo. Norocul lui că l-am scos din bucluc.

Din semiîntunericul în care fâlfâiau pânzele ninsorii, răsări o siluetă fantastică; fetele ţipară, nu-şi dăduseră seama din prima clipă ce e. La mai puţin de o jumătate de metru de ele sclipea pântecul unui uriaş cal alb. Cizmele călăreţului se mişcară, îmboldindu-l uşor, şi calul trecu încet, neauzit, ca o fantomă. Urmă altul, maroniu, lucios, şi altul sur, cu pete albe. Zgomotele oraşului dispăruseră. Alt meleag, alt aer, alte legi parcă.

— E plimbarea lor de seară, spuse Picu. Nu vă temeţi. Calul se pricepe la oameni mai bine decât oamenii la cai.

Se plimbau fie circular, fie printre obstacolele bazei hipice. Călăreţii purtau treninguri, bluze de piele cu pantaloni şi cizme sau uniforme militare. Picu îi salută, dovedind că le este familiar. Vorbi unui ostaş, care-i încredinţă frâul unui armăsar negru. Fiecare muşchi îi zvâcnea vital şi nervos.

— Faceţi cunoştinţă, le spuse Picu fetelor, care se tot fereau. Asta e Logofăt, fiul lui Orion şi al Veveriţei, campion la obstacole!

— Nu muşcă, nu dă cu copita? se interesă speriată Voichiţa.

În jurul lor se roteau caii. Comenzi scurte, blânde, răsunau în noapte.

— În genunchi, Logofăt! zise prietenos Picu, bătându-l încetişor pe grumaz.

Armăsarul fornăi, îşi îndoi picioarele din faţă şi rămase aşa.

Această poziţie nefirească le sperie şi mai rău.

— Sus! le îndemnă Picu. În şa! Vă plimb pe rând!

— Nu mă sui eu pe monstrul ăsta! se feri Maxim grijulie, ca orice sportiv, să nu se accidenteze de pomană. Atâta îmi lipseşte, să-mi rup ceva.

— Bine faci. Dacă vorbeşti aşa, nici să nu te sui! Calul simte antipatia.

— Eu aş încerca… zise Voichiţa, şovăitoare. Dar îl ţii bine? N-o s-o ia la fugă? N-o să mă trântească?

— Nu, dar stăpâneşte-ţi frica. Dovedeşte-i că ai încredere în tine şi în el. E cel mai important lucru.

Voichiţa încălecă. Inima îi bătea nebuneşte. Când Logofăt se ridică,

fetei i se păru că se află la o înălţime ameţitoare.

— Stai dreaptă. Strânge uşor genunchii. Lasă frâul nici prea larg, nici prea întins. Aşa. N-avea teamă.

Logofăt se urni la pas. Picu îl ţinea de căpăstru, vorbindu-i Voichiţei întruna, ca s-o calmeze.

— Logofăt e un cal serios, matur, are aproape 12 ani! Cât ştie el, îţi trebuie cap, nu glumă, ca să înveţi. „Patronul” lui e maiorul Filip Andreica, un mare călăreţ. A câştigat cu Logofăt patru titluri naţionale şi vreo zece campionate internaţionale. Acum a început să lucreze pe un tretin, adică un cal de trei ani, şi mi-a promis că pe Logofăt, dacă nu va fi scos la pensie, mi-l dă mie. Logofăt a avut astă-primăvară o fractură. Toţi spun că n-o să mai fie niciodată cum a fost, dar eu cred altceva. Îl cunosc bine, suntem prieteni vechi, prima oară l-am încălecat acum patru ani. Îl plimb în fiecare seară, îi dau să mănânce, îi fac toaleta. În felul ăsta nu mă uită. Vezi ce liniştit e? Când te-ai suit în şa, era puţin cam intrigat, te simţise nesigură. Acum, fiindcă nervii tăi sunt în regulă, s-a calmat şi el. Un cal simte tot: dacă eşti echilibrat sau nestăpânit, furios sau vesel. Mai mult: un cal ca Logofăt îţi „fotografiază” foarte repede caracterul. Te urci în şa, şi el ştie dacă eşti nehotărât, vanitos, mincinos. Antrenorii spun că mulţi călăreţi şi-au format caracterul din pricina cailor. Omul fără caracter nu obţine niciodată maximum de randament al unui cal.

— Se creează o legătură psihică între cal şi călăreţ?

— Exact, asta-i expresia. Fără legătura asta nu faci nimic.

Logofăt, la ordinul lui Picu, intră într-un trap uşor. Voichiţa avea senzaţia că trăieşte ceva care trebuia neapărat trăit şi că dacă n-ar fi venit aici, viaţa ei ar fi fost mai săracă. În întunericul murmurând de fulgii zăpezii, caii se roteau întruna.

Era puţin după ora nouă când ajunsese acasă. Când să-i povestească mamei tot ce văzuse în seara aceea, o întrebase: „Tu ai învăţat pentru mâine? Avem teză. La literatură”. „Mă descurc eu! Mămico, să-ţi spun ceva formidabil!“ „Nu mă interesează. Treci imediat la recapitulare. Eşti ca o maimuţă care-şi vinde mama pentru câteva ore de distracţie." Şi învăţase Voichiţa până la două noaptea, cu ochii împăienjeniţi de somn, citind chinuită ca un corigent în ajunul reexaminării. Profesoara Homată voia ca fiica ei să înveţe foarte bine, dar în acelaşi timp avea un exagerat simţ al nepărtinirii. Ca să-i dea Voichiţei un opt trebuia să ştie de zece, iar zece nu-i pusese niciodată. Pe deasupra, în ultimul timp intervenise, după expresia unui mucalit al cancelariei, bătrânul profesor de desen Bahu, „starea de asediu electronic".

Iulian era cam speriat, având impresia că-şi asumase faţă de antrenor o prea mare şi grea răspundere. „Dacă n-o să ştiu mâine la teză, o să creadă, ori că am făcut-o dinadins, ori că sunt neputincios.”

Pe la douăsprezece noaptea, lupta din greu cu somnul, printre turnurile de cărţi care acopereau masa, scaunul şi patul.

Jumătate din ele le adusese cu valiza de la biblioteca publică. Cotoarele aveau „aripioare”, copertele erau pătate şi îndoite. Un cititor notase cu sublinieri energice, la tot pasul, în „Operele” lui Titu Maiorescu: „Bine zis!“, „Aceeaşi părere o am şi eu“, „Aşa da!“, ba chiar: „Azi-noapte am visat că eram într-o şedinţă la Junimea!“ Scris stângaci, totuşi de om matur, care folosise creion cu mână groasă, ca de tâmplărie sau poate chiar de tâmplărie.

Iulian citise şi recitise, dar nu era sigur de nimic. El cu literatura avea o ceartă veche, începută în perioada în care trebuia „să scoată ideile principale”, şi care dura şi acum, când i se cerea să arate prin ce mijloace „ne emoţionează autorul”. Problema acestei emoţii, asupra căreia profesoara Homată insista cu deosebire, îl neliniştise întotdeauna. Vedea un autor simbolic, un domn grav, care se tot silea să producă emoţii pe care Iulian nici nu le simţea. Recunoscând prudent că în planul larg al culturii şi civilizaţiei poezia are rostul ei, i se părea inutil şi chinuitor să demonstreze că valoarea unui poem stă în cuvintele cutare şi cutare. Despre proză ar fi discutat cu mai mult curaj, dar îi lipsea acest curaj. Se temea că-i trec prin cap idei prea simple, la îndemâna tuturor.

Partea cea mai nesuferită era analiza orală; el n-avea vocabularul mănos al lui Floricescu, calmul şi precizia Voichiţei sau spiritul asociativ al lui Cavadia. Colegii spuneau, unii anume spre a-i scădea din merite, alţii pur şi simplu pentru că nu-şi explicau ce se întâmplă, că „are papagal”. Într-adevăr, Cavadia dădea o oarecare impresie de emfază, dar ea se datora întinselor cunoştinţe de care dispunea, plăcerii şi capacităţii de a le folosi cu promptitudine, la maximum. Vorbind despre o povestire a lui Sadoveanu, cita din cronicari, analiza tehnica naratorului în raport cu un posibil scenariu de film, aducea în discuţie caracteristicile romantismului, îşi amintea ce scrisese Vianu despre limba literară a autorului şi eventual inventa o situaţie, descriind-o, rând pe rând, în stil Sadoveanu, Rebreanu, Camil Petrescu, ca să demonstreze deosebirile de stil. Dacă nu era oprit, putea să vorbească toată ora. Unii îl ascultau cu încântare, alţii bombăneau, iritaţi. Profesoarei Homată însă îi mergeau la inimă aceste lungi „eseuri orale“, cum le numea ea. Aşa se ajungea în clasă la construcţia unei fortăreţe din cuvinte. *Generalii* Floricescu şi Cavadia se plimbau pe zidurile crenelate, iar soldatul Iulian orbecăia prin subterane. Oricâtă silinţă şi-ar fi dat, termina în mai puţin de trei minute tot ce avea de spus. Abia după ce se aşeza, cu şaptele luat, îi veneau şi lui ideile deosebite, pe care ar fi trebuit să le aibă în timpul expunerii. Furios, le asculta exprimate de alţii.

O altă problemă a vieţii lui era Voichiţa. De ani de zile, Iulian

îndura adevărate chinuri din pricina ei. Orice mişcare ar fi făcut Iulian, Voichiţa râdea. Un râs de batjocură, de uimire, de nici el nu ştia de ce. Acest râs era auzit doar de Iulian. Nu o dată pătimise grav din pricina ei. Lucrurile începuseră astfel în clasa a cincea. Pentru ora de fizică, fiecare trebuise să construiască un obiect care să demonstreze principiul scripetelui. Se duceau pe rând la catedră cu lucrările lor, dar Iulian nu se putea hotărî. Îndată ce vârâse mâna în servietă să scoată lucrarea, auzise râsul Voichiţei, ceea ce pur şi simplu îl paralizase. Luase nota patru.

De atunci, o ducea numai într-o frică. Cum ridica mâna, Voichiţa râdea, şi el îşi simţea toate ideile părăsindu-l. Cum se ducea la tablă, Voichiţa râdea iar şi, în şapte cazuri din zece, Iulian ori se împiedica pe drum, ori răsturna ceva de pe banca unui coleg. Acest râs diabolic nu era însă auzit decât de el. De unde să ştie profesorii cât suferă?! Ei vedeau doar atât că e un băiat timorat, neîndemânatic, cu exprimări greoaie şi confuze.

Numai la lucrările scrise era tare. Îşi înfunda urechile cu vată, ca să n-o mai audă pe Voichiţa şi scria liniştit. De trei ori fusese şi el în formă la oral, dând profesorilor impresia că „vine din urmă”. Când adusese Voichiţa gripă, pojar şi operaţie de apendicită, atât. De o mie de ori hotărâse: „mâine vorbesc cu ea, aşa nu se mai poate” şi tot de atâtea ori se răzgândise. Poate că Voichiţa nici nu râdea de el, ci de cu totul altcineva sau altceva şi doar o mică nebunie îl făcea să creadă că el e obiectul necruţătoarei ei atenţii. Atunci cum să înceapă, ce să-i spună? Nu erau prieteni, nu-şi adresau alte cuvinte decât „salut” şi „bună ziua“.

În gândul lui da, acolo se petreceau multe lucruri. Stătea de vorbă îndelung cu Voichiţa, se plimba cu ea prin tot oraşul, îi povestea despre cocoşul Tănase, despre box, despre isprăvile de sudor acrobat ale lui Valeriu, taică-su, şi-i recita în engleză, franceză şi italiană poezia lui Eminescu „La steaua“, pe care o tradusese în aceste limbi el însuşi, Iulian. Nu avea însă curajul să mărturisească, de teamă că ar putea fi bănuit că se laudă. Şi tot în gândul lui Iulian, Voichiţa îl lua de mână şi se uita cu drag în ochii lui.

În vederea tezei, întrebarea capitală era „Ce-o să ne dea?“

În coteţul lui de lux, din balcon, Tănase schiţă un cucurigu, prin somn. Cu zece ani în urmă, Valeriu Nedea adusese acasă un pui de găină, cu intenţia de a-l tăia. Iulian îi ceruse ca mai întâi să se joace o zi, două, cu el, şi pe urmă nu mai vrusese nimeni să-l taie. Îl ţineau ca pe un căţel. Locatarii se învăţaseră să-l audă cântând; ar fi fost trişti să rămână fără plăcerea asta.

Iulian ajunse la concluzia că trebuie să-şi stabilească un program, ca unei maşini electronice de calcul. „De citit am citit tot, deci

informaţii am. Hai să văd ce fac cu ele.” Luând ca bază „Luceafărul” lui Eminescu, „Hagi Tudose” al lui Delavrancea şi un studiu de Titu Maiorescu, hotărî să-şi alcătuiască trei programe tipizate – pentru poezie, pentru proză, pentru critică. Începu să scrie cu litere mari fiecare „program”, pe câte o foaie de bloc (unul era scris cu negru, altul cu portocaliu, al treilea cu verde) şi le ţintui cu pioneze de uşă. Dormi trei ore şi la patru dimineaţa se sculă şi începu să se plimbe prin cameră, memorând modelele. Se pregătea astfel pentru orice eventualitate: analiză de poezie, analiză de proză sau analiză de operă critică. Nu-i rămânea decât să utilizeze programul potrivit, după enunţarea subiectului, schimbând datele-model cu cele ale operei cerute de teză. În fine, combinând elemente ale acestor programe, era în măsură să facă faţă şi unui subiect de sinteză.

Găsi chiar o expresie care nu numai că îi plăcu, dar îi şi mări pofta de lucru: detectivul literar. „Cum de nu m-am gândit mai înainte? Analiza literară e o investigaţie, iar criticul, un detectiv! Dacă o să mă gândesc la asta, îmi va fi mai uşor.“

Deschise uşa de la balcon, să-i vină aer proaspăt. Avea senzaţia că fusese o importantă descoperire. Ideea că e un „detectiv”, care întreprinde adevărate anchete literare, îi crea o poftă extraordinară de a efectua ceea ce nu-i plăcuse niciodată: analiza unui text.

Trezit de lumina care venea din cameră, Tănase se ridică, bătând năuc din aripi. Întinse gâtul, emiţând un cucurigu slab şi nehotărât.

— Dormi, bătrâne, îi zise Iulian, mângâindu-i creasta. Nu face scandal.

Ascultător ca un căţel, Tănase se linişti şi închise ochii.

Melodia era inconfundabilă. Simionaş fluiera cântecul marinarului, în chip de semnal. Iulian tresări, amintindu-şi că stabiliseră să se întâlnească. Privi cu fereală prin crăpătura perdelei. Jos, un camion cu doi cai. Le lucea pielea de curaţi ce erau. Atelajul avea jante cu cauciucuri de automobil. Pe capră, ţinând hăţurile în mâini, Simionaş. Aşadar, nici de astă dată nu vorbise de pomană. Când spunea că face un lucru, era pe jumătate făcut. Promisese că împrumută o căruţă, avea căruţă! Iulian îşi imagina încântătoarele perspective: drumul până la depozitul din afara oraşului, cheresteaua mirosind a răşină, popasul în comuna unde-i aştepta câte o lădiţă cu struguri (chiar mai mult decât imaginea strugurilor îl făcea să-i lase gura apă cuvântul lădiţă). Aveau să conducă pe rând, învârtind biciul pe deasupra cailor, ca într-o povestire clasică.

— Iulianeee! strigă Simionaş, pierzându-şi răbdarea. Tu n-auzi?

Caii se smuciră şi el trebui să-i strunească din hăţuri.

— Pe tine te strigă, zise mama, intrând De ce nu răspunzi?

Iulian se uită cu ochii roşii de nesomn la cartoanele de pe uşă. Oare

nu blondul însuşi îi reproşase că nu ştie ce vrea?

— De ce nu cobori? spuse mama. Din prag. O să te laşi strigat până diseară?

— Am de lucru pentru teză.

— Şi Simionaş are! El nu trebuie să înveţe?

— Îl priveşte. O fi citit mai dinainte.

— Nu mă amestec în treburile voastre, dar dacă aţi avut o înţelegere ar fi cazul s-o respecţi.

Simionaş mai strigă de vreo două ori, apoi dădu bice cailor.

„Sunt laş, îşi spuse Iulian. Puteam coborî să-i spun cinstit: nu pot să vin cu tine, am de învăţat. Dar mi-a fost teamă că o să râdă de mine.“ Îl urmări cu privirile până departe – camionul mergea încet, Simionaş conducea în picioare, mândru de atelajul lui, printre maşini şi tramvaie. „Nu merit să-i fiu prieten“, gândi cu silă Iulian. Partea cea mai proastă era că ardea să fie în clipa aceea alături de Simionaş, în legănarea camionului, şi să ţină şi el de hăţuri. „Ce am făcut eu azi e un lucru care trebuie ascuns cu ruşine în uitare. M-a strigat singurul meu prieten şi eu m-am prefăcut că nu-l aud. Dacă mai repet odată măgăria asta înseamnă că nu sunt om.“ Indispus, se întorsese la cartoanele lui.

Cam pe la miezul nopţii un mieunat înfiorător străbătuse blocul. După puţin, urmară altele două. Începură să se deschidă uşile. Locatarii, cu ochii cârpiţi de somn, îşi puneau reciproc întrebări, se uitau, aplecaţi pe balustrade, în sus şi în jos. Mieunatul se ţinea lanţ. Cine îşi bătea joc de liniştea lor? Cine are pisici? Câţiva le aduseră, spre a face dovada nevinovăţiei lor. Domnul Albicescu ieşi din apartament cu mâinile goale, dezolat. Pufuleana lui dispăruse de două zile: „Furată, domnule! Pisica asta reprezintă o valoare începură investigaţiile. N-o fi vorba de-o pisică turbată, n-o fi căzut vreuna în casa liftului? De la parter veni o ştire incredibilă: pisica în chestiune era închisă într-o cutie de scrisori, mai precis în cutia domnului Albicescu. O sută de priviri îl perforară, cu toate că nu avea nicio vină; doar un smintit şi-ar ţine acolo pisica.

Domnul Albicescu dădu fuga. Deprins să facă temeinic orice lucru de care se apuca, îşi comandase o cutie specială, încăpătoare ca o valiză, din tablă de doi milimetri, cu încuietoare yale. Prima surpriză: cheia se dovedi incapabilă să descuie; cineva stricase broasca. A doua surpriză: în cutie era Pufuleana, ea însăşi, înspăimântată ca o fiară încolţită. Prin cele trei găurele ale cutiei putea fi văzut cum se zbate ghemotocul pufos. Cineva avu ideea să-l roage pe medicul Stroescu, de la etajul trei, să-i facă prin vizor o injecţie cu un somnifer, dar medicul era de gardă la spital.

— Ce somnifer? zise tatăl lui Iulian. N-are nevoie de somnifer. E

pur şi simplu moartă de foame şi de sete!

Domnul Albicescu începu să înjure şi ce era mai grav era că o înjura pe iubita lui Pufuleană. În papuci şi pijama, coborî cu o cană cu lapte îndulcit şi alta cu apă, o linguriţă de jucărie – pentru păpuşi, oferită de un vecin – şi trei chifteluţe, al căror miros de mirodenii îi făcu pe mulţi să simtă pofta de a cotrobăi la miezul nopţii prin frigider. Mai rămăseseră în hol, pentru a-şi bucura şi ochii, cu pijamaua lui Albicescu. Era o pijama sport, aurie, cu pantaloni scurţi şi buzunare aplicate, tivite, ca şi gulerul, cu albastru. Nicio mirare: domnul Albicescu ştia ce e bun pe lume, când îşi cumpăra el ceva trebuia să fie un lucru pe care alţii nu-l aveau. Cunoştea magazinele mai bine decât directorii trusturilor comerciale.

Mieunatul de junglă (nimeni nu şi-ar fi închipuit că gingaşa Pufuleana e capabilă de atâta tărăboi) încetă după prima linguriţă cu lapte oferit prin vizorul nu mai mare decât o monedă de cinci bani. Operaţiunea era înnebunitoare. Multe linguriţe îi trebuiau Pufulenei şi multe bucăţele de chiftea! De zece ori a spus Albicescu „Cred că e gata” şi de zece ori mieunatul reîncepuse. S-a făcut douăsprezece şi jumătate, s-a făcut unu noapea, dar stomacul Pufulenei avea o capacitate fantastică, greu de umplut, cu microscppica linguriţă. Cineva de la parter îi adusa domnului Albicescu un scaun, să-şi mai tragă sufletul.

— O să stea lângă pisică până mâine dimineaţă, îi spuse Băbăneaţă lui Iulian. Am planificat totul.

— Ce înseamnă că „ai planificat”?!

— Păi eu am pus-o în cutie! Să se înveţe minte domnul ăsta şi să nu mai înece pisoii!

— Dacă află…

Băbăneaţă îşi ciupi speriat lobii urechilor şi clipi cu putere de nouă ori:

— Taci din gură, că ăsta ştii cum e. Mă dă în judecată!

Întors în camera lui, Băbăneaţă puse mâna pe trusa cu pixuri Carioca. Ţinea un jurnal de zi, dar nu unul obişnuit, ci sub formă de bandă desenată. Fiecare pagină de bloc avea opt desene, şi adesea un episod ocupa două pagini. Erau acolo întâmplările lui, personale, sau întâmplările la care fusese doar martor. Mult ar fi dat colegii să arunce o privire în acest jurnal, dar nici măcar nu ştiau de existenţa lui. Gâfâind, preocupat, cu vârful limbii între dinţi, Băbăneaţă începu să deseneze ultima casetă a aventurii intitulată „Misterul cutiei de scrisori”. Îl înfăţişa pe domnul Albicescu, nervos, hrănindu-şi Pufuleana cu linguriţa. Restul scenariului fusese desenat cu multe ore înainte. Băbăneaţă practica uneori acest sistem. Se gândea la ce o sa facă mâine sau poimâine, şi desena episoadele anticipativ, rămânând ca după consumarea întâmplării să puncteze sfârșitul.

Era ziua Voichiţei, toţi ochii îl urmăreau cu curiozitate pe Floricescu: ce cadou avea să-i ofere, ce cuvinte avea să-i spună? Ei doi alcătuiau, din timpuri imemorabile, tocmai de prin clasa a patra, cuplul tradiţional de îndrăgostiţi. Nimeni n-ar fi putut aduce dovezi în acest sens, şi mai ales cei doi, dar se creease impresia şi adeseori o impresie devine tradiţie. Tradiţia joacă un rol important într-o şcoală. Apuci să fii considerat bătăuş sau talentat la literatură? Rămâi ani de zile cu eticheta asta. Voichiţa şi Floricescu fuseseră de la început cei mai buni elevi, aleşi în toate comitetele şi funcţiile posibile. Fiind văzuţi mereu împreună, exprimând aceleaşi idei şi oferindu-şi reciproc argumente, ajunseseră, în ochii lumii, un cuplu şi fericit şi indestructibil. Floricescu îşi făcea datoria s-o invite lunar la un film, iar Voichiţa, politicoasă, accepta.

În văzul întregii clase, el îi adresă felicitările de rigoare, o sărută pe obraji (aici răsunaseră fluierături şi aplauze, în timp ce Iulian se împurpurase de iritare) şi-i înmână darul clasei – un mare buchet de garoafe şi… cartele perforate. Profesorul de desen, Bahu, schiţă la repezeală pe o foaie de bloc portretul Voichiţei, în manieră abstractă – pătrate şi cercuri suprapuse, cu un ochi enorm la mijloc – şi i-l înmână cu dedicaţia „Să ajungi la o sută de ani şi la sărbătorirea lor să mă invite şi pe mine!

Principala plăcere a lui Bahu era să cutreiere şcoala, căutând „fantezii”, cum numea el desenele elevilor. Era convins că aproape în fiecare clasă se ascunde un mare talent plastic. Protejaţii lui Bahu erau cu sutele. Cel puţin o dată la două zile îi chestiona: „Ce-ai mai desenat? Dă-mi să văd”. Răsfoia până şi maculatoarele, caietele de teme, căutând „exprimări spontane”, adică schiţe făcute nu de dragul orei de desen, ci „ca urmare a impulsului interior”. Încuraja orice manieră de pictură: abstractă, naivă sau hiperrealistă. Lunar, deschidea câte o expoziţie, caşerând şi panotând uneori desenele cu mâna lui. Destul de des avea discuţii cu direcţiunea şcolii, întrucât se întâmpla ca un „artist“ să fi fost recent sancţionat pentru indisciplină, dar opera lui să figureze pe panoul central al expoziţiei. Diriginta îi punea patru la purtare în timp ce Bahu îl premia cu o cutie de guaşe. Această contradicţie făcea şi ea parte din tradiţia şcolii ca şi „dragostea’’ dintre Voichiţa şi Floricescu.

Existau multe alte tradiţii, obiceiuri şi ciudăţenii. O zi în care directorul Penescu n-ar fi fost văzut cutreierând şcoala, împreună cu mecanicul Vasile, fiecare având geanta lui cu cleşte, ciocan, cheie reglabilă, lampă de sudură, şurubelniţe, bomfaier, letcon, era de neconceput. Tot tradiţie devenise şi faptul ca la şedinţele cercului literar să participe cu nedesminţită regularitate Maria Toader, magazionera internatului şcolii. Era în pragul pensionării şi scria

basme cu creionul chimic pe care îl folosea la completarea borderourilor.

Şi flerul lui Rebegea era tradiţional, şambelanul fiind cel dintâi care afla noutăţile. Nu indiscreţia, ci plăcerea de a-şi păstra neştirbită reputaţia de om bine informat îl făcea să tragă cu urechea, să-şi vâre nasul peste tot, să observe amănunte şi să facă legături. Cel puţin o dată pe zi intra în cancelarie cu diferite pretexte. Lăsa să se înţeleagă că mulţi oameni importanţi şi-l alegeau în calitate de confident.

În ziua aceea, năvăli în clasă umflat şi sfârâind ca o ghiulea.

— *Boieri dumneavoastră şi iubiţi răzeşi, am o voroavă* de primă importanţă – gâfâi el. Ţinându-se *mare* sfat la cancelarie, dumnealor, *logofeţii*, au hotărât să *împle* din nou clasurile hărăzite poeticeştilor desfătări!

— Ce tot spui? Vino măcar la 1850!

— Lăsaţi-l, zise Floricesou, autoritar. E în legătură cu clasele de la secţia umană, care de trei ani se reduc; toţi vin la noi, la real.

— Nu e normal? zise Voichiţa. Suntem fizicieni şi chimişti, eşalonul viitorului. Hai, şambelane, spune ce mai ştii? Dar fără abţibilduri de-ale tale.

— Au n-am fost limpede? se miră Rebegea. Preaînţeleptul sobor a luat spre cercetare hrisoavele fieştecărei obşti… vreau să zic, cataloagele claselor. În temeiul lor, se va slobozi un ucaz de-i spune pe străineşte decizie.

— Încep să înţeleg, zise Floricescu.

— Inima mea se bucură de lumina minţii tale. Aşadar, învăţăceii care mai cu osârdie
se ostenesc într-ale condeiului şi plăcutei voroave, şi pe care ştiinţele gheografiei, graiul latinesc şi zugrăveala de subţire cu deosebire îi incintă, vor fi vârtos poftiţi în…

— Clasele umaniste!

— Adevăr grăit-ai, cinstite Floricescule!

— Aşadar, se pune din nou problema repopulării claselor umaniste. Pe cine e bun la literatură, la desen, la geografie etc., etc., îl paşte schimbarea domiciliului didactic!

— Vorbeşti prostii, zise Simionaş. Ai auzit vreodată ceva serios de la Rebegea?

— Lasă că avem destui care habar n-au de matematică şi fizică, zise Voichiţa. S-au înghesuit aici fiindcă se poartă realul, electronica şi atomistica. Uite, chiar şi Cavadia: locul lui e la uman. Face filme, e în echipa de dansuri populare, scrie şi poezii…

— Ce vorbeşti? se nelinişti Cavadia. Care poezii?

— Nu mi-ai scris tu o poezie de ziua mea?!

— Cavadia, o poezie pentru tine? se indignă Floricesou.

Viorel afişă o mare uimire.

—De ce taci? se supără Voichiţa. Ţi-e ruşine că ai dedicat o poezie unei fete? Sunt nişte versuri foarte frumoase!

Extrase din servietă un sul de pergament, scris mare, cu cerneală cafenie:

— *„Există pe aproape, de mine doar ştiută,*
O insulă de marinari necunoscută.
Acolo un zefir neistovit dă aerului viaţă,
Iar pomii se apleacă-ngreunaţi,
Egal în fructe şi în flori bogaţi.
Ce ne-ar mai trebui, iubita mea celestă?
Pe noi ne-aşteaptă insula agrestă!“

Răsunaseră fluierături şi aplauze de încântare.

— Eşti talentat! zise Floricescu, răutăcios. Ce cauţi tu la real? Ce te interesează calculatorul? Drumul tău spre secţia umană va fi semănat cu flori, mângâiat cu zefir şi umbrit de pomi parfumaţi, ca în poezia ta!

— Dacă vreţi să ştiţi, zise Cavadia, fâstâcit… nici n-am scris-o eu! Am… tradus-o dintr-un poet francez! E un poet vechi, Evariste-Desire de Forges, viconte de Parni, a scris în secolul 18, l-am ales special ca să nu fie uşor de recunoscut.

— Secolul 18! râse Floricescu. I-auzi! Felicitări! Ai deci şi o formaţie clasicistă, *mon cher maître*! Poţi să te consideri de pe acum la uman! Eu atât vă spun: azi avem teză la literatură. Cine se consideră adeptul gândirii ştiinţifice, ştie ce are de făcut. Pe mine, de exemplu, aseară m-a durut capul, m-a durut şi alaltăieri şi mă doare şi acum. Nu ştiu ce o să fac la teză… N-aveţi un antinevralgic? Maxim, tu eşti sanitara clasei, păi se poate?! Dă-mi un antinevralgic. N-ai? Cu prima ocazie o să te critic foarte aspru. Of, ce mă doare capul!

— Dar pe mine! i se alătură Voichiţa. Nu ştiu cum, şi ceafa, şi tâmplele! Nici eu nu cred că o să fac o teză ca lumea.

— Iau la sigur 4, spuse mâhnit Rebegea. Nu ştiu cum, dar mi se înceţoşează privirile… Parcă mă dor şi mâinile, şi ochii!…

În clasă începură să se audă tot felul de vaiete. „Epidemia” se şi declanşase.

—Vă sfătuiesc să vă menajaţi, zise Floricescu. Majoritatea calculatoriştilor sunt din clasa noastră. Înţelegeţi ce vreau să spun. Suntem cu toţii suferinzi, o să iasă nişte teze de literatură mediocre, chiar slabe. Facem chiar şi greşeli de gramatică, dar… este cauze obiective care noi nu suntem vinovaţi! Hapciu! Gripa! Toţi am luat-o!

Simionaş ridică mâna, ca un fotbalist care recunoaşte că a greşit.

— Eu, nu!

— Molipseşte-te repede, ce mai aştepţi? zise Floricescu.

Simionaş îl privi ca prin ceaţă, făcând un gest care însemna „ce te bagi?“

— Vreau să văd întâi ce se întâmplă cu Iulian. Eu numai de la el mă molipsesc! Cum te simţi, Iuliane?

— Eu… păi… cum să mă simt…

— Nu ştii cântecul marinarului? râse Simionaş: „A fost odată un marinar, / Care n-avea nicio barcă măcar / Dar avea minte şi hărţi, un stol, / Cunoştea pe de rost fiecare atol / Şi-atunci a venit un vapor şi i-a spus: / Suie la cârmă şi, ancora sus!“

— Cântecul ăsta al tău cu marinarul o să se termine vreodată?! se necăji Floricescu.

Nu de puţine ori se luase Iulian după Floricescu, dar acum simţea o mare plăcere să-i stea împotrivă. Îi întoarse spatele, adresându-i-se lui Simionaş:

— Dacă vrei să ştii părerea mea… Ei bine, nu simt nicio durere de cap. Sunt foarte sănătos!

— Interesant, bombăni Floricescu. Băieţelul vrea la uman?

— În general, vreau acolo unde se va considera că mi-e locul. Raţionamentul tău privind esenţa gândirii ştiinţifice este eronat, iar farsa pe care ai propus-o, înjositoare.

Floricescu se înroşi puternic. Nimeni nu mai îndrăznise, în afară de Simionaş, să-i vorbească aşa.

— Ascultă, naşpurliule, ia vezi că odată te umflu!

Simionaş îi ţinti pieptul cu degetul arătător:

— Dulceaţă, nu-l brusca pe Iulian. Îmi fac datoria omenească să-ţi spun un lucru de care habar n-ai: băiatul ăsta, dacă-l scoţi din sărite, îţi arată ceva după care urmează o mulţime de stele verzi!

— Lasă-l, Simionaş, zise împăciuitor Iulian. Nu vreau decât să-i spun că o veritabilă gândire ştiinţifică se manifestă în abordarea tuturor fenomenelor, inclusiv a celor sociale sau artistice. Gradul de adâncime al investigaţiei diferă, desigur, în funcţie de necesitate, de familiarizarea cu domeniul, de gradul de interes, de cantitatea şi calitatea informaţiilor.

— Bâra-bâra-bâra-bâra! îl îngână onomatopeic Floricescu. Ai învăţat nişte fraze mari de pe undeva şi ni le reciţi nouă acum!

— N-are importanţă dacă sunt ale lui sau le-a luat cu împrumut! exclamă Maxim. Principalul e să vedem unde vrea să ajungă.

Iulian ridică din umeri:

— Poate că m-am exprimat prea emfatic. Voiam doar să spun că dacă ne considerăm oameni ai muncii inteligente, atunci trebuie să prestăm acest tip de muncă, în orice împrejurare!

— Bine zis, se bucură Simionaş, de parcă el ar fi vorbit. Am spus eu că Iulian are spirit analitic?

— Aur! exclamă şi Rebegea. Iuliane, mai zi o dată, să-mi notez.

Floricescu îl opri, iritat, cu un gest de interzicere.

— Să lăsăm speculaţiile. Avem interesul să rămânem la secţia reală, nu?

— Dar fără să trişăm, zise Iulian. Ştii care e defectul tău? Un latin ţi l-ar fi formulat astfel: *omnes inveniri similes tibi vis*! *

— Ce înseamnă asta? bombăni Floricescu.

— Te las singur să traduci! râse Iulian. Gata, vine Martinoiu.

Dar paşii de pe hol nu erau ai profesorului de fizică. În uşă apăru, cu catalogul sub braţ, Olimpia Homată.

— Bună ziua. Îmi pare rău, dar colegul meu Martinoiu lipseşte. Poate că gripa asta… Sper să nu fie nimic grav. Aşa stând lucrurile, am propus direcţiunii să folosim şi această oră pentru teza de literatură.

Un „aaa!“ de dezamăgire bântui clasa. Olimpia se prefăcu, deşi iritată, că nu bagă de seamă. Dimpotrivă, îşi dădu silinţa să pară voioasă, chiar exuberantă.

— Veţi avea la dispoziţie o sută de minute. Sunteţi elevi mari, mă aştept la lucrări substanţiale. Scoateţi caietele. Cavadia, scrie, te rog, subiectul pe tablă. Naţional şi universal – aşa – în poemul „Luceafărul”, de Mihai Eminescu.

— … „Luceafărul’’ de Mihai Eminescu, repetă Cavadia.

Profesoara Homată intră pe intervalul dintre primul şi al doilea şir de bănci, mergând încet şi zâmbind cu bunăvoinţă.

* Vrei ca toată lumea să-ţi semene.

— Mihai, nu Mihail! Mihai, aşa semna el însuşi: Mihai Eminescu. Aţi scris? Dacă doreşte cineva o lămurire…

— Special a aranjat să avem două ore, ca să scriem cât mai mult, îi şopti Floricescu lui Rebegea. Ştim noi de ce!

— Nu vă grăbiţi, avem destul timp, urmă prietenoasă Olimpia. E inutil să puneţi totul în bancă. Puteţi folosi şi textul din carte, şi notiţele de la ore. Nu cantitatea de cunoştinţe mă interesează, ci judecata voastră.

— Nu te bate gândul, *hatmane*, murmură Rebegea, că e în stare să ne şi sufle numai să iasă de aici câteva teze bune şi odată cu ele nişte „marfă” pentru secţia umană?!

— E clar ca bună ziua, conchise Floricescu, în şoaptă.

Olimpia se reîntorcea cu paşi rari spre catedră, pe celălalt interval.

Avea o expresie de mare fericire pe chip.

— Astăzi vom da o lucrare ca la universitate. Am păstrat în revista şcolii un fascicul întreg, să putem publica fragmente din cele mai bune lucrări de azi.

Prin capacul de nori cenuşii al cerului, răzbătu cu violenţă un fascicul de raze care intră pe fereastră, ca un catarg pieziş, fosforescent.

— Voichiţa, tu ce faci? întrebă încet Maxim.

— Ce face toată lumea. Mă interesează calculatorul, nu revista! Dar să trecem peste asta. Ascultă, Maxim, aud lucruri ciudate despre tine…

— Ce anume?

— Că te antrenezi noaptea, la lumina lanternei şi că, atunci când nu te vede nimeni, pe la miezul nopţii, sari… doi metri! Oi fi vreo vrăjitoare!

— Doi metri! Şi tu crezi? zise uluită Maxim.

— Cum o să cred! Dar cu caracterul tău nu sunt sigură de nimic.

— Ce vrei să spui?

— Exact ceea ce ai auzit. Semeni cu Iulian. Niciodată nu ştie omul la ce să se aştepte de la tine.

— Nu te înţeleg!

— Alte explicaţii nu-ţi mai dau că mă vede mama şoptind şi-mi face vreo figură. Până la urmă tot mă mut eu la altă şcoală!

Iulian era dezorientat, îşi împungea buzele cu coada stiloului.

— Ce facem, Simionaş?

— Eu n-am mare lucru de făcut. Lucrez ca de obicei: iau un şase „pe bune“, tu, însă, desfăşoară-te, că ai de unde! Crezi că nu ştiu că m-ai trişat? Ai rămas acasă să toceşti. Acum să te văd ce ispravă faci.

— Nu înţelegi? Presupunând că fac lucrarea bună, se va observa imediat, prin contrast, reaua-voinţă a celorlalţi! Ce justificare ar găsi Floricescu, Voichiţa şi ceilalţi, luând note mai mici ca mine?!

— Dar tu ce justificare ai găsi să te prosteşti în mod voluntar?

Începu să cânte în şoaptă: „A fost odată un marinar, / Voia să-i facă iubitei un dar, / Şi neavând nici bani, nici inel, / I-a spus c-o să-i dea negreşit / Odată cu zilnicul sărut, de iubit / Adevărul şi-atât, oricare-ar fi el“.

Iulian îi făcu un semn cum văzuse prin filme că fac aviatorii şi scafandrii, radicand pumnul cu degetul mare în sus, că adică totul e în regulă. Îşi înfundă discret urechile cu vată, ca să n-o audă pe Voichiţa, şi începu să scrie, aplicând programul nr. 1, combinat cu secţiuni din programele 2 şi 3.

Caloriferul era supraîncălzit, iar soarele, izbutind să împrăştie norii, se răsfăţa pe tot cerul. Profesoara Homată deschise una din ferestre. Odată cu aerul aproape primăvăratic, cum îl aveau de la o vreme

unele zile de toamnă şi chiar de iarnă, pătrunse în clasă un fluture mic, albăstrui.

— Fluturi, acum?! exclamă Floricescu. E imposibil!

„Imposibilul” evolua însă prin clasă, într-un raid nemaivăzut, produs al unei metamorfoze întârziate.

— Să-l prindem, este un fenomen rarisim! strigă Rebegea.

Cavadia se opuse:

— Să nu te-atingi de el! Habar n-ai de legile biologiei. Poate că fluturele ăsta inaugurează o ramură nouă – fluturii de iarnă! Ce te bagi? Ajunge un gest şi distrugi o evoluţie!

Rebegea emise un sunet gros, de uluială:

— Deştept şi Cavadia, dom’le! Ia mai zi o dată, să-mi notez!

„Fluturele lui Cavadia”, cum fu denumită ulterior această insectă ciudată, rătăci multă vreme năuc, lovind tavanul cu aripile. În cele din urmă, se apropie de fereastra deschisă şi se întoarse în marele univers. Iulian avu senzaţia că din clipa aceea ceva se schimbase în clasă, dar nu-şi putu da seama ce anume.

CAPITOLUL CINCI

De câteva zile, Valeriu Nedea se închisese într-o muţenie absolută. Cum venea de la lucru, se aşeza la masa din sufragerie, potrivită, prin vastitatea ei, mulţimii de hârtii şi rămânea acolo câte trei-patru ore, desenând şi calculând.

— Ce faci? îl întrebase Iulian. Ai o figură suspectă. Te pomeneşti că inventezi ceva!

— Crezi că numai tu eşti boierul fizicii? Lasă-mă, am de lucru.

— Explică-mi şi mie.

— Îţi spun la urmă.

— Ai început şi tu să simţi ce sâcâitor e să te tot întrerupă cineva când lucrezi?

În sufragerie mirosea dulce-amărui a garoafe şi a cafea proaspătă. Anicuţa Nedea, foarte impresionată de activitatea ştiinţifică a lui Valeriu, se străduia să-i facă o ambianţă deosebită

— Nu inventez nimic, spuse Valeriu. Am nevoie de ceva special, pentru o lucrare de mare fineţe. Pricepi, trebuie să fie un aparat de sudură uşor, dar ultraputernic, cu un fascicul termic atât de îngust, încât să poţi lucra şi într-un ceas de mână cu el.

— Şi n-aveţi voi aşa ceva?

— S-ar putea procura din import, dar costă, şi în afară de asta îmi trebuie repede. Am apucat să accept lucrarea, acum descurcă-te, meştere! Uite schema de principiu. Am verificat-o de o mie de ori: corespunde. Dar una e schema şi altceva aparatul. Acum îmi trebuie un meseriaş cu cap de inginer şi mâini de chirurg.

— Aveţi un atelier de prototipuri.

— Da, însă până se aprobă proiectul, până e introdus în planul atelierului, până se omologhează produsul… E un drum lung. Cred că ştiu cu cine o să rezolv. Dacă vrei, te iau cu mine. O să vezi lucruri interesante.

Strada pe care porniseră era în curs de demolare. Frunzişul ţiglelor trosnea sub tălpi. Adâncuri de pivniţe răsăreau de sub temeliile sparte, aducând adieri răcoroase şi umede, de tranşee. Pereţii, cu cortina faţadelor căzute, se înfiorau în lumina crudă care le dezvăluia zugrăvelile vechi şi tapetele jupuite. Iulian nu mai recunoştea strada. Când se petrecuseră toate astea? Buldozerul, condus de un tinerel cu blugi vişinii şi ochelari de soare, nu avusese nevoie decât de o singură dimineaţă pentru a transforma strada în două şiruri de ruine mici. Doar stâlpii rămăseseră, cu firele lor, prin care pulsa energia electrică.

Iulian nu dăduse niciodată o atenţie deosebită acestei străzi. Nici

nu-i ştia numele, o străbătuse întotdeauna în grabă, cu bărbia în piept, aşa cum umbla el, parcurgând cu gândul alte drumuri decât cele ale paşilor. Strada îngustă, pavată cu pietre de râu, monotonă, prin lunga succesiune de construcţii asemănătoare — mai ales căsuţe cu geamlâc, plasate în fundul curţilor şi ascunse de pânzele viţei de vie şi de mulţi vişini, caişi şi nuci. Cu timpul, în aceste curţi răsăriseră, alături de vechile construcţii, felurite înjghebări pentru noii membri ai familiilor şi pentru chiriaşii de care nu era niciodată lipsă. Pe multe porţi, avertismentul „Câine rău“.

Dărâmăturile nu aveau nimic trist. S-ar fi zis că un copil uriaş se amuzase, stricând nişte jucării vechi. Printre bucăţile colţuroase, atârnând în sârme de fier, ale tavanelor, răsăreau, cocoţate pe movile de cărămidă bătrână, violacee, lucrurile pe care oamenii aşteptau să le încarce în camioane, spre a le duce în noile locuinţe. Iulian se plimbă îndelung printre garderoburi străvechi, bătrâni elefanţi baroci ai comodităţii de odinioară, paturi cu tăblii străjuite de buzdugane de alamă, maşini de gătit din tablă emailată, cu plita de fontă şi garnituri de faianţă, lampadare, dulăpioare numai sertăraşe şi încrustături, plăpumi gigantice.

Dindărătul zidurilor dărâmate răsăriseră la lumina zilei o sumedenie de bătrâni. Iulian nu şi-ar fi închipuit că pot fi întâlniţi atât de mulţi la un loc. I se părea nedrept că trecuse de atâtea ori pe această stradă, ignorându-i. Ai fi zis că, dintr-un fel de pudoare de naufragiaţi ai timpului, se ascunseseră anume în căsuţele lor coapte de vechime, ca să nu incomodeze viaţa cea tânără a oraşului. Iulian avea impresia stânjenitoare că fusese complice la debarcarea lor în anonimat.

Dar nu arătau rău deloc. Îşi îmbrăcaseră hainele de sărbătoare, erau proaspăt bărbieriţi, cu feţele înfierbântate de colonie. Erau voioşi şi foarte ocupaţi. Un venerabil cu obraji stacojii, decoraţi de mari favoriţi mai albi ca omătul şi cu un aer de bărbat exersat în a impune ascultare, desfăşurase o hartă, ajutându-i să se orienteze. Răsunau denumiri pe care unii le cunoşteau doar din ziare şi de la televizor — Berceni Sud, Titan, Drumul Taberei, cartiere în care nu fuseseră niciodată pentru că erau prea noi şi prea îndepărtate, iar ei prea bătrâni, şi se mulţumiseră să-şi facă despre ele impresii pline de mister. Se nimerise ca tocmai acolo să emigreze, în locurile acelea, de unde venea câte un cunoscut şi când acesta spunea „Drumul Taberei” ei vedeau chiar o vale, forfotind de oştiri cu zahereaua după ele, şi când auzeau „Titan”, aveau impresia că acolo, printre blocuri, veghează într-adevăr o făptură gigantică.

Din forfota spinărilor care purtau mobile, covoare, butoaie, oglinzi, ghivece cu leandri, biblioteci, colivii, lampadare, nu putea lipsi un om lucid, care ştie să pună ordine, acolo unde se simte nevoia. Acest om

era Rebegea, îmbrăcat într-un pulovăr gros, cenuşiu şi cu nişte blugi scărmănaţi, îi dirija pe şoferi, căra virtuos printre dărâmături lucruri delicate, acvarii sau instrumente muzicale şi născocea soluţii pentru ridicarea în maşini a câte unui garderob uriaş, făcut în aşa fel încât să nu se demonteze decât odată cu sistemul solar. Peste tot se auzea gura lui. Şi pe ce ton vorbea! Autoritar, cu certitudinea bărbatului care ştie ce trebuie să spună.

Iulian mai văzu o figură binecunoscută: Cavadia! Alerga de colo-colo cu un vechi aparat de luat vederi, filmând întruna. Se căţăra pe movilele de cărămidă sau pe cabina unui camion, cădea într-un genunchi, se lungea pe burtă. Lua imagini panoramice, imagini de prim plan şi de gros-plan.

— Aici e o comoară, îi explică el cu exaltare lui Iulian. Îţi dai seama de subiect? Exodul bătrânilor! Casele vechi îşi destăinuie secretul! Totul la lumina zilei!

— N-am ştiut că te-ai apucat de filmat.

— E al cineclubului! Să vii o dată pe la casa de cultură. Iartă-mă o clipă, vreau să filmez garderobul ăla. Ştii, mă interesează şi obiectele. Sunt extraordinare. Aşa ceva nu prea se mai vede azi. Imaginile astea îmi pot folosi ca plan-detalii şi în alte filme! Noi, la studioul cineclubului, nu prea avem recuzită de epocă.

— Ia ţine, îi spuse şambelanul lui Iulian, punându-i în braţe un fel de colivie ţuguiată, din furnir bătrân, cu faţa de rips. Tu eşti băiat delicat, du-l la maşina aia, pune-l cu grijă în cabină. Un aparat de radio ca ăsta nu prea mai vezi astăzi!

— Sunt convins. Cred că e ideal pentru crescut canari şi pitpalaci!

— Asta-i imaginaţie de chiflă! interveni Valeriu Nedea. Păi ştii ce audiţie are aparatul? Mătase! Nu râde: e urât, e vechi, dar e un Telefunken cu tuburi seria 11, din oţel, şi difuzor înfăşurat chiar în fire de mătase!

Iulian şi taică-său mai avură ocazia să ducă la maşină o lunetă, colecţia revistei umoristice „Furnica”, un craniu de cerb, cu enorme coarne ramificate, tablouri de nuntă şi o pereche de haltere de câte douăzeci de kilograme fiecare.

— Am sosit la timp, zise Valeriu Nedea. Era gata să-l scap pe meşter.

— Care meşter?

— Sava Bărbulescu. El o să-mi facă prototipul.

Iulian se uită stupefiat la dugheana cu geam prăfuit, îndărătul căruia se vedea un talmeş-balmeş de sârme, piuliţe, elemente de calorifer, fasunguri. Imposibil. Ce avea comun tatăl său, om al celor mai moderne şifoniere, cu acest bătrân şi demodat meseriaş?

— Hai să te prezint, zise Nedea. Când aveam 12 ani, i-am fost ucenic.

Iulian strânse o mână cenuşie şi tare ca o rădăcină uscată. Cu acest prilej, observă că Rebegea era unul de-ai casei. Sava Bărbulescu îi dicta numele şi adresele clienţilor care trebuiau înştiinţaţi despre noul său domiciliu. Iulian spuse că ar fi bine dacă şi clienţii respectivi ar arăta aceeaşi fidelitate.

— Cum adică? întrebă nedumerit omul.

— Păi, zise Iulian, dumneavoastră unde vă mutaţi? În celălalt capăt al oraşului? De ce ar face oamenii atâta drum, când sunt pe aproape destule ateliere?

Sava Bărbulescu avu un surâs trufaş, care-i dezgoli dinţii de culoarea fildeşului şi care erau chiar de fildeş; singur şi-i făcuse.

— Dumneata, ridică el din umeri cu un fel de dispreţ, e sigur că n-ai nevoie de mine, dar clienţii mei, la Polul Nord să mă duc şi tot ar veni după mine.

— A, zise Iulian, politicos, înţeleg, ştiu ce înseamnă un meşter veritabil!

— Serios? zise Sava Bărbulescu, şi dădu la iveală o cutiuţă numai dantelură de argint, ape de email şi stele de mărgean. Ridică-i capacul. Ia ridică-l…

Iulian întinse mâna şi, cu multă precauţie, ca să nu vatăme delicata lucrare, făcu întocmai.

Cutia se deschise cu uşurinţă, şi în aceeaşi clipă se ridică în văzduh o melodie graţioasă, tulburătoare, amintind un menuet pentru clavecin.

— Nu-i decât o cutie pentru tutun, îi explică Sava, o tabacheră, dar cu muzică. Poate cunoşti pe ce principiu lucrează – arcul pune în mişcare un tambur cu ghimpi de diferite lungimi şi plasaţi la distanţe anumite, iar ghimpii fac să oscileze lamele care dau, fiecare, o notă. Sigur, nu se compară cu un magnetofon sau cu un picup, dar jucăria asta are ceva al ei, cântă numai pentru tine. Un singur cântec ştie, dar e numai pentru tine…

Avea 85 de ani meşterul de obiecte, în faţa cărora lucrătorii tineri rămâneau descumpăniţi; nu le cunoşteau, n-aveau pentru ele scule şi piese de schimb, nu figurau în tarifele de preţuri.

— Moş Sava, zise Valeriu Nedea, a învăţat meseria la izvoarele ei: a fost ucenic de fierar, a bătut pe nicovală fiare de plug, a potcovit cai. Pe urmă a trecut, după cum cerea onor clientela, în pas cu vremea, la tinichigerie şi electricitate, la instalaţii sanitare şi radiotehnică. Meşter mare! Ce ţi-a plăcut mai mult în viaţă, moş Sava?

— Calul! Aveam prin 1915 un armăsar cenuşiu şi puternic ca oţelul! Călăream pe un fulger, nu altceva! Şi eram îmbrăcat, colo, cu pantaloni albi, strânşi pe picior, cămaşă înflorată, cojocel, brâu roşu, de piele, lat, ca să-mi ţină mijlocul tare la lucru. Dar duminica aveam costum modern, ghete şi pantofi de lac, cămaşă cu plastron şi, după

anotimp, canotieră sau melon! Ce ştiţi voi! Purtam lavalieră roşie, ascultam discursurile lui I. C. Frimu şi cântam Internaţionala. De 1 Mai, cine ducea steagul breslei? Eu! Era unul, Tănăsescu, agent al siguranţei – se lipea ca un afiş de poarta de vizavi, ori de câte ori se pregătea o manifestaţie muncitorească şi-mi supraveghea atelierul. Simţea el ceva, dar nu era sigur de nimic. Să fi ştiut el că turnam în atelier litere pentru tipografiile ilegale!

Generaţii de copii se ridicau, făceau la rândul lor copii, aceşti copii deveneau părinţi, şi toţi se înconjurau cu obiecte pe care cine le repara? Moş Sava, din vechime, în atelierul său mic, de cărămidă netencuită, afumat şi pe dinăuntru şi pe dinafară, plin, ca şi curtea, de o inimaginabilă salată de fier, aramă, bachelită, porţelan, scule şi piese de instalaţii sanitare, electrice, radio, auto sau cu scop imposibil de înţeles, chiar şi pentru un meseriaş. Pe urmele televizoarelor, maşinilor de spălat rufe, ale aparatelor de radio cu tranzistori şi ale frigiderelor, ale aragazelor şi aspiratoarelor, apăruseră ateliere cu specialişti tineri şi energici. Dar un samovar, o râşniţă de cafea arabică, meremetisită de dreptcredincioşii profetului sub soarele Anatoliei, înainte de începutul veacului, o veche maşină de cusut „Singer”, sau transmisia unui Ford tip 1930 şi un patefon care fusese ultimul cuvânt al tehnicii în acelaşi an, numai la moş Sava puteau fi reparate.

— Ia citeşte, să văd dacă n-am scăpat pe cineva! zise moş Sava. S-auzim.

— Tudose Podoleanu – începu Rebegea – din strada Glastrei. Decebal Ciovică, din Intrarea Ploieşti…

— Eu n-am spus aşa. Eu am spus domnul maior Ciovică. Dacă nu-i zici domnule maior, o încurci cu el.

— Bine, o să am grijă. Urmează Năstase Oprea, din strada Trenului şi ăl’lalt, Năstase Oprea, din Prelungirea Crinului. Pe urmă Tudorache Pleșa, din Amurgului.

— Pe-ăsta lasă-l, că a murit. Avea un gramofon cu pâlnie. Se îmbăta şi asculta la el romanţe. Întâi plângea, pe urmă se înfuria, dădea cu el de pământ şi a doua zi hai la moş Sava, să-l dreagă. Acum s-or odihni amândoi, şi Tudorache, şi gramofonul… Dă-i înainte.

— Paraschiv Stoian, din Piscului. Neniţă Onişor din Logofătului 3…

— Vezi că Neniţă e surd! Să vorbeşti cât poţi de tare, dar să nu-şi dea seama că-i cunoşti beteşugul; e mândru şi are mână grea, a fost luptător la circ. Ţin minte cum strigau copiii, pe timpuri: Neniţă te face alviţă!

Valeriu Nedea discută îndelung cu Moş Sava, arătându-şi desenele. Meşterul le privea atent şi fără ochelari. Avea ochi buni, de om tânăr.

— O să fie greu, zise el, dar îmi place ideea. Ia-ţi şi tu câteva zile concediu, să mă ajuţi! Dar băiatul cu ce se ocupă?

— Eee, zise cu mândrie Valeriu, o să fie specialist în maşini electronice de calcul, ordinatoare.

— Păi atunci să veniţi amândoi, o să meargă treaba mai repede.

Iulian înclină politicos din cap. Nu acorda însă nicio şansă ideii lui taică-său. Cum să crezi că din mâinile ostenite ale unui meseriaş de cartier ar putea ieşi o unealtă pentru lucrări atât de pretenţioase cum erau cele încredinţate lui Valeriu Nedea?!

Pentru activitatea sa de *şambelan*, care se îngrijea de respectarea rangurilor şi de distribuirea laudelor, Rebegea cerea şi el ceva, în aparenţă, fără însemnătate: destăinuiri. Era veşnic în căutare de noutăţi. Ce-ai făcut ieri? E adevărat că taică-tău pleacă de la…?! Ai fost la Martinoiu acasă, ce are, ce mobilă, ce cărţi, cum e nevastă-sa? Erai prieten cu Cutărescu, de ce v-aţi certat, ce-i reproşezi, dar el ţie? Indiscretului i se răspundea în fel şi chip. De obicei, Iulian schimba vorba, dar Cavadia, mereu în căutare de auditoriu, era foarte elocvent. Floricescu, avid el însuşi de informaţii – în vasta lui familie se vorbea foarte mult – era la curent cu o gamă largă de probleme care se întindea de la producţia de ordinatoare până la culisele teatrelor, trecând prin medicină şi ziaristică. El îl hrănea în principal cu noutăţi pe Rebegea, amuzându-se să le exagereze. Şambelanul însă nu era de tot naiv, şi avea şi el o tehnică pentru prelucrarea datelor. Înflorea ştirile care i se păreau prea modeste, temperând în acelaşi timp enormităţile, punea în legătură un episod cu altul şi astfel obţinea o imagine destul de aproape de realitate. Pentru el nu existau secrete mari şi secrete mici, era un profesionist al curiozităţii; toate îl interesau în egală măsură. Ştia că profesoara Homată, pentru a putea consulta anumiţi autori în original, (îşi pregătea lucrarea de doctorat), lua lecţii de germană de la colega ei de cancelarie Dida Iliescu, şi că văzând-o prea adesea încâlcită în conjugări şi declinări, Dida exclama, impacientată: „Bist du aber schwer von Begriff“, adică nu înţelegi nimic, ai capul greu. Asta era însă o informaţie cu „embargo”, adică Rebegea nu o difuza. Fie din discreţie, fie din plăcerea de a se şti singurul cunoscător al cutărei situaţii, păstra unele amănunte numai pentru el, ca un rafinat colecţionar. Era singurul din clasă care cunoştea unul din motivele pentru care Iulian căpăta note proaste la oral – motivul Voichiţa. Numai lui Rebegea îi arătase profesorul de desen Bahu tablourile sale. Bătrânul profesor de desen, altminteri tânăr la suflet şi la modă (purta cravată roz, cu cămaşă liliachie, pantaloni albaştri şi pantofi galbeni), avea plăcerea încurajării creaţiei plastice a elevilor.

— Nu-i aşa că ai o senzaţie de groază? îl întrebase emoţionat pe Rebegea, invitându-l în atelier.

— Nu, nu cred.

— Poate simţi un fel de ameţeală, de furtună lăuntrică?

Rebegea, intuind unde bate bătrânul profesor, acceptase:

— Da, am o senzaţie cam curioasă. Nu-mi pot explica…

— Mi-am imaginat eu, triumfase Bahu. Ajunge, ai privit destul. Abia peste 30—40 de ani vei înţelege ce ai văzut.

Şambelanul, deşi nu reţinuse altceva decât nişte culori violente, răspândi peste tot vestea că Bahu e un artist, despre care foarte groase tomuri se vor scrie.

De mult, în clasa a cincea, pe vremea când lui Rebegea îi mersese numele de zbânţuit, consiliul profesorilor zăbovise, la un sfârşit de an, asupra notei sale la purtare. Situaţia era periculoasă. Atunci Bahu scosese din mapa voluminoasă – de care nu se despărţea niciodată şi în care colecta desenele elevilor – câteva planşe de-ale lui Rebegea. Pe vremea aceea, şambelanului îi plăcea să deseneze. „Vă rog să luaţi seama; un băiat care desenează aşa nu poate avea un suflet rău. Răspund pentru el! “

Rebegea ştia unde prinde peşte Băbăneaţă, ce face Cavadia la casa de cultură, cât de neobişnuită e situaţia din familia lui Simionaş. Odată, Maxim, după o scurtă ceartă cu Floricescu, îi scrisese acestuia câteva cuvinte pe un bileţel, înmânându-i-l cu specificarea „de azi înainte nu mai avem ce vorbi”. Floricescu citise bileţelul dintr-o aruncătură de ochi şi se făcuse palid, cu pete purpurii. Buzele îi tremurau, îşi pierduse glasul. Nimeni nu-l mai văzuse într-un asemenea hal şi nimeni n-avea să ştie vreodată ce scria în acel distrugător bileţel, în afară, bineînţeles, de Rebegea.

Şambelanul se simţea în felul acesta legat de colegii lui printr-o sumedenie de istorii. Alesese ipostaza paternă; el încuraja, mângâia, dădea speranţe. Când îţi spunea „Hai că eşti bun“, te simţeai cu adevărat cineva. Îi plăcea să se certe şi să apere principii, în numele altuia. Era un fotbalist foarte slab. Trimitea mingile exact acolo unde nu trebuia, dar echipa şcolii ar fi fost de neconceput fără el. Avea un cuvânt bun pentru fiecare jucător, fie că respectivul evolua excelent, sau săvârşea greşeli enorme. Îi mâna la atac – el ocupa postul de fundaş central — cu neistovită energie: „Înainte, cutare! Fără grijă, cutăriţă! Sunt eu aici! Duceţi-vă în faţă, daţi-le *boaba*!“ În cazul accidentării cuiva, chiar când era vorba de cea mai banală zgârietură sau vânătaie, făcea un tapaj enorm, îl masa pe accidentat, îl săruta, se uita cu ochi de fiară la adversari.

Buzduganul trimis înainte de Martinoiu, adică vocea lui de bas, care umplea etajele, îi anunţase sosirea. Trecură câteva bune zeci de secunde până apăru şi el, statuar, în halatul imaculat. Privi cu atenţie rândurile elevilor, duşumeaua, pereţii. Totul era bine. Niciun umăr strâmb, nicio hârtie pe jos, nicio zgârietură pe pereţi. Sculele şi

aparatajul erau aşezate într-o ordine perfectă. Martinoiu nu spusese niciodată că îi place ca totul să fie lună, ci le dăduse să se înţeleagă prin atitudinea lui că detestă improvizaţia şi dezordinea. Dacă vedea pe parchet un gunoi, îl ridica el însuşi, cu gravitate şi imensă suferinţă.

— Aş dori mai întâi să ascult ultimele ştiri de la *Radio-Rebegea.* S-auzim.

Aşa îşi începea întotdeauna Martinoiu orele, pentru *captatie benevolentiaea*. În fiecare clasă avea „oamenii lui“, pe care, cunoscându-le preocupările, îi întreba ce film e seara la televizor, cum stă Rapidul în clasament, ce disc a mai imprimat formaţia „Phoenix“. Martinoiu asculta timp de 30 de secunde (fusese cronometrat de băieţi) cu cea mai mare atenţie, dând impresia că special pentru asta intrase în clasă. Mulţumea ceremonios şi începea ora.

Rebegea îşi făcu datoria, punându-l la curent cu noutăţile zilei. Lista nu era prea bogată. Voichiţei îi apăruse o problemă în Revista de matematică, Cavadia adusese de acasă trei lămâi micuţe, verzi, pe care le legase discret de crengile lămâiului din hol, dând, vreme de zece minute, mecanicului Vasile, care îngrijea şi plantele, să trăiască momente de mare mândrie. În fine, exemplu de eroism şcolar, Truică Sorin venise direct de la dentist, îşi scosese o măsea şi nu putea să vorbească.

— Nici voi n-o să vorbiţi. Astăzi am plăcerea să vă ofer şansa unui extemporal, zise Martinoiu.

Rebegea se baza pe două lucruri: mintea lui şi restul clasei. Floricescu îi dădea să copieze chiar şi când nu era nevoie, ca să-şi menţină superioritatea. Iulian făcea acelaşi lucru, din jenă. În general, toată clasa căzuse de multă vreme de acord că şambelanul trebuie la rândul lui ajutat, acolo unde era mai şubred, în ale studiului. Oricine ţi-ar fi cerut să-i sufli puteai să-i spui „nu“, dar a-l refuza pe Rebegea era ruşine mare, impoliteţe! Fusese inventată o gamă largă de procedee. Cel mai redutabil era „telepontul“ – un alfabet utilizat prin intermediul „tra- ductorului principal”: Cavadia. Degetul arătător la ochi semnifica litera d, la ureche-b, şi la nas-e, la bărbie-d. În acest cod intrau şi cifre, şi semne matematice, putându-se transmite formule din cele mai complicate.

Ca de obicei, Rebegea se aşeză în aşa fel încât să-l vadă bine pe „traductor”. Cavadia semnaliză prin telepont:, Eşti pe recepţie?“ „La marele fix“, răspunse Rebegea. Martinoiu, care-i observase, oftă.

— Mult mai munciţi voi cu sistemul ăsta. Vă compătimesc sincer. Din păcate, azi n-o să vă fie de ajutor.

Cu caligrafia lui impecabilă, notă subiectul pe tablă: „Să se scrie un program care să rezolve ecuaţii de formula…”

— Aşa. Cunoaşteţi clasica invitaţie: Toate cărţile şi caietele în

bancă. Eu o s-o modific puţintel: toate cărţile şi caietele pe bancă! Puteţi utiliza notiţele, manualele, tot ce doriţi.

Rebegea avu o mare dezamăgire. Într-o asemenea situaţie, i se părea prea de tot să mai recurgă la telepont. Suspinând adânc, scoase din servietă toate armele, „Limbaje de programare”, „Calculatoare numerice”, notiţele. Îl enerva hatârul pe care li-l făcuse Martinoiu. Ce urmărea, la urma urmelor, acest domn, încâlcind buna şi venerabila lege conform căreia, în timpul unei lucrări scrise, pe bancă să nu se afle decât hârtia şi unealta de scris? „Unde o să ajungem? i se plânse Rebegea lui Băbăneaţă. Ce fiori nemaipomeniţi îmi dădeau manevrele de a scoate pe furiş cartea din servietă, cu ce spaimă plăcută aşteptam o fiţuică… Acum învăţământul, totul se modernizează, poţi să ai o bibliotecă întreagă lângă tine! Unde mai e romantismul? În loc să te supravegheze cu ochi de foc, profesorul citeşte ziarul sau se uită pe geam.”

Adevărul era că să fi vrut şi tot nu puteau să copieze. Lucrările cerute de subiect – adică efectuarea unei scheme logice, alcătuirea instrucţiunilor şi elaborarea ecuaţiilor de verificare – erau accesibile doar celor care învăţaseră serios în prealabil. Numai ei, dacă doreau, puteau să utilizeze fructuos manualul şi notiţele. Cavadia îşi frământa mintea; putea să-i transmită aproape orice prin „telepont“ lui Rebegea, dar pentru schema logică a unui program destinat calculatorului era nevoit să recurgă la demodata fiţuică. Îi semnaliză lui Rebegea să aştepte liniştit. Acesta răspunse furios prin „telepont“ că nu vrea nimic. „Traductorul principal’* le destăinui în şoaptă colegilor, cu mirare, răspunsul şambelanului. Cum adică, nu vrea nimic? Riscă să meargă „pe mintea lui“?

Rebegea hotărâse, într-adevăr, să-şi asume acest risc. Ar fi uzat cu dezinvoltură de „telepont“, la orice obiect, dar la calculatoare nu-i mai convenea. A fi în clasa de programatori echivala cu apartenenţa, în evul mediu, la ordinul celor mai puri şi mai glorioşi cavaleri. Toată şcoala era cu ochii pe „seria B“, adică seria claselor care se specializau în programarea maşinilor de calcul. Dintre aceste clase, a lor hotărâse, la imboldul lui Martinoiu, să nu se mulţumească numai cu învăţarea limbajelor de programare, ci să şi înveţe practic câte ceva din electronică. Începuseră cu nişte montaje simple şi se treziseră întrebându-se dacă n-ar putea să realizeze un calculator adevărat. Era greu de spus din ce generaţie de ordinatoare făcea parte „Alexandru”. Avea câte ceva din fiecare, nu era deloc estetic, alcătuirea lui lăsa impresia de harababură; unele transformatoare, bobinate de ei înşişi, erau izolate cu hârtie de jurnal cerată. După necesităţi, băieţii foloseau – pentru carcase – savoniere, cutii pentru periuţe de dinţi, braţe şi picioare de păpuşi vechi şi alte arătări din material plastic, iar pentru partea mecanică, motoraşe de la maşini de jucărie, de la aparate

electrice de menaj şi angrenaje de vechi ceasuri deşteptătoare. În ochii constructorilor, „Alexandru” apărea însă frumos, chiar sublim, şi cu cât o improvizaţie se dovedea mai hilară, cu atât îi făcea mai fericiţi. Când efectuau probele părţilor mecanice, izbucnea un huruit înspâimântător, dar pentru ei era muzică.

Transpirând şi bombănind, Rebegea lucra, pentru întâia oară, singur. Nu-şi dădea seama că toată clasa îl priveşte cu uimire şi respect. Numai Floricescu se zbătea să-i transmită măcar un cuvinţel, nesuportând ideea emancipării lui Rebegea. Dar urechile şambelanului rămaseră insensibile. Rezolvarea subiectului includea executarea unei impozante scheme logice, elaborarea a 36 de informaţii pasibile de a fi introduse într-un calculator şi a şase ecuaţii de verificare – operaţiuni pe care nu putea să i le sufle nimeni. În afară de asta, se cam săturase de rolul omului care împarte flori. Risipise multe cuvinte frumoase, la adresa învingătorilor. Voia să intre acum în rândurile lor, iar din provizia de laude pe care şi-o făcuseră din entuziasmul său, să-i întoarcă, la rândul lor, măcar câteva. Pe frunte îi apăruseră broboane de sudoare. Respira greu şi rar. Nu mai existau pe lume decât el şi programul dat spre elaborare. Băbăneaţă, concentrat, îşi lovea dinţii cu capacul stiloului, scoţând un ţăcănit de care el nu-şi dădea seama. Martinoiu îşi duse arătătorul la buze, apoi în direcţia lui Rebegea, sugerând „liniştiţi-vă, aici munceşte un om“.

„Alexandru cel Argintiu” de la un timp n-o ducea însă prea bine. *Medicamentele*, adică piesele, erau pe terminate. Martinoiu şi Penescu, directorul şcolii, alergau prin depozite şi întreprinderi „căciulindu-se“, cum spuneau ei. Băieţii nu şi-i puteau imagina pe aceşti invincibili în situaţia solicitanţilor. Totuşi, Martinoiu şi directorul Penescu alternau politica pumnului în masă cu cele mai înduioşătoare rugăminţi. Peste tot auzeau însă aceleaşi răspunsuri: „N-aţi fost prinşi în planul de contractări", „N-avem piese nici noi“ sau „Avem, dar nu vi le putem transfera, fiindcă nu sunteţi întreprindere“.

Băieţii lucrau cu mare economie şi uneori nu lucrau deloc. Atunci, ca să nu-şi piardă timpul degeaba, mai erau trimişi în parcul cinematografului „Coliseu“, să-l curăţe de uscături, să adune frunzele căzute, să sape gropi pentru puieţi. Lui Iulian îi plăceau mirosul tare al buruienilor strivite, aroma de pământ umed, căldura domoală a soarelui. Se simţea dulce ameţit, uşor la trup şi ager la minte. Avea în astfel de împrejurări o mare bunăvoinţă pentru colocatarii săi de pe planetă. Îl nemulţumi însă faptul că Picu o salută ca pe o veche cunoştinţă pe Voichiţa şi că şedeau îndelung de vorbă. Ori de câte ori se duceau în parc, răsărea şi Picu. Renunţase la saboţi, la tricoul pictat şi la bentiţa de indian. Se purta atât de amabil cu toată lumea, încât până şi Simionaş ajunsese să-l privească mai binevoitor. Nu era un

secret pentru nimeni că prezenţa lui Picu se datora Voichiţei. Apărea destul de des şi în şcoală, sub pretextul că se interesează de frate-său, Tinel, din clasa a cincea, un zbânţuit de prima mână, obsesia profesorilor si teroarea colegilor. Tinel se arăta foarte intrigat de aceste controale.

Voichiţa ştia prea bine că în realitate ea şi nu Tinel este motivul numărul unu al sârguinţei cu care Picu vizita şcoala. Fata avea un sentiment neîncercat până atunci, o mândrie şi o conştiinţă a puterii. Acest zăpăcit căuta, de dragul ei, să-şi schimbe felul de a fi. Pe de altă parte el, întreprinzătorul şi îndrăzneţul, devenise de o timiditate comică. N-avea curajul nici să-i dea o întâlnire. Prefera s-o vadă când erau şi alţii de faţă.

Gurile rele din şcoală nu întârziaseră să răspândească zvonul că Voichiţa îi e favorabilă lui Picu: „Face pe regina şi în realitate se uită după toţi derbedeii. Astea-s, va să zică, preferinţele ei!“

Într-o după amiază, când intraseră cu toţii la „Coliseu“ să vadă „Explozia”, un film românesc despre care auziseră că e foarte bun, Picu se strecură şi el. Aici comise el un gest imprudent: o luă pe Voichiţa de mână ca s-o conducă printre două şiruri de bănci. A doua zi Voichiţei i se întâmplă un lucru care o făcu să amuţească de revoltă şi ruşine: primi un bileţel, conţinând o poezioară obraznică şi indecentă la adresa ei şi a lui Picu. Faptul se repetă trei zile la rând, versurile fiind din ce în ce mai batjocoritoare. Voichiţa zadarnic le ţinu în ascuns: ele circulau prin clasă copiate cu indigo de neruşinatul autor sau autoare. Maxim, revoltată, ceru o anchetă, o expertiză grafologică, ba chiar intervenţia miliţiei. Pe de altă parte, Voichiţa îşi privea cu suspiciune colegii: care dintre ei să fi fost măgarul? Îi era imposibil să emită vreo ipoteză. Toţi i se păreau incapabili de o asemenea mârşăvie.

Floricescu, „îndrăgostitul oficial”, simţea că se aşteaptă ceva de la el, o atitudine, o reacţie. Visa numai figuri de judo şi karate, cu care să-l alunge pe principalul vinovat, adică pe Picu. Aceste arme însă îi lipseau. Un bun prilej de a-l pune într-o lumină proastă i se păru momentul când, după o recreaţie, Rebegea se plânse că nu-şi găseşte rigla de calcul.

— Păi sigur! strigă Floricescu. E normal! Prin şcoală foiesc fel de fel de indivizi suspecţi. Cine a stat în clasă şi pe coridor în recreaţia asta?

Voichiţa roşi:

— Faci aluzie la Picu? Du-te şi spune-i-o lui, dacă ai curaj! Sau cere-ţi scuze!

Floricescu se cam speriase, dar hotărî să meargă până la capăt. Îi făcu semn şambelanului Rebegea şi, cu ceilalţi coadă după ei, ieşiră pe culoar. Picu aştepta pauza următoare, sprijinit de calorifer. Alături avea o geantă de sport, paralelipipedică.

— Control! strigă Floricescu cu vocea alterată de emoţie. Percheziţionăm pe toată lumea, a dispărut o riglă de calcul.

Lui Picu i se înroşi şi pielea de pe cap. Buzele îi tremurau într-un zâmbet care avertiza: Pericol!

— Pe doi pumni că n-o s-o găseşti la mine?

Floricescu îi şopti repede ca să nu-l audă ceilalţi.

— Te controlez şi eu de formă! Nu trebuie să te superi.

Picu ridică braţele, în semn că, dacă aşa stau lucrurile, se predă. Floricescu îl pipăi, cum văzuse el în film că-i caută poliţiştii pe gangsteri de pistoale. Pe urmă arătă spre geanta de sport. Picu îl îndemnă, grav:

— Deschide-o. Mi-ar plăcea să am un câine rău înăuntru!

Floricescu, realizând abia acum că e ridicol, deschise geanta. Era înţesată cu cartoane. Scoase câteva, ca să vadă ce mai e înăuntru, şi le aruncă neglijent. Cavadia observă imediat că erau nişte picturi.

— Stai, că le strici! Aici e artă!

Ridică un carton şi-l privi în lumină. Pe un fond auriu – discuri roşii, galbene, portocalii, arămii.

— Ce sunt astea, Picule?

— Mere. Sau soarele…

— Ingenios. Soarele reverberat. Îmi place.

Se întinseră multe mâini, desenele începură să circule.

— Nu aşa, zise Cavadia. Puneţi-le în şir, lângă perete!

Într-un minut coridorul deveni expoziţie. Olimpia Homată, prolesoară de servici, apăru intrigată, dar rămase în contemplaţie.

— Profesorul Bahu m-a rugat, se scuză Picu, fâstâcit. Şi-a adus aminte că în clasele primare… Mi-a spus să mai încerc şi să-i aduc câte ceva. Nu-s grozave.

Voichiţa se uită cu înţeles la Olimpia, reproşându-i o veche discuţie. Amândouă ştiau să aprecieze o linie îndrăzneaţă, o culoare bine pusă. Observară imediat: cartoanele lui Picu aveau destule stângăcii, dar atrăgeau privirea printr-un colorit foarte cald şi printr-o stilizare deloc naivă a formelor. Un tablou era numai în tonalităţi de galben, altul numai în tonalităţi de roşu. Între timp, apăruse şi Bahu. El se entuziasmă numaidecât, folosind epitetul său favorit: „Trăsnet! Şi mai spuneai că ai uitat să lucrezi!“

Astfel „iniţiativa” lui Floricescu nu dusese la ruşinarea, ci la mărirea adversarului. Cât despre rigla de calcul, Rebegea şi-o găsi în buzunarul bluzei din cuier – fusese una din glumele lui Băbăneaţă.

Într-o dimineaţă, apăru în atelierul-şcoală o fată de la Emisiunile pentru tineret ale televiziunii. O însoţeau un operator, tehnicianul cu lumina şi sunetistul. Băieţii citeau Sportul, câţiva băteau mingea prin curte. Aşteptau să se adune cu toţii şi să o pornească spre parc, unde aveau să dea foc frunzelor putrede. Oamenii de la T.V. veniseră să filmeze un subiect mai puţin obişnuit: nişte elevi construiesc un ordinator. Dar unde e ordinatorul? De ce nu se lucrează?

— Azi avem altă activitate! zise Floricescu.

— E păcat să ratăm subiectul. Luaţi şi voi uneltele şi faceţi în aşa

fel încât să pară că lucraţi, zise fata. Am să vă pun fiecăruia câte o întrebare. Fiţi atenţi!

Floricescu trebuia să vorbească despre complexitatea lucrării, Voichiţa să expună anticipativ performanţele maşinii, Rebegea, ca mai solid, să vorbească despre virtuţile îmbinării muncii intelectuale cu munca fizică. Alte întrebări se refereau la planurile de viitor ale fiecăruia şi la ce cred ei despre perspectivele maşinilor electronice de calcul.

Erau foarte decorativi în halatele lor albe, scurte, ca ale medicilor. Montajele arătau şi ele foarte bine. Reporteriţa cerea mereu „prim plan“ şi „gros plan“. Baia caldă a luminii, a proiectoarelor, zumzetul camerei de luat vederi, semnele pe care le schimbau între ei realizatorii îi zăpăciră pe băieţi. În ciuda emoţiei, vorbiră însă cu toţii fluent şi logic, ca nişte tineri savanţi. Numai Simionaş, rămas în urmă, zise posac:

— Aşa ar trebui să arătăm noi într-o zi obişnuită de lucru. Din păcate, n-avem piese. Aceste imagini sunt doar – cum ar zice colegul meu Iulian – o ficţiune ideală…

— Stop! strigă sunetistul. Ce faci, blondule? Şi adresându-se fetei: Mai înregistrez? Contrazice tot ce-au spus ceilalţi!

Reporteriţa era o fată expeditivă. Se gândi o clipă şi decise:

— Continuă, te rog.

Făcu semn.

— Înregistrăm mai departe. Sunetul? Camera?

— Merge, spuse operatorul.

— Merge, spuse sunetistul.

— Tot ce aţi filmat până acum – zise Simionaş cam speriat, dar fără să-şi piardă firea – e un fel de balet. În realitate, vârfurile ciocanelor de lipit sunt reci. Şi sunt reci pentru că nu mai avem piese. Direcţiunea şcolii bate la toate uşile. Mi-ar fi plăcut ca pelicula dumneavoastră să fi înregistrat o muncă reală, ca în urmă cu vreo două săptămâni.

Două zile mai târziu, reportajul fu dat pe post. Fata montase secvenţele în funcţie de alternanţa Floricescu-Simionaş. Floricescu apărea vorbind, entuziast, despre montaje, circuite, memoria maşinii, unităţile periferice – prefăcându-se că lucrează – iar Simionaş, încruntat şi sever, spunea că „totul e o dulce păcăleală, în realitate stăm“.

După această emisiune, în atelier avu loc o mică furtună, de fapt o furtună în toată legea. Floricescu se simţea adânc revoltat, căci din reportaj reieşea că i se adusese acuzaţia de a fi demagog. Martinoiu, care văzuse emisiunea, nu-şi ascunsese nici el iritarea.

— Ia ascultă, tribunul ăla al plebei – i se adresă el lui Simionaş – tu crezi că orice lucru trebuie spus în public?

— Vă rog să mă iertaţi, murmură Simionaş, realizând că pusese şi şcoala şi-l pusese şi pe Martinoiu într-o lumină defavorabilă

— Să te iert?! bombăni Martinoiu. Nu te iert, fiindcă n-am de ce. Dar ţara, mă băiatule, ce zice acum ţara? Ţara zice că uite la liceul „Miron Costin” se lucrează formal, iar profesorul, adică eu, este un incapabil. Îţi convine situaţia asta?

Simionaş avea o înfăţişare de om pe care-l chinuie remuşcările.

— Totuşi, zise el, nici Floricescu n-ar fi trebuit să exagereze, strigând „cucurigu”, fără motive întemeiate! De vină au fost. Şi cei de la televiziune, care au montat secvenţele după principiul „Una caldă, una rece’’ mărind contrastul.

— Lasă-i pe cei de la televiziune. Îşi cunosc meseria. N-au făcut altceva decât să intuiască adevărul şi să-l sublinieze, zise Martinoiu. Acum noi suntem supăraţi, dar trebuie să recunoaştem că dacă din emisiune n-a reieşit că noi lucrăm grozav, s-a văzut în schimb foarte bine că avem printre noi un băiat sincer şi înzestrat cu spirit critic. Nu trebuie să producem numai mijloace tehnice avansate, ci şi o etică superioară. Ţara o să spună: La Liceul „Miron Costin“ construcţia calculatorului şchioapătă, în schimb construcţia caracterelor merge bine; tot e ceva, ba chiar e foarte mult. Poftiţi la lucru. Penescu nu ştiu cum a făcut, dar a găsit nişte „medicamente’’. Fiţi cu grijă, sunt puţine.

Discuţiile continuară însă, în grupuri de doi, de trei, de patru. Eminenţele clasei, plus Rebegea erau de partea lui Floricescu. Băiatul prezentase lucrurile aşa cum trebuia; în fond, greutăţile din ultimul timp nu puteau să estompeze lunile de muncă şi mai ales ideea lor de a construi un calculator. Restul clasei, avându-l ca lider pe Băbăneaţă, îl susţinea însă pe Simionaş, fiind de părere că bine făcuse, „tăindu-i coada“ lui Floricescu. Simionaş tăcu tot timpul. Ştia că pe Martinoiu îl aşteptau ore grele la cancelarie; directorul, atins de aspectul critic al emisiunii, avea probabil să-l mitralieze cu tot felul de reproşuri.

După ore, Iulian îl însoţi pe blond, exprimându-şi cu exaltare admiraţia pentru micul cutremur pe care-l declanşase.

— Ai avut ceva eroic în filmul ăsta, pe cuvântul meu! L-a văzut şi tata la televizor. A zis: „Aşa mi-ar plăcea să fii şi tu“. Pot să-ţi spun că nu-i vesel ca taică-tău să-ţi dea pe cineva de exemplu: "Uită-te la cutare, tu de ce nu eşti curajos ca el’’ Dar de data asta nu mi-am ieşit din sărite, ai călărit, într-adevăr, pe caii cei mari!

Simionaş bombăni:

— Vorbeşti aiurea! Nu-i nicio greutate să-ţi ridici toată şcoala în cap. Sunt un om despre care se poate spune că a profitat de o împrejurare nefavorabilă pentru alţii, ca să iasă el în evidenţă.

— Cine afirmă aşa ceva nu e deştept. Martinoiu ţi-a dat dreptate.

— Martinoiu, da. Ăsta-i om de calitate. Dar alţii n-or să mi-o ierte.

Tu ce faci, de ce o iei pe aici?

— Mă gândeam să trec pe la tine. Mai stăm de vorbă…

— Ce să stăm de vorbă? Dacă ai timp, o să mă ajuţi să tai nişte scânduri. Vreau să termin cabana înainte de a da gerul.

— Care cabană? A, magazia!

— Da, însă cuvântul nu-mi place. Eu îi spun acum cabană. Ştii ce material am cumpărat? Ţi-e şi milă să intri cu sculele în el. Îmi vine mai degrabă să-l mânânc.

În după-amiaza aceea, lui Iulian i se deschise larg un univers, despre care nu avusese decât vagi cunoştinţe. Simionaş îi arătă materialul pentru scânduri alese, de brad, de stejar, de fag, de păr şi de nuc, cu carnea în culoarea untului şi a chihlimbarului, roşcată sau galbenă. Străbătute de râurile fibrelor şi răspândind arome de pădure, Simionaş le mângâie, lăudându-le calităţile. Din nuc avea să facă un dulăpior, iar din lemnul de păr, bibliotecă. Însemnase cu un creion gros pe scânduri dimensiuni şi forme. Iulian văzu o mulţime de scule – dălţi late, conice sau semicirculare, burghie, trei tipuri de fierăstraie, fiecare cu pânza şi dinţii de alte dimensiuni; un fierăstrău universal, altul pentru tăieturi fine, altul pentru decupaje.

Simionaş lucra repede, precis, ca meşterul care nu trebuie să stea pe gânduri având, încă înainte de a pune mâna pe scule, imaginea, până în cele mai mici amănunte, a lucrării terminate. Mama lui veni cu o farfurie de mere roşii, sticloase, o puse lângă ei pe o poliţă şi-l întrebă pe Simionaş dacă mai vrea ceva.

— Nu, mulţumesc. Poate nişte dulceaţă pentru Iulian, după ce terminăm.

Tatăl apăru şi el, dădu bună seara, îşi aruncase peste pijama fâşul şi-şi freca mâinile de frig.

— E cumva nevoie de un ucenic în plus? zise el vesel.

Era un bărbat cu chip foarte rumen şi binevoitor.

— Nu, zise Simionaş, posac. Poţi să te culci din nou…

Omul zâmbi ca la auzul unei glume bune, se mai plimbă niţel prin curte, se uită peste gard, să vadă ce-i nou pe stradă şi se reîntoarse în casă.

— Aşa te porţi tu cu taică-tău? se miră Iulian.

—Pune mâna pe scândura aia şi du-o înăuntru…

Cei doi fraţi mai mici îl priveau curioşi, de la distanţă. Lui Iulian nu-i scăpă expresia lor vag temătoare. Simionaş puse două picături de petrol pe lama fierăstrăului, ca să asigure ungerea şi începu să taie.

— Nu mă laşi pe mine? zise Iulian.

— Uite colo e o bucată de care n-am nevoie. Încearcă-ţi talentele pe ea.

Iulian nu mai lucrase niciodată cu fierăstrăul. În ciuda străduinţelor lui de a o menţine perpendicular, în planul scândurii, pânza

fierăstrăului o lua pieziş.

— Ţi-am spus eu, zise Simionaş. Asta-i treabă cu dichis. Trebuie să ţii fierăstrăul înclinat spre dreapta. Tragi ferm, dar laşi pânza în voia ei, pe semnul făcut dinainte cu creionul. E o chestiune de experienţă. Trebuie să-ţi faci mâna, altfel strici şi sculele, şi materialul. De aia – arătă cu capul spre casă, referindu-se la cei dinăuntru – nu-i las să se atingă de nimic.

— Ce ai tu cu oamenii ăştia? se miră Iulian. E un lucru anormal. Te porţi de parcă tu le-ai fi părinte şi nu invers!

— Ai dreptate; eu li-s mamă, eu li-s tată. N-ai ştiut?…

Iulian clătină negativ din cap. În general nu ştia mare lucru despre colegii săi, doar ceea ce reuşea să prindă prin observaţie directă. Vorbeau între ei, şuşoteau, se puneau reciproc la curent cu tot felul de întâmplări şi necazuri, dar lui – poate pentru că li se părea antipatic, neînsemnat, sau dimpotrivă, prea sobru – nu-i spunea nimeni nimic. Din pricina asta avea o adevărată foame de informaţii, era de-a dreptul emoţionat când i se încredinţa şi lui o fărâmă de confesiune.

— Ce spuneai că e cu?… şi arătă spre casa în care se aflau persoanele la care Simionaş făcuse o aluzie atât de neobişnuită.

— Păi este, zise Simionaş, făcând cu creionul de tâmplărie nişte semne al căror rost numai el îl cunoştea. Vrei neapărat să afli? Ori de câte ori mă întâlnesc cu tine, începi să pui întrebări. Poţi să ţii ca lumea de capul scândurii? Să vezi cum merge fierăstrăul la mine. Cântă! De mama abia îmi aduc aminte. Avea o rochie albastră… Prinde cu amândouă mâinile scândura! Acum e bine. Mă ţinea tot timpul cu ea: lângă albie, când spăla, la bucătărie, când gătea, la piaţă, după cumpărături. Bănuiesc că se minuna de mine, ce grozav eram, şi-i era frică să nu mă piardă! Îmi făcea păpuşi, ca la fete, şi ne jucam amândoi cu ele. Cred că era foarte tânără, aproape o fetiţă. Pe urmă s-a îmbolnăvit. Într-o zi, tata m-a dus de-acasă la nişte vecini. Am stat la ei vreo trei zile. Când m-am întors, n-am mai găsit-o. Tata era neras, purta la mânecă o banderolă neagră. Mi-a spus că mama a plecat la ţară, la bunica, şi mi-a lăsat vorbă să fiu cuminte până se întoarce. Îţi dai seama… Abia după vreo doi ani am înţeles ce se întâmplase. Vrei să încerci să tai tu scândura astălaltă?

— Să n-o stric.

— Principalul e să laşi pânza în voia ei Pe urmă, tata a adus-o pe mămica nr. 2, cu care ai avut plăcerea să faci cunoştinţă. Trebuia să aibă cineva grijă de noi. Nu e o femeie rea, dar eram încă mic şi înnebuneam când îi vedeam – ca oamenii, nu? — stând împreună, râzând. Vezi că fierăstrăul începe să te cunoască de şef? Dar fii atent, să nu-ţi tremure mâna. Atenţia e mare lucru. Tata era mecanic, energetician şi n-a fost atent când a trebuit să repare un cazan. N-a vrut să reducă presiunea. Cazanul a făcut „bum“, cu el cu tot. Mămica

nr. 2 şi cu mine l-am dus la groapă. Aveam opt ani, pricepeam tot. Am plâns, am urlat, până la urmă a trebuit să zac în spital câteva zile, mi se făceau injecţii calmante şi stăteam în pat ca o momâie. Dormeam toată ziua. După un an, mama – asta de acum – ce să facă şi ea, femeie singură, s-a măritat, şi m-am pomenit şi cu un tată nr. 2, ăsta pe care l-ai văzut. Au făcut copii, se poartă frumos cu mine, n-am nimic de zis. Dar casa e a mea, înţelegi? A mea, cu tot ce e pe dinăuntru şi pe dinafară. Uneori râd şi le spun că sunt chiriaşii mei. Omul, aşa, în general, e cumsecade, ne înţelegem, jucăm table, ne mai ducem la câte un meci. Ar fi băiat de comitet, dacă nu i-ar fi prea drag drumul spre bodega „Păltiniş" şi mama nu-i destul de tare ca să-l ţină din scurt. Rezultatul e că ordinea în casă o cam ţin eu. Îl oblig să-mi dea banii la chenzină şi-i pun într-o casetă de tablă groasă, cu cheie. Tot acolo îmi pun şi banii mei, că am pensie de pe urma tatii. O dată la trei zile umblu la „valută"; mamei îi dau pentru piaţă, lui – pentru tramvai şi ţigări. Lumina, apa, televizorul le plătesc cu mâna mea, la fel şi ce mai e nevoie prin casă – haine, încălţăminte, cutare şi cutare.

— Nu te-ai gândit niciodată că, aşa mare proprietar cum eşti şi om cu pensie, ai putea să trăieşti singur?

— Ba da. De multe ori. Dar decât fără niciun fel de familie, tot e mai bine cu una de împrumut. Ei, vezi că ai tăiat corect?

Lui Iulian îi tremura mâna de încordarea cu care ţinuse fierăstrăul. Plin de zel, se interesă dacă nu e cazul să dea scândura şi la rindea.

—Altădată. Ce-i prea mult strică, zise înţelept Simionaş. Rindeaua e sculă pretenţioasă. Acum hai să mănânci o dulceaţă. E din vişinele mele – garantată-naturală!

Casa era foarte curată, ca o expoziţie. Femeia îi servi cu sandvişuri, îngrijit preparate – unele cu felioare de costiţă împodobită cu şuviţe de gogoşari muraţi, altele cu pastă de caltaboşi, sub un strat de ceapă tocată. Nu lipsi dulceaţa. Soţul, dornic să se remarce prin conversaţie, îi întreţinu cu un lung, competent şi hazliu comentariu asupra situaţiei curente şi a perspectivelor echipei sale favorite de fotbal, Rapid. Lui Iulian nu-i scăpă faptul că pe când pomenea nume de jucători şi cluburi, rezultate şi episoade din diferite meciuri, trăgea cu coada ochiului spre Simionaş, cu expresia atentă a omului îngrijorat să nu facă vreo greşeală.

Mulţi prieteni băteau la poarta lui Picu, dar niciunul nu mai reuşea să-l scoată din casă. Am treabă, le răspundea el. De patruzeci şi opt de ore nu dormise. Picta întruna. Laudele lui Bahu îl puseseră în priză. Avea ochii încercănaţi şi era pătat de culori până şi pe gene. De la „expoziţia" de pe holul şcolii, Picu dăduse la iveală încă vreo douăzeci de opere, din care ultimele zece se zvântau în curte, la umbră. Cea mai mare surpriză din viaţa lui de până atunci avu loc în clipa când,

aruncându-şi privirile din întâmplare spre stradă, o zări pe Voichiţa, care-l privea, în tăcere, rezemată în coate, de portiţă. Picu îşi puse anevoie în funcţiune coardele vocale. Gâtul i se uscase, glasul. Îi tremura când spuse „bună, Voichiţa.”

— Vino încoace, îi ordonă Voichiţa. Marele pictor! zise ea. Ştii în ce hal arăţi?

— Intră, bâigui Picu. Poftim înăuntru.

— Stau bine şi aici.

Picu ridică braţele în semn că e de acord cu tot ce vrea ea.

— Am o prietenă prin apropiere. Nu ştiam că locuieşti aici, zise ea.

Picu înclină din cap, adică sigur, nu era logic să mă cauţi pe mine, e normal că m-ai văzut din întâmplare.

Voichiţa îl privi îndelung.

— Ascultă, oftă ea, de ce te ţii după mine? Tu nu ştii că lumea a început să vorbească? Vrei tu să-mi faci rău?

— Nu văd care ar fi răul, şovăi Picu.

— Ba cred că îl vezi, dar nu vrei să recunoşti.

Picu îşi netezi gânditor părul, ocazie cu care îi rămase o dungă de alb-portocaliu-galben, de la frunte până la ceafă. Voichiţa izbucni în râs. El o privi recunoscător. Ar fi făcut orice ca s-o vadă mereu râzând.

— Floricescu nu ţi-a cerut scuze; ţi le cer eu. Dar bagă de seamă, n-o fac nici pentru el, nici pentru tine, ci pentru demnitatea mea. Şi fiindcă veni vorba, cuvântul ăsta, demnitate, nu-ţi spune nimic?

Picu ridică încet din umeri. Parcă-parcă îi spunea cuvântul ăsta ceva, dar nici prea mult şi nici prea clar.

— Ce faci dacă îţi ordon să nu te mai ţii de mine?

— Pământul nu-i al tău, nici străzile, nici şcoala…

— Adică ai dreptul să mă vezi şi fără voia mea. Dar nu cumva seamănă asta a milogeală? Cărei fete îi plac milogii?

Picu roşi:

— Altceva ce să fac? Îmi place… să fiu cu tine.

Anevoie îi fusese să spună aceste cuvinte. Transpirase de emoţie şi de spaimă, ca la dentist.

— Dar te-ai întrebat dacă îmi place şi mie? bătu Voichiţa cu pumnul în stâlpul portiţei. De învăţat nu înveţi nicăieri, de lucrat nu lucrezi – sunt eu tipul de fată căreia să-i producă mândrie un astfel de prieten? Păi dacă află taică-meu, e jale!

— E vorba să intru la Trustul de construcţii-montaj, spuse şovăitor Picu.

— Mie să-mi spui că ai intrat, nu că e vorba, se răsti Voichiţa. Treaba ta dacă ţii la mine, află însă că nu te-ai orientat prea grozav.

— Ai dreptate. Eşti pretenţioasă.

— Foarte. Şi am şi un caracter dur. Semăn cu mama. Ai avut-o profesoară şi ştii că nu se glumeşte cu ea. Eu sunt la fel. Acum cred că

îţi dai seama ce ai de făcut!

— Chiar azi mă duc la trust.

— Du-te unde vrei. Dar procedează în aşa fel încât lumea să nu se mai întrebe ce fel de fată e aceea care umblă cu tine. Precizez că nu e vorba de mine, ci de fete în general.

Picu oftă din adânc, ca un copil certat.

— Ne-am înţeles, *faţă*? îl bucură Voichiţa cu un zâmbet. Acum dă-mi şi mie un desen. Ăla de lângă vişin.

Picu făcu un salt de tigru, înşfăcă desenul şi i-l aduse, mort de emoţie. Compoziţia reprezenta un copac. Trunchiul era făcut din frunze şi crengile, din păsări, totul fiind tratat în gama lui favorită, oranj-galben-roşu.

— E frumos, mulţumesc, zise Voichiţa. Ascultă, noi doi am nimerit-o prost unul cu altul. Nici nu se putea o nepotrivire mai mare. Iniţiativa a fost însă a ta. Acum suportă. Acţionează. Descurcă-te. Pe la şcoală să nu te mai văd. Când vei socoti că viaţa ta merge bine, invită-mă la o plimbare. S-ar putea să accept. Dar până acolo, e cale lungă, *monanfantule*.

CAPITOLUL ŞASE

Vestea o aduse, după cum era şi normal, omul cel mai bine informat, şambelanul Rebegea. Era nu atât contrariat de eveniment, cât bucuros că are cu ce să-i uimească:

— Martinoiu pleacă! Ne spune „Pa!“ definitiv!

— Eşti nebun?

— Nu-l faceţi nebun pe Rebegea! Rebegea ştie totul, din sursă sigură.

— Cum pleacă, unde pleacă?

— Nu ştiu precis, o să mai cercetez, mi se pare că îl face inspector.

— Martinoiu, inspector! zice neîncrezător Iulian. Nu e el omul care să accepte o muncă neproductivă.

— În orice caz, o să fie ceva important şi mănos!

— Vorbeşti aiurea. N-o să plece Martinoiu tocmai acum.

— Păi ce e acum? zise Rebegea. Te referi la „Alexandru?“ Nu cunoşti viaţa, puiule! Martinoiu e profesionist, nu practică romantismul, ci o meserie. E normal să propăşească!

— Îţi închipui că o să ne lase aşa, la mijlocul drumului?

— Nu suntem copiii lui, spuse şambelanul, în viaţa fiecăruia există oameni care vin, stau un timp şi pleacă.

— Bine zis, recunoscu Iulian. De unde ai ciupit-o?

— Pe cuvânt că e din capul meu! se apără Rebegea. Stai să mi-o notez, să nu uit tocmai ce mi-a trecut mie personal prin gând.

Martinoiu, într-adevăr, lipsi de la atelier şi făcură matematică, unde erau în urmă cu o lecţie. Nu apăru nici la ora următoare. Citiră „Sportul“, avu loc şi un turneu de fotbal cu fise, joc împrumutat de Rebegea de la un băiat din clasa a patra. Pistoalele de lipit erau reci, pe montaje începuse să se depună praful. Alexandru era în pericol. Direcţiunea şcolii umbla după un alt profesor. Se încrucişau zvonuri vagi. Vine un inginer de la fabrica de calculatoare. Nu vine un inginer, vine un cercetător de la institut. Nu vine cercetătorul, vine un profesor pensionar – şi nu venea nimeni. Mândria lor de calculatorişti începuse să se zdrenţuie. N-aveau *medicamente*, n-aveau profesor, lucrul încetase. Iulian realiză abia acum ce loc important ocupase în viaţa lui construcţia calculatorului. Era obosit, orele îl plictiseau, îi revenise şi vechea stare de apatie. În ochii lui, plecarea lui Martinoiu lua înfăţişarea unui act de trădare. Nu-şi putea explica în ruptul capului cum un astfel de om, care umpluse cu personalitatea lui toată şcoala şi care-i urnise spre lucruri atât de importante, poate să dispară brusc, ca imaginea de pe ecranul unui televizor defect. Glasul lui Martinoiu nu mai răsuna pe coridoare, „trimis înainte“ în chip de buzdugan, ca să-i anunţe sosirea. „N-a fost decât un măscărici prezentabil”, conchise Iulian, privind trist atelierul unde, totuşi, cândva, în prezenţa aceluiaşi Martinoiu, trăise o clipă memorabilă.

Odată cu prima zăpadă tare, de iarnă veritabilă, profesoara Olimpia Homată le aduse tezele. Toată lumea era „sub 7“, numai Iulian avea un 10 ornamentat cu semnul plus.

— Aţi lucrat fără pic de inimă! le declară profesoara. Cunosc şi motivele: domeniul umanist vi se pare incompatibil cu ştiinţele aşa-zise exacte. Fals. Teza lui Iulian se distinge tocmai printr-o gândire riguros şti-in-ţi-fi-că. Rareori mi-a fost dat să întâlnesc astfel de lucrare. Iulian, în prima parte a lucrării, identifică precis, aş zise inginereşte, diferite motive din folclor, din literatura română şi din literaturi străine, care se întâlnesc în Luceafărul. În partea a doua, devine însă el însuşi poet şi demonstrează felul în care ele sunt topite

şi recreate în creuzetul gândirii eminesciene. Tot necazul meu a fost anulat de teza lui Nedea. Aş mai adăuga ceva: felicitări pentru distinsul meu coleg Martinoiu. Lucrarea lui Iulian demonstrează cât de rodnică este întâlnirea sensibilităţii cu gândirea pozitivă.

Nu atât succesul lui Iulian cât motivele invocate de profesoara Homată îi dezorientară, întotdeauna li se păruse într-un fel adversara lui Martinoiu. Voichiţa le spusese chiar că o dată, în consiliul profesoral, profesoara Homată îl învinuise că abate atenţia elevilor de la tot „ceea ce nu e cu tranzistori“. Tocmai acum, când scăpase de el, îl lăuda?! Dar era oare o laudă sinceră sau un „la revedere” concesiv?

— Dacă sorţii ar face să fiţi reprezentaţi la concurs de Iulian, vă garantez de pe acum victoria, mai spuse profesoara. Cum merg pregătirile?

— Ar merge, zise şambelanul, dar Băbăneaţă e de neclintit. Nu-l putem nici măcar înduioşa!

Profesoara, care era la curent cu problema Băbăneaţă, îi ceru lămuriri încăpăţânatului.

— Nu mi-am schimbat hotărârea, declară el, roşu de mândrie. În această clasă eu sunt un străin. Să se descurce fără mine.

Olimpia izbucni în râs:

— Ascultă, „străinule”, am impresia că ţi-ai propus să joci un rol. Crezi că e cel mai potrivit?

Băbăneaţă ridică din umeri. Într-adevăr, juca un rol. Găsise şi el ceva care să-l facă vestit. Toată şcoala ştia că, din pricina lui, clasa nu se poate înscrie în concurs.

— După părerea mea, zise Olimpia, Băbăneaţă are o puternică personalitate. N-aş fi crezut, dar asta e situaţia. E un tip!

Băbăneaţă înflorise de plăcere.

— E cert, urmă profesoara Homată, că de mare laudă va fi cel care va reuşi să-l convingă.

— Sunt greu de convins, zise Băbăneaţă, încruntat.

— Ştiu, eşti o stâncă, o provocare la adresa lumii întregi. Dar s-au mai văzut minuni. Declar deschisă „Operaţiunea Băbăneaţă!“ Cunoaştem un erou, îl aşteptăm pe al doilea. Acest duel între giganţi va fi rodnic pentru toţi.

Erau foarte contrariaţi. Pentru prima oară o auzeau vorbind atât de înflorit şi interesându-se de alte chestiuni decât cele literare. Anumite întorsături de frază, felul de a aborda problemele reprezentau la ea o noutate şi, lucru surprinzător, aminteau de Martinoiu. Această impresie fu întărită de faptul că, la următorul program de atelier, pentru care veniseră pregătiţi să o ia de la capăt cu fotbalul de masă, (ultimele două etape fuseseră câştigate de Simionaş şi mulţi râvneau să-i răpească şefia clasamentului) se pomeniră cu profesoara Homată.

— Aici este dezordine şi stagnare! constată ea, foarte mirată, ea şi

cum n-ar fi ştiut în ce situaţie se găseau. De ce nu lucraţi?!

Cu o pronunţată indignare, îi certă îndelung. Uitaseră că se aflau acolo pentru a munci? „Alexandru cel Argintiu” se depărtase de inimile lor? Nu ştiau că electronica şi tehnica de calcul sunt meserii complexe, în învăţarea cărora nu trebuie să existe pauze? Sunt atât de nehotărâţi încât lipsa unui profesor îi scoate din formă? (Aici vorbea soţia antrenorului.) Erau destul de avansaţi ca să execute şi singuri unele operaţiuni. Să-şi pună imediat halatele; să joace fotbal de masă în timpul liber, deşi ar fi preferabil ca la această vârstă să se distreze în chip superior şi mai instructiv. Să reia activitatea acum, imediat!

La orice s-ar fi aşteptat, numai la pledoaria profesoarei Homată, în favoarea lui „Alexandru”, nu. Îşi aminteau de câte ori le reproşase că din pricina lui nu mai au timp să înveţe la obiectele umaniste, că neglijează mai ales istoria şi literatura, „purtătoarele ideilor civilizatoare, ale moralei şi frumosului“.

— Direcţiunea şcolii a hotărât ca, până la venirea unui nou profesor, să lucraţi singuri, atât cât vă pricepeţi, după proiectul stabilit. Coordonatorul activităţii va fi (urmă o secundă lungă, nesfârşită pentru unii) Iulian. Este un băiat serios, putem avea încredere în el.

—Fiindcă a făcut o teză mai răsărită la literatură, înseamnă că e bun să conducă montarea unui calculator? nu se putu reţine Floricescu să protesteze.

— E şi asta o dovadă de constanţă, de simţul răspunderii şi de spirit ştiinţific.

Pe chipul lui Cezar Floricescu pluteau ceţuri ca pe Caraiman într-o zi de iarnă. Cum adică, să nu fie ales el? Ar fi jurat că nimeni altul n-avea nicio şansă în prezenţa lui. Decizia îl mirase şi îl umilise. Iulian, pe de altă parte, nu ştia cum să-şi stăpânească năuceala; era prima oară când i se încredinţa o răspundere. Asistase de nenumărate ori la astfel de împrejurări, privise cum unul şi altul erau, după o expresie hazlie, „urcaţi pe caii cei mari“. Nu era nici invidios, nici măcar contrariat; parcă totul se petrecea în altă lume. Aşa stând lucrurile, noutatea survenită în viaţa lui îl aruncă într-o prelungită stare de zăpăceală. Nu-şi putea controla gândurile, avea când fierbinţeli, când o senzaţie de frig. Se simţea mai năuc chiar decât în memorabila zi când Simionaş aruncase asupra lui toate reflectoarele fierbinţi ale privirilor clasei, afirmând că „are spirit analitic“ şi e „cel mai inteligent dintre toţi“. Avea, acum, din nou impresia dezamăgitoare că i se oferă ceva nemeritat; în orice caz, îi era imposibil să identifice în fiinţa lui însuşirile pe care trebuie să le aibă maimarele „A.A.“-ului. Sau poate că, totuşi, băieţii văzuseră cu adevărat în el nişte calităţi de care, în modestia sa, nu era conştient! Bine, dar atunci de ce râdeau cu gura până la urechi şi strigau cu voci răsunătoare sau prefăcut umile:

„Să trăiţi, domnu' inginer-şef!“ „Permiteţi, tovarăşu' director.” Băbăneaţă îi înaintă o cerere în toată regula: „Dat fiind că onoratul coleg Rebegea mi-a umflat letconul fără aprobare de transfer, respectuos vă rog a dispune să-i dau o labă după ceafă!“ Evident, nu se putea supăra pe ei, dar nu ştia dacă să considere aceste ironii o veselie firească sau o bătaie de joc, cu înţelesul „fă bine şi cunoaşte-ţi lungul nasului; te-am ales aşa cum am fi putut s-o facem cu oricare altul“. Cunoscuse destule ocazii în care, ca să se termine mai repede discuţiile şi să alerge la joacă, băieţii îl votau fără să stea pe gânduri pe cel dintâi propus. Or, Iulian voia neapărat să fie sigur că pe el îl aleseseră cu toată convingerea. Până la dobândirea doritei certitudini se hotărî să-şi facă în mod cât mai complet datoria. „Dacă cumva m-au ales în glumă, o să-i silesc eu să mă ia de-abia de-acum înainte în serios!“

Dar lucrurile nu se dovediră atât de simple, făcu greşeala de a-şi imagina că „rangul” care i se oferise era un fel de premiu, de funcţie onorifică. Avu curând ocazia să simtă că nu era deloc aşa. Până atunci fusese un om care n-avea altă grijă decât să-şi execute montajele lui. Nu-i trecuse prin cap să se gândească măcar o clipă că pot exista şi alte preocupări. În realitate, atelierul avea şi el o faţă ascunsă, ca Luna. Acel con de umbră, în care robotise până atunci Martinoiu, însemna relaţii cu diferite întreprinderi, aprovizionarea cu materiale, organizarea procesului muncii, plus o mie de probleme mărunţele, care se puteau însă transforma în balauri. Nu-şi mai vedea capul de treburi, discuţiile din atelier îl urmăreau şi în vis.

— Iuliane, nu mai sunt rezistenţe ceramice! Eu ce fac? Stau? zicea Rebegea.

— Rezolv imediat, imediat, spunea Iulian, care de fapt habar n-avea cum o să rezolve.

— Iuliane, uită-te, te rog, la montajul meu! E ceva care nu merge, se plângea Maxim.

— Să mă uit…

— Iuliane, unde-i voltampermetrul? întreba Cavadia.

— Trebuia să-l păzesc eu?

— Iuliane, să ştii că nu mai vin, spunea iritată Voichiţa. Azi lipsesc opt oameni. Păi ce facem?

— Îi dau afară de tot dacă nu vin! îşi ieşi din sărite Iulian.

Floricescu zâmbea:

— Eşti vreun gaşper? Cine te crezi, să-i dai afară? Vine cine vrea.

— Am dreptul! Eu răspund!

— Trebuie să ai şi autoritatea!

— Ce vrei să spui?

— Că nu ajunge să răspunzi formal de munca noastră! Trebuie să te impui, băieţaş! Dacă poţi. Dacă nu, lasă-l pe altul!

— Ce pot să fac? i se destăinui el, după multe şovăieli, lui taică-său. Nu-i plăcuse niciodată să povestească acasă despre ce se întâmpla la şcoală, cu cleştele îi scoteai un amănunt— dar acum îl ajunseseră grijile şi avea nevoie de sfaturi. Treaba asta m-a dat peste cap! Eu cu mobilizarea, eu cu procuratul materialelor, eu cu controlul de calitate, eu cu inventarul atelierului! Nu mai am timp să învăţ, lipsesc şi de la antrenament! Homată o să mă dea afară.

— Martinoiu cum se descurca?

— El era mare, bărbat, profesor! Tremura o şcoală în faţa lui.

— Şi tu nu eşti bărbat? Să tremure şi în faţa ta! Dacă ştii să te impui…

— Hai, zău, lasă glumele astea! Parcă ai fi Floricescu.

— El o spune poate din invidie, dar amândoi avem dreptate! Nu eşti ca Martinoiu? Sigur că nu eşti, dar poţi să fii ca tine!

— Chiar aşa sunt, oftă Iulian, şi nu e rentabil.

— Suntem exact cum ne construim. Martinoiu se baza pe experienţă, pe ştiinţă, pe rutină, pe autoritatea lui deja existentă. Tu… ia pune mâna pe stilou şi scrie.

— Ce să scriu?

— Scrie aşa: *Prezenţa la lucru*. Cine e acolo la voi mai puţin dispus să înghită neregulile?

— Parcă le pasă lor de nereguli. Doar Maxim e mai…

— El să răspundă de prezenţă.

— Ţi-am mai spus că Maxim e fată!

— Cu atât mai bine. O să le fie ruşine de ea. Bun. *Aprovizionarea cu materiale*. Aici trebuie doi sau trei. Îl aveţi pe Rebegea, e cu gura mare, pune-l şi pe el. Acuma *controlul calităţii*. Cine e aşa, mai pretenţios şi cu autoritate?

— Ar fi… măgarul de Floricescu, bombăni Iulian.

— Dă-i Cezarului ce e al Cezarului şi pune-l să controleze montajele.

— Dacă ei fac toate astea, eu cu ce mă ocup? Joc rolul şefului de paie? Mi-e greaţă numai când mă gândesc.

— Nu uita că eşti elev ca ei toţi, aşa că în primul şi în primul rând trebuie să lucrezi la marea ştiinţă. În felul ăsta, o să ai destulă autoritate ca să-i controlezi pe cei cărora le-ai încredinţat răspunderi în, să-i zicem, organigrama asta.

— Una peste alta, tot o să muncesc mai mult ca toţi! Ţi-e uşor să vorbeşti!

— Nu sunt decât un simplu sudor. E drept, cu o specialitate puţintel mai deosebită. Dar nu Dacia 1300, ci Lamborghini, Maseratti mi-aş cumpăra, Rolls-Royce, avion, să am atâtea sute de lei, de câte ori şefi de toate calibrele mi-au cerut părerea şi au făcut aşa cum am spus eu!

— La voi e altceva, sunteţi oameni în toată firea.

— Ai uitat că nu reuşeam să găsim tineri pentru şantierul de la Floreni? Atunci am amenajat la iuţeală, pe lângă Grupul social, şase terenuri de tenis şi două de fotbal – şi după o lună problema fluctuaţiei de cadre dispăruse. Ideea unui sudor…

Iulian a urmat, fără prea multă încredere, sfaturile tatălui său, dar a trebuit curând să recunoască, mirat, că omul avusese dreptate. Spre marea lui surpriză, băieţii nu numai că nu l-au luat în râs şi n-au refuzat ceea ce le-a cerut, dimpotrivă, au acceptat drept ceva firesc împărţirea atribuţiilor, iar şambelanul Rebegea a lucrat pentru fiecare câte un ecuson de plastic, dreptunghiular, albastru, mare cât o carte de vizită, pe care sta scris „A. A.“, numele, prenumele, funcţia. S-a făcut mult haz pe seama felului în care redactase el atribuţiile. Pe cei care nu aveau o răspundere specială – cum ar fi controlul calităţii sau merceologia – îi fericise cu formulări ca „montor special“, „electronist de elită“ şi chiar „cibernetician cosmic“. Noua situaţie – de-a se simţi singuri răspunzători ai „A. A.“, în general, şi, fiecare, de nişte atribuţii proprii, în special, le convenea. Unii nu făceau decât să ia aceste împrejurări drept un joc agreabil şi nimic mai mult, esenţial era însă faptul că în atelier se lucra din nou în mod disciplinat şi eficient. Directorul Penescu şi mecanicul şcolii, Vasile, se străduiau să-l suplinească pe Martinoiu.

Modul perseverent şi energic cu care „directorul-lăcătuş” Penescu se ocupa de fiecare amănunt fu de natură să-i lămurească multe lui Iulian. Cu vreo patruzeci de ani în urmă, localul şcolii se rezuma la vechea clădire care adăpostea acum atelierele, depozitul de material didactic şi magazia de unelte gospodăreşti. În această înşiruire de încăperi joase şi, înainte de introducerea încălzirii centrale, igrasioase şi reci, luase fiinţă prin 1935, în urma cererilor energice ale muncitorilor din cartier, un gimnaziu unde copiii lor, în imposibilitate de a se înscrie la marile licee din centru, puteau urma primele patru clase secundare. Absolvenţii, copii firavi, învăţând câte trei-patru pe un manual, şi acela vechi, cumpărat de la promoţiile anterioare, urmau apoi şcoli tehnice, sau cursul superior de liceu, unde dovedeau o pregătire excepţională, care îi descumpănea pe profesorii de la „Şincai“, „Lazăr“ sau „Sf. Sava“. După 1949, gimnaziul îşi mai adăugase câteva încăperi, devenind ulterior liceu. Atunci apăruse, proaspăt licenţiat, fostul elev al gimnaziului, Penescu Dan, numit aproape imediat director. Acest fiu de acar în Griviţa-triaj moştenea de la tatăl său, om bătut de multe viscole şi ploi, spiritul de atenţie, de răbdare şi de meticulozitate. Penescu luptase concentrat şi rezistent pentru fiecare mie de cărămizi, pentru fiecare aparat de laborator, pentru fiecare absolvent de facultate sau profesor pe care îl socotea el vrednic să predea la acest liceu. Întocmai ca la căile ferate, al căror univers îi guvernase copilăria, instaurase o disciplină fermă, cu

pedepse aspre şi recompense măgulitoare. Elevii care crezuseră că dacă poziţia geografică a liceului era mărginaşă, nici pretenţiile nu erau mari, avuseseră repede ocazia să se convingă de contrariu. Corpul profesoral alcătuit din specialişti electrizaţi de Penescu pretindeau mult, foarte mult, iar în ceea ce priveşte frecvenţa, punctualitatea, ţinuta şi comportarea, cerinţele se dovedeau aproape milităreşti. Eliminările temporare sau totale, standardul ridicat al nivelului de studiu îi îndepărtaseră pe câţiva căutători de viaţă uşoară, în schimb majoritatea elevilor căpătase rapid gustul performanţei. Liceul numărul 16 „Miron Costin“ deveni unul din cele mai căutate, întrucât „de aici ieşeai om“, absolvenţii săi reuşeau în proporţie de cel puţin nouăzeci la sută la examenele de admitere în facultăţi. De două ori ministerul îl invitase pe Penescu să ocupe posturi superioare în ierarhia învăţământului şi de tot atâtea ori părinţii, alarmaţi, se aşezaseră cu succes împotrivă: „Nu-l dăm pe Penescu. De Penescu avem noi nevoie“.

În acea perioadă de oscilaţii în activitatea „A. A.“-ului, Iulian simţi din plin ce forţă se ascundea în acest bărbat oacheş, subţirel, numai muşchi şi nervi. Deşi domeniul său de specialitate erau hărţile şi istoria, Penescu reuşi să aducă în „A. A.“, dacă nu competenţă tehnică, în schimb o stare febrilă şi ordonată de lucru. Pe Iulian îl mai impresionă un lucru. Ori de câte ori Penescu intenţiona să ia o măsură, îl invita, în prealabil, la cancelarie.

— Avem de discutat, vreau să-ţi cer o părere, coordonatorule.

Într-o seară, Iulian primi un telefon cu totul neaşteptat. La celălalt capăt al firului era Martinoiu. Glasul lui puternic trimitea impulsuri considerabile în circuitele telefonice:

— Nedea, vorbeşti cu un om care munceşte 16 ore pe zi. Vreau să te văd. Am timp, începând din clipa asta, cinci minute la o oră. Te urci în autobuz şi vii la Biblioteca Academiei. Sunt în sala nr. 3, masa 13; rogi pe cineva să mă cheme în hol. Ai plecat?

Neatent, Iulian coborî din autobuz tocmai la Universitate, fiind nevoit să ia pieptiş Calea Victoriei spre Academie. Avea rar prilejul să treacă prin centru. Magazinele, cu vitrine ticsite sărbătoreşte în vederea Anului Nou, fiecare arborând câte un brăduleţ bine ornamentat, fluviul trecătorilor mergând lent sub ninsoare, îl făcură să-şi spună că prea nu ştie altceva decât şcoala, atelierul şi casa. „Trebuie să mai ies şi eu, să mai văd un film, o piesă, să mai casc gura.“ Deodată, văzu peste drum, în dreptul Palatului Telefoanelor, o figură cunoscută: Rebegea, foarte vorbăreţ, bătând aerul în gesturi ample, alături de o fată drăguţă, şi, după toate aparenţele, foarte încântată de companie. Acest lucru îl indispuse pe Iulian, cu atât mai mult cu cât mulţi băieţi de vârsta lui treceau de mână cu câte o fată. I-ar fi stat şi lui bine într-o asemenea tovărăşie, dar acesta era un vis

atât de secret, încât abia îndrăznea să şi-l reprezinte. „Probabil că există un talent, o aptitudine, ceva natural care-ţi dă curajul să inviţi o fată la plimbare. Eu nu-l am.“ Ca să-şi alunge enervarea, îşi spuse că, la urma urmelor, toate astea nu erau decât nişte fleacuri. „Marile probleme sunt altele”, şi începu să gândească intens la „Alexandru cel Argintiu”, la Simionaş, la Martinoiu.

Pe inginer îl găsi chiar în grădina marii biblioteci, unde ieşise să fumeze o ţigară. Martinoiu îi întinse voios o mână gigantică, păroasă, roşie de frig.

— Hai, colega, hai, că se face noapte.

Îl luă pe după umeri, într-o plimbare cu paşi rari.

— Probabil că telefonul meu te-a mirat. Intenţionasem să trec pe la şcoală, dar am un program infernal. Opt ore la întreprindere, restul – studiu şi proiectare. Dorm pe furiş, ca paznicul în post. O să guşti şi tu din prăjitura asta.

Iulian tăcea. Ar fi vrut să-l întrebe de ce părăsise atât de brusc liceul, atelierul, dar nu îndrăznea. Ca şi cum i-ar fi ghicit gândul, Martinoiu zise:

— Anumite lucruri va trebui să le discut într-o bună zi cu voi. Astăzi te-am chemat pe tine ca să te mai scot din casă – uite ce băiat frumos eşti aşa, cu obrajii roşii de frig! — şi să te întreb cum e când eşti succesorul lui Martinoiu… E comod fotoliul meu?

— Pentru mine are ţepi, râse Iulian.

— Sunt informat. Aş vrea să-mi expui în detaliu ce faceţi.

Iulian îi povesti tot ce se întâmplase de la plecarea lui. Martinoiu îl oprea mereu, solicitând alte şi alte amănunte. Nu-l interesau numai problemele tehnice. Voia să ştie totul despre Băbăneaţă („Orice s-ar spune, e un băiat cu personalitate“), despre Simionaş („Asta ascunde în el un nucleu greu, ascultă-mă pe mine“), despre Rebegea („Nu s-a însurat încă?!“), despre Caradia, Floricescu, despre toţi. Avea în el ceva de vechi şcolar, avid să se pună la curent cu noutăţile din viaţa foştilor camarazi. Tropăia râzând şi bucurându-se la auzul veştilor. Pe neaşteptate, reveni la problema pentru care-l chemase la ora aceea:

— Iuliane, „Alexandru cel Argintiu” nu trebuie să rămână neterminat, pentru că, într-un fel sau altul, toţi am rămâne neterminaţi. Ştiu ce greutăţi aveţi. M-am gândit bine. Lucrarea a ajuns într-un stadiu complex, care necesită materiale şi condiţii tehnice de care nu dispuneţi. Cred că trebuie s-o continuaţi în uzină. N-o să fie uşor să pătrundeţi acolo, dar trebuie. Poate vă ajută tatăl lui Floricescu… Direcţiunea şcolii. Aş vorbi eu cu el, însă — ţie pot să-ţi spun, ştiu că n-o să umpli lumea cu amănuntul ăsta – am cu Floricescu senior o neînţelegere mai veche. Cândva, omul ăsta mi-a pricinuit un mare necaz. Bănuiesc că acum ar fi bucuros să repare ce a stricat atunci, şi a stricat mult, dar nu vreau să mă rog de el. Ştiu că n-ar face

decât să ia totul drept un prilej de a-şi linişti conştiinţa şi nu doresc să i-l ofer.

Iulian înclină din cap, în semn că a înţeles. Era mândru că i se făcuse o mărturisire atât de importantă. Nu putea însă realiza că e posibil să existe un om atât de puternic, încât să-i pricinuiască neplăceri lui Martinoiu.

— Probabil că v-aţi întrebat şi voi, urmă gânditor inginerul, cum se poate ca un specialist, doctor în ştiinţe, să nu ocupe decât modestul post de maistru, într-un atelier-şcolar. Dintr-un punct de vedere, m-am ales însă cu un mare câştig din povestea asta: am lucrat cu voi. E ca şi cum mi-aş fi trăit din nou anii cei mai frumoşi ai copilăriei, ceea ce înseamnă foarte mult O să înţelegi tu asta mai bine peste câţiva ani. Acum te rog să uiţi tot ce ţi-am spus despre tatăl lui Floricescu şi să reţii doar atât: e un inginer de clasă şi un om care v-ar putea ajuta să depăşiţi punctul critic. Ne-am înţeles? *Very good*. S-ar putea să vă fie greu, viaţa în uzină e alta decât la şcoală, dar dificultăţile nu sunt insuportabile decât pentru oamenii plictisiţi, care muncesc cu sentimentul că sunt constrânşi s-o facă. Omul trebuie să fie bucuros. În dragoste, în muncă, în distracţie, în orice întreprinde trebuie să fie niţel exaltat şi mai ales foarte convins că n-ar putea trăi fără să realizeze cutare sau cutare lucru. Chiar şi micile neplăceri zilnice: un eşec, o ceartă, o durere de dinţi, au partea lor înviorătoare, fac parte din viaţă!

Iulian, ca să-şi mascheze emoţia de a fi martorul acestei confesiuni pe care o găsea firească, dar prea romanţioasă, îndrăzni să glumească:

— Staţi mult la bibliotecă! V-au atras filosofii din rafturi…

— Să ştii că ai dreptate. Dar multe din aceste convingeri ale mele s-au revitalizat datorită vouă, în cei doi ani petrecuţi în jurul lui „Alexandru cel Argintiu”. Aţi învăţat voi multe de la mine, dar am luat şi eu de la voi, cu ocaua mare! Acum treci la ofensivă. Eu mă retrag la masa nr. 13. Să-i spui asta lui Băbăneaţă – masa nr. 13! — din sala trei, unde mă aşteaptă uite-aşa un maldăr de tratate. Am deja un renume în bibliotecă. Sunt omul pe care-l dă afară custodele, în fiecare seară, după ora închiderii.

Casa, pe o stradă liniştită din Cotroceni, nu arăta aşa cum îşi închipuise Iulian că trebuie să fie casa lui Floricescu; adică un imobil elegant, o vilă „care să-ţi ia faţa”. Era o clădire cu două etaje, cenuşie, cu arterele viţei de vie lipsită de frunze rătăcind prin arhipelagurile cărămizilor de pe care căzuseră ceva bucăţi de tencuială. Curtea, strâmtă, cimentuită. În dreapta, un coteţ cu găini, dat cu var, în fund, garajul la care numai un şofer iscusit putea să ajungă fără să julească aripile maşinii de gard sau de zid.

Iulian urcă pe o scară de lemn, ale cărei trepte trosneau la fiecare

pas. Domnea un iz de casă veche, amestecat cu mirosuri de bucătărie – rântaşuri, zeamă de varză, fierturi. Era totuşi cu inima strânsă; avea să dea ochii cu omul care-l pusese cândva în dificultate pe Martinoiu. Şi-l imagina, fie ca pe un colos teribil, fie ca pe un pitic înverzit de otrăvurile propriei răutăţi şi viclenii.

Îndată ce pătrunse în holul apartamentului de la etajul doi, ocupat de Floricescu, avu uimirea de a constata că aspectul interior nu se potrivea deloc celui din afară. Încăperi vaste, uşi de mahon, covoare grele. Familia, foarte numeroasă, era în plină activitate şi Iulian se simţi stânjenit să salute atâţia oameni necunoscuţi. În sufragerie – masă cu douăsprezece jilţuri sculptate, ca şi bufetul, în stil florentin – un bărbat şi două femei citeau, cap lângă cap, pagina de „Mică publicitate” a „României libere”, consultându-se asupra diferitelor anunţuri şi subliniindu-le cu creionul. În camera de zi, enormă, cu pereţii înţesaţi de tablouri şi gravuri şi mobilier numeros, comod, fotolii şi canapele adinei, măsuţe joase, pian, televizor montat pe o tijă de oţel inoxidabil, având un dispozitiv care permitea rotirea aparatului – doi bărbaţi părând, după îmbrăcăminte, de la ţară, examinau o butelie de aragaz.

— Tatăl tău e acasă? întrebă Iulian.

— Pentru el ai venit? se miră Cezar. E în biroul lui.

Se vedea că faptul de a nu fi fost informat de intenţiile lui Iulian îl jignise. Dealtfel, şî Iulian regreta că-şi asumase integral sarcinile acestei întrevederi. Ar fi trebuit să vorbească în prealabil cu directorul Penescu, eventual să vină amândoi, dar găsise atrăgătoare posibilitatea unei acţiuni pe cont propriu, ceea ce ar fi făcut ca şi eventualul succes să fie legat numai de numele său.

În drum spre cabinetul tatălui lui Floricescu, Iulian numără uşile care răsăreau ici, colo, în obscuritatea câte unui mic coridor. „Au pe puţin trei dormitoare. Plus sufrageria, camera de zi, biroul… vin vreo şase camere”, socoti el. Se mai încrucişă cu vreo trei persoane, care treceau dintr-o cameră în alta.

— Sunteţi mulţi, zise Iulian. Un trib întreg.

— Îţi închipui că locuiesc toţi aici? Ar fi un balamuc! Avem o mulţime de rude. Vin cu treburi la Bucureşti şi stau la noi o zi-două.

Inginerul Tiberiu Floricescu lucra în biroul său, ca şi cum n-ar fi avut cunoştinţă de lumea care foia în casa lui. Încăperea, nu prea mare, avea pereţii acoperiţi de rafturi înţesate cu cărţi. Pretutindeni se vedeau suporturi cu suluri de hârtie de calc. În zona cea mai bine luminată a camerei, planşete de desen.

— Tată, ai un musafir.

Omul, un bărbat uscăţiv dar rumen, îşi săltă ochelarii pe frunte:

— Cine mai e?!

Îl examină, mirat, pe Iulian.

— Colegul meu, Nedea Iulian, şeful atelierului de electronică, zise Cezar, cu ceva provocator în glas, la adresa lui Iulian. Vrea să vadă cum arată un director general.

Tatăl lui Cezar se ridică de la masa de lucru, desfăcând braţele, în semn de bun venit.

— Poftim, un bărbat în toată firea! Abia când îi întâlnesc pe colegii fiului meu îmi dau seama ce mare e. Stai jos, Iuliane. O cafea?

— Nu, mulţumesc. Eu, niciodată…

— Foarte bine. Dumnealui – arătă spre Cezar – s-a cam deprins cu cafeaua. O să bem toţi trei câte o oranjadă sănătoasă.

„Ce i-a făcut omul ăsta cumsecade lui Martinoiu?“ se pomeni întrebând Iulian, sorbind băutura rece şi parfumată.

— În ce mă priveşte, zise Tiberiu, o să-mi calc pe inimă şi o să iau şi o cafea. Un ochi n-am închis astă-noapte; studiez un proiect important; mâine trebuie să-mi dau avizul. N-am voie să greşesc. O eroare şi… (îşi trecu, râzând, degetul peste beregată). E o investiţie de zeci de milioane. Îmi vuieşte capul.

,,Uită-te la ei, gândi Iulian. Tatăl lui Floricescu, taică-meu, Martinoiu, toţi se plâng că nu le mai ajung zilele şi nopţile. Muncă şi iar muncă. Sau se laudă? Nu. Oamenii ăştia chiar muncesc. Probabil că ne invidiază pe noi, care n-avem altceva de făcut decât să învăţăm. Dar ia să fie în locul nostru… Eu unul aş prefera să treacă timpul mai repede şi să intru în producţie. Ce poate fi greu în muncă? Abia aştept.”

Tiberiu Floricescu ascultă atent şi răbdător expunerea lui Iulian, în legătură cu „Alexandru cel Argintiu” şi uzina.

— Baţi la uşi deschise, spuse el. Nu-i nicio săptămână de când am vorbit despre asta cu colegul meu, care răspunde de relaţiile cu uzina. Ştiam care va fi rezultatul, dar Cezar a insistat să încerc. Colegul a întreprins toate demersurile. Nu-i nimic de făcut. Oamenii au toată bunăvoinţa, dar acolo e producţie, înţelegeţi voi? Spaţiile sunt supraaglomerate.

— Un colţişor, doar atât ne trebuie, zise Iulian, desemnând prin rotirea arătătorului un spaţiu restrâns, cât farfurioara de cafea.

— Un colţişor pentru 40 de lucrători? Cam atâţia sunteţi.

— Am putea lucra în ture.

Tiberiu surâse:

— Şi de-ar fi numai asta… Dar ce ştiţi voi despre disciplina unei uzine, despre repartizarea personalului, despre gradul de ocupare al utilajelor şi cadrelor, despre fluxul tehnologic, despre materiile prime, despre plan? Totul e socotit la centimetru, la micron şi la ultimul ban. Ban-ban, adică a suta parte dintr-un leu. Nu e loc pentru voi acolo, credeţi-mă. V-aţi apucat să-l construiţi pe argintiul ăla al vostru, Alexandru – ce nume pentru un calculator! — la şcoală, foarte bine,

ideea vă onorează, continuaţi acolo.

— Am ajuns într-un stadiu când ne trebuie o mulţime de lucruri pe care o şcoală nu le are. Nici în doi ani nu-l terminăm aşa.

— Foarte bine. Înseamnă că timp de doi ani veţi fi nişte oameni foarte ocupaţi!

Iulian expiră zgomotos. Era uluit:

— Dar doi ani e ceva… e enorm! Calculatorul o să fie învechit înainte de a-l inaugura!

Tiberiu izbucni în râs:

— Tot ce se poate. Doar nu v-o fi trecut prin minte că argintiul vostru va fi bun pentru exploatare. Esenţialul este că, lucrând la el, învăţaţi câte ceva.

— Iertaţi-mă, noi tocmai asta urmărim, să facem un calculator profesional, nu o jucărie didactică. „Alexandru cel Argintiu'' va fi nucleul unui centru de calcul pe care îl vom înfiinţa la liceul nostru! Acest centru de calcul va executa lucrări pentru diferite întreprinderi şi instituţii! Noi…

Tiberiu înclină cu melancolie din cap:

— Aşa, avântă-te, ţipă, spune-mi că n-am dreptate! Simt o plăcere vinovată, jucând în această mică piesă: eu sunt bătrânul cu un simţ practic îndelung educat, iar tu, tânărul pe care, cu cât mă străduiesc să-l aduc în planul realităţii, cu atât o ia mai abitir razna! Serios, încep să nu mai fiu sigur care din noi e mai demn de laudă. Totuşi, hai să ne cunoaştem limitele şi să scoatem tot ce putem din situaţia dată. Părerea mea e că să vă vedeţi de carte, să lucraţi în atelier, atât cât e nevoie şi în rest să vă jucaţi, să alergaţi, să vă distraţi, aşa cum vă cere vârsta. De muncă nu e nimeni scutit; o să munciţi destul când o să fiţi mari.

Răsfoi printre hârtiile de pe birou, dându-i să înţeleagă că e timpul să fie lăsat să-şi vadă de treburile lui. Iulian se uită la Cezar. Cezar ridică din umeri, cu o mimică de revoltă: „Te găsişi deştept, să vii acum! Nu ţi-ai închipuit că am încercat şi eu? ''

Iulian era convins că tot ceea ce îi spusese Tiberiu Floricescu e logic, adevărat şi înţelept. Nici nu s-ar fi putut aştepta la lucruri incerte din partea unui astfel de bărbat. Totuşi, luându-şi respectuos rămas bun, simţi că părăseşte o împrejurare insuficient consumată. Ceva nu fusese spus până la capăt, nici de către el, nici de către Tiberiu Floricescu.

Străbătu din nou labirintul apartamentelor, prin care foiau atâţia oameni, şi-şi văzu de treburile lui.

— Ai putea într-o zi să vii pe aici şi pentru mine, nu numai pentru tata, zise Cezar. Ştii, în tot hotelul ăsta mă cam plictisesc.

În sala de box se lucra pe grupe: avansaţi, semiavansaţi şi

începători. Primii, care aveau deja la activ meciuri competiţionale, boxau pe rând, în ring, sau cu antrenorul; executau programe individuale, unul pentru îmbunătăţirea apărării, altul pentru studierea anumitor lovituri. Grupul semiavansaţilor – din care făcea parte şi Iulian – ar fi putut foarte bine să figureze şi în primul eşalon, dar Homată, sever, spunea: „Cui îi dau eu drumul pe ring trebuie să rămână acolo în picioare, nu să muşte scândura“. În fine, începătorii transpirau, străbătând comic sala în „mersul piticului” şi „pasul ştrengarului” până cădeau de oboseală. Învăţau poziţia de gardă, repetau de sute de ori „directă de stânga, pas înapoi, pas lateral cu directă de dreapta, blocaj".

Iulian bătuse sacul o jumătate de oră, după ce altă jumătate de oră lucrase cu coarda şi ganterele – şi acum, cu casca de protecţie, era „la mănuşi” cu Homată. Printre lovituri, încercă să închege o discuţie despre Simionaş. Fie că voia să evite subiectul, fie că era preocupat de lecţie, Homată se prefăcea că nu aude sau că nu dă importanţă celor spuse de Iulian.

— Maestre…

— Am spus nu.

— S-a îndreptat. Nu mai e cum îl ştiaţi. E cu totul…

— Cunosc. I se spune Gheară. Porecla asta, după câte ştiu eu, nu se dă poeţilor.

— Abia după ce a fost exclus din club s-a apucat de prostii; reacţie inversă! Au! De ce daţi aşa?

— De ce laşi garda jos? Cum uiţi de gardă, cum iei pumni!

— Au trecut doi ani. Simionaş şi-a revenit!

De oboseală, Iulian nu-şi mai simţea braţele.

— Menţine-ţi garda. Contrează! Stânga înainte! Piston! Ai braţe mai lungi, deci eu caut să intru la corp! Şi nu mai fi aşa crispat. Boxul e o bucurie, un joc superb! Încearcă să combini procedeele, să creezi! Fii hotărât, dar inventiv. Lucrează cu mintea, caută surpriza, noutatea.

— Vorbiţi ca un filosof.

— De ce nu? — Tot ce face omul e gândire, căutare, chiar şi în box.

— Uf! Daţi ca tunul, maestre!

— Am zis să nu mă laşi să mă apropii! Şi să nu repeţi la nesfârşit acelaşi procedeu! Bagă de seamă, unde dau eu o dată, dă adversarul de zece ori! Şi mult mai tare!

— Trebuie să staţi de vorbă cu Simionaş. Învaţă, e sobru, e prietenos. A, dar să-l vedeţi acasă! E gospodar ca un cap de familie! Nu-i şi ăsta un criteriu?

— Ar fi şi ruşine să nu pună mâna pe ceva! Cu gospodăria pe care o au părinţii lui, cu grija pe care i-o poartă… Pas înapoi! Loveşte pe plecare. Dreapta, aşa! Şi… Nu!

Iulian simţi o lovitură în bărbie, văzu negru şi căzu cât era de lung.

În jurul lui se agita o pădure de picioare. Veniseră toţi, să nu scape prilejul de a-l ironiza.

— Ce-i cu tine? Ridică-te. Iar n-ai făcut pasul înapoi, iar ai coborât garda? Eşti cam *groggy*, nu? Respiră adânc!

Iulian se ridică în genunchi, scuturându-şi capul.

— Ce lovitură, doamne! Dar să ştiţi, dacă vă prind şi eu…

— Eşti neatent. Îi tot dai cu Simionaş, că e aşa şi pe dincolo, ba chiar gospodar. Dar ce, ai vrea să dărâme casa?

— Dar E CASA lui! strigă Iulian. Simionaş e… n-are… Sunt încă zăpăcit de directa aia… iertaţi-mă. Părinţii lui Simionaş nu sunt chiar părinţii lui Simionaş!

— Adoptivi?

— Moşteniţi!

— Părinţi… moşteniţi? se miră Homată.

Gâfâind de oboseală, Iulian îi relată situaţia lui Simionaş, întrebând mereu „Mă urmăriţi?“, ca să se asigure că e ascultat.

— Te urmăresc, nu sunt idiot, bombăni Homată, Continuă.

— Tatăl ăsta vitreg e cam neglijent şi cam cunoaşte drumurile cârciumii. Mama asta vitregă e o femeie blândă, dar moale şi temătoare. Simionaş îi ţine moralmente pe toţi, ăsta-i adevărul. N-are nicio obligaţie faţă de ei, dar mi-a spus: „Decât fără familie, mai bine cu una de împrumut”. Doar într-o încăpere nu-i lasă să intre: în camera lui, unde şedea el când era mic cu părinţii săi adevăraţi – aici m-a invitat doar pe mine. Acum, hotărâţi şi dumneavoastră dacă Simionaş e un om la care să renunţaţi…

— L-o fi durând picioarele, bombăni Homată.

— De ce să-l doară?

— Crezi că nu ştiu că AŞTEAPTĂ ÎNDĂRĂTUL UŞII? se înfurie Homată şi strigă: Si-mi-o-naş, ce fel de boxer eşti dacă n-ai curaj să-ţi pledezi singur cauza?

Simionaş intră uşor, neauzit, ca o umbră.

— Eu n-aş fi venit, zise el, înţepat. Aţi spus ATUNCI să nu-mi mai calce piciorul aici şi-am înţeles. Iulian a fost cu ideea, el a tras de mine, că să vin şi să vin…

— Şi îmi intri în sală cu pantofii, da? La vestiar, subiectule! se supără Homată.

— Imediat mă schimb! Mi-am adus echipamentul.

Lui Iulian îi tremura glasul de emoţie:

— Vă mulţumesc. Sunteţi… sunteţi exact aşa cum vorbeşte lumea!

— N-ai motive să fii prea bucuros, ascultă-mă pe mine! Nici tu şi poate nici Buguleţ. Simionaş e de categoria voastră. Dacă s-a dezvoltat conform datelor pe care le cunosc eu, o să vă pună mari probleme!

Băbăneaţă o ducea foarte bine. Niciodată nu fusese atât de răsfăţat.

Voichiţa îi zâmbea. Maxim discuta cu el lucruri serioase, băieţii nu-şi permiteau să-i zică nici „du-te mai încolo“. Orice nerozie ar fi spus, era ascultat cu atenţie. Pungi cu pufarin dulce, gumă de mestecat i se ofereau la tot pasul. Singurul pistol de lipit, cu carcasa întreagă, lui îi fusese dat. În sinea sa, de mult hotărâse să accepte concursul, dar şovăia să le spună, de teama pierderii privilegiilor. I se oferiseră până şi ultimele rezerve de piese, să lucreze el, să se afirme. Avea rolul marelui cercetător, în jurul căruia treapădă asistenţii. I se puneau la îndemână cu discreţie volume îndelung alese, „Istoria României în date“, „Şocul viitorului”, „Calculatoare automate şi programare”. Să aibă cu ce se pregăti în cazul că *măria-sa* acceptă. Cavadia se lansa, ca din întâmplare, într-o expunere despre pictura românească modernă. Ştiaţi că Andreescu…? „Serios? Habar n-aveam! se mira Voichiţa. Spune mai departe, e foarte interesant.” Erau pilule pentru Băbăneaţă. El asculta, mocnea, dar nu spunea aşteptatul „da“. Din puţinul lui dădu şi Rebegea: curiozităţi din domeniul comportamentului păsărilor. Nimeni nu ştiuse că şambelanul avea în el o părticică atât de delicată; colecţiona fotografii de păsări, împreună cu solide informaţii de specialitate.

Timp era destul, deoarece lipsa „medicamentelor” continua să fie o problemă. Muza creierelor electronice nu se arăta prea darnică în ceea ce îl privea pe „Alexandru cel Argintiu”. Totuşi, fiind, ca orice muză, o capricioasă, se arătă pe neaşteptate în prag, sub înfăţişarea lui Picu. Voichiţa nici nu se îmbujoră, nici nu se fâstâci. Ea, cea dintâi, îl întâmpină cu asprime:

— Aşa ne-a fost vorba? Ce mai cauţi aici?

Picu nu păru prea surprins. Ştia la ce să se aştepte din partea ei.

— Am venit pentru „Alexandru” al vostru, zise el, prefăcându-se că n-a auzit-o şi plimbându-se prin atelier, ca şi cum ar fi fost de-al casei. Cum merge treaba, cum merge? Nu prea merge, ai? Dormiţi pe fluxul tehnologic!

Le mai făcea şi observaţie! Floricescu se pregăti să-l repeadă, dar Picu deschise brusc sacul de echipament şi-i răsturnă conţinutul pe masă. Erau sute de tranzistoare, rezistenţe şi condensatoare, un morman policolor, care te trimitea cu gândul la o fiinţă ieşită din fundul oceanului. Rămăseseră toţi cu gurile căscate.

— De unde le ai, nebunaticule? se entuziasmă Simionaş, care-i aprecia pe oamenii descurcăreţi.

— De unde, de neunde, acum sânt ale voastre. Alegeţi-vă ce vă trebuie.

— Cât vrei pe ele?

— Nimic. Treacă de la Picu!

Floricescu întinse mâna asupra lor:

— Le-ai furat, nenorocitule? Ia-ţi-le şi dispari cu ele! Vrei să

ajungem cu toţii să ni se arunce chiftele cu praştia?

Picu râse, apreciind această expresie, care se referea la condiţia puşcăriaşilor.

— Eu răspund! *Marfă* curată.

— Adică ai făcut rost de ele pe *şestache*! Bişniţar ai fost, bişniţar ai rămas, zise binevoitor Simionaş.

Dar Floricescu nu nutrea aceleaşi sentimente:

— Spune repede de unde ai *marfa*, că altfel o-ncurci cu mine!

Picu îl privi ca prin sticlă. Antipatia lor era reciprocă.

— De la nişte prieteni. Ce te bagi?

— Numeşte-i. Care prieteni?

— Nu-i cunoşti, că nu joacă pe partea ta, zise Picu, hâtru.

— Îmi închipui. Şi cred că n-au cules toate astea din copaci.

— Mai ştii? Sunt pădurari buni…

— Dacă nu poţi să dai răspunsuri clare, ia-ţi „medicamentele” şi cară-te cu ele odată!

— Ia stai. Ai început să porunceşti? se răsti Simionaş. Omul s-o fi zbătut pentru ele.

— Aşa e, peste cap m-am dat! întări Picu. Ce ştie el!

Floricescu era de neîmblânzit.

— Nu vedeţi că totul e suspect? Eu refuz să lucrez cu materiale a căror provenienţă n-o cunosc.

Picu se înroşi:

— Ascultă, murătură ce eşti, chiar vrei să le ştii pe toate? Am nişte prieteni radioamatori, dacă pricepi ce înseamnă asta. Ei m-au ajutat. Un radioamator fără buzunare şi sertare pline de piese e mort. Au văzut emisiunea aia de la televizor şi le-am exploatat emoţia! Na! V-am adus ce vă trebuie şi n-am făcut-o pentru tine, ci pentru… pentru colectiv, urâtule! Eu…

Îşi umflă obrajii, căutând o frază potrivită, dar renunţă. Îşi încheie nasturii scurtei şi părăsi atelierul, călcând demn şi apăsat. În urma lui, tăcerea stărui câteva secunde lungi.

— Eu am încredere în Picu, zise Voichiţa, roşind. Nu-i chiar aşa cum cred unii din voi. Sunt sigură că n-a făcut nimic rău şi că putem folosi *medicamentele*, fără teamă. Ar fi trebuit să-i mulţumim…

— De acord cu tine, zise Simionaş, cu toate că rămâne un mister cum de e în stare Picu să ni le dea gratis.

Floricescu ridică, exasperat, privirile în tavan:

— Când o să încetaţi cu naivitatea?

În atelierul-şcoală se auzi un sfârâit de cositor încins: Băbăneaţă începuse să lucreze.

Iulian urmărise cu inima la gură tot episodul acesta care se desfăşurase atât de rapid. Abia la sfârşitul orei începu să-l

rememoreze, desfăcându-l în clipe, gesturi şi cuvinte, trăindu-l din nou. Se punea, rând pe rând, în locul lui Picu, al lui Floricescu, al Voichiţei, al lui Simionaş. Îi era ciudă că nu avusese şi el propriul lui rol, că nu spusese nimic important. Ridicându-şi gulerul hainei – era o vreme cu vânt şi lapoviţă – rosti în gând acel excelent discurs pe care ar fi trebuit să-l spună tare, cu câteva zeci de minute mai înainte. În acest discurs el lăuda râvna şi dezinteresul lui Picu, un băiat care, deşi nu mai era la şcoala lor şi în general avea o faimă proastă, pricepuse că ei desfăşoară o muncă importantă şi se dăduse peste cap ca să-i ajute. Dar acum era prea târziu, întâmplarea se consumase, pe Iulian nu-l mai auzea nimeni. „În viitor, hotărî el, va trebui să-mi formez şi să-mi exprim mai repede părerile. Îmi lipseşte reflexul opiniei. Trebuie să procedez ca în box, atât doar că în loc să aplic automat lovitura necesară, într-o anumită situaţie, plasez la momentul oportun o părere personală, cu argumente şi putere de convingere.”

Cu această încetineală, de fapt, lipsa lui de curaj în exprimarea propriilor păreri, lupta de multă vreme, dar acum se simţea din cale-afară de stânjenit: tocmai el, care răspundea de „A.A.“ tăcuse, când, în mod normal, ar fi trebuit să controleze din prima secundă situaţia creată! „În seara asta ai fost slăbuţ, ai fost chiar slab de tot, la podea – se mustră Iulian pe sine însuşi. Nu mi-ai plăcut, te-au depăşit evenimentele." Şi începu să contureze cu febrilitate, în minte, imaginea unui Iulian energic şi iute, care găseşte primul în orice împrejurare cuvântul potrivit, decizia cea mai bună pentru colectiv.

Acest autoportret la timpul viitor îi plăcu, îl seduse atât de mult încât, neatent pe unde calcă, alunecă pe un capac de canalizare îngheţat şi căzu cât era de lung.

Într-o seară, cu puţin înainte de sfârşitul antrenamentului, un băiat din grupa începătorilor îi spuse că îl caută cineva. Iulian îşi puse halatul şi ieşi. Afară, Maxim.

— Poate rămâi niţel după program, zise ea. Dar să nu afle nimeni.

Era fâstâcită, cum nu-i stătea în obicei.

Pe la ora opt seara, Iulian aranjă să rămână ultimul la duş. Totul a mers atât de bine, încât Homată i-a şi spus:

— Închizi sala şi-i dai cheia lui moş Stamatiu. Stadionul era pustiu, cufundat în beznă. Deodată, o lanternă sclipi în sectorul de sărituri. Atunci îl văzu pe moş Stamatiu, paznicul, în treningul lui de „naţională”, plus căciula şi cojocul, că era răcoare şi burniţa, şi pe Maxim, în echipament de concurs, curat- călcat-apretat. S-a dus într-acolo. Când s-a apropiat la un pas de ea, a văzut că buzele nu-i tremurau numai de frig. Trebuie să fi fost roşie ca focul la faţă, dar noaptea nu-ţi dai seama. Burniţa se transformase într-o ploaie uşoară, care suna ca pietricelele pe cojocul paznicului.

— Pe vremea asta te antrenezi tu? se miră Iulian.

— Acum a început ploaia. Nu-i cine ştie ce. Dar trebuie să încerc. O să mă ajuţi?

— Ce trebuie să fac?

Maxim îi spuse rugător.

— Să taci. Să nu râzi.

Iulian spuse:

— Bine. Şi ce să mai fac?

— Atât. Vreau să-ţi spun… Eu mă antrenez noaptea. De multă vreme. Mă asistă moş Stamatiu.

— Auzisem eu ceva…

— Ştiu, se spune că sunt un fel de vrăjitoare, că la miezul nopţii sar doi metri şi alte aiureli. Cinstit: am ajuns la 1,80.

— La doi centimetri de recordul naţional de junioare? Eşti fantastică!

— Mi-e însă imposibil să trec înălţimea asta, de faţă cu cineva, excepţie făcând moş Stamatiu. M-a ajutat foarte mult. Nu-ţi închipui câte lucruri ştie! Dar faţă de altcineva nu pot sări.

— Atletismul nu se practice prin corespondenţă.

— Probabil că, din pricina celor care au râs de mine, nu mă pot concentra, îmi pierd firea. De asta te-am chemat. Ai fi primul străin… Nu chiar un străin dar, oricum… dacă reuşesc în prezenţa ta, poate o să am mai mult curaj să mă arăt ziua, în văzul lumii.

— Bine. Stau cuminte şi mă uit.

— Juri că dacă nu reuşesc, păstrezi secretul?

— Nu-mi plac chestiile astea. Dar fie… Să presupunem că jur. Dacă însă reuşeşti, le spun tuturor! Un lucru nu înţeleg, Maxim, de ce m-ai ales tocmai pe mine?

— M-am gândit şi eu la asta. Cred că… noi doi semănăm.

— Noi doi poate că am semănat. Acum, tu eşti la record. Mi-ai luat-o înainte!

Maxim Angela tremura toată, de nervozitate:

— Să încep?

— Începe!

— N-o să râzi?

— Ar fi şi greu: am luat azi de la Simionaş un croşeu… Mi-a cam demontat maxilarele.

Maxim trase aer în piept.

— Poate că va trebui să încerc de mai multe ori.

— Noaptea-i lungă, nu. Ne vede nimeni. Oamenii buni s-au dus la culcare, oamenii răi s-au dus la bar. Relaxează-te, aici e o atmosferă pastorală!

Maxim se retrase, să-şi ia avânt.

— Mai mult, îi spuse moş Stamatiu, privind-o cu ochi critic. Tu ai

nevoie de elan lung. Aşa!

Din felul lui de a-i vorbi, din indicaţiile pe care i le dădea, era lesne de înţeles că lucraseră mult împreună. Maxim sări şi căzu cu tot cu ştacheta.

— Aveai vreo zece centimetri între tine şi „băţ”, zise Iulian. L-ai atins în cădere. Hai, repetă!

Trei încercări, trei nereuşite. Maxim era dezamăgită.

— Cred că n-are rost să mai continui…

— M-am săturat! se enervă Iulian. E prea mult doi, cărora le merge prost, să se văicărească unul altuia!

— Dar cu tine ce e?!

— Păi e! Ştii bine că în faza în care am ajuns, nu putem continua în atelierul şcolii, ci numai în uzină!

— Şi?

— Nu vor să ne primească.

— Bine, dar tatăl lui Floricescu?

— Floricescu! Am fost la el. Mi-a ţinut o vorbire ce înseamnă muncă, disciplină şi uzina. *Gargară*.

— Iulian, cum vorbeşti? Ce-i aia „gargară”?

— Un discurs demagogic.

— Nu-mi place să te aud vorbind ca derbedeii!

Ploaia se domolise. Angelei Maxim părul ud i se lipise de cap, ca o cască strălucitoare.

— Hai, sari încă o dată, nu mă mai dăscăli!

— Dar dacă nici acum?… oftă Maxim.

Iulian se înfurie:

— Atunci o să mai încerci o dată, şi încă o dată, de o mie de mii de ori, până o să reuşeşti!

Angela Maxim îl privi contrariată de acest ton poruncitor. Dar Iulian îşi vorbise mai degrabă sieşi, decât ei. Fata îşi luă elan, „bătu” puternic şi sări. Ştacheta rămase nemişcată. Lui Iulian nu-i venea să creadă.

— Ai trecut! Ai trecut! urlă el. Eşti genială!

Maxim se tângui din pernele de poliuretan, îngrămădite dincolo de ştachetă.

— Mi-e şi teamă să mă ridic; dacă ştacheta cade?

— Nu cade, stă foarte frumos la locul ei.

— Uită-te la gradaţie. Scrie 1,80? spuse ea, neîncrezătoare.

— Scrie.

— Ascultă, ia ruleta şi măsoară şi stâlpii! Or mai fi intrat în pământ!

— E 1,80, clar ca bună ziua, adică bună seara! La doi centimetri de recordul de junioare. Într-o lună îl dobori, la anul eşti campioană de senioare!

— Nu! Nu e adevărat! Ba da! Am sărit 1,80! Nu vor mai râde de mine! Acum am curaj să-mi fac „vrăjitoria” la lumina zilei, cu tribunele pline de public!

Ochii i se umpluseră de lacrimi:

— Sunt cam proastă, nu?

— Pui nişte întrebări…

— Mai încerc o dată!

Trei sărituri, toate trei bune.

— Tu eşti omul care mi-a luat frica! Serios. Ai ceva care-i dă omului încredere. Felul în care priveşti, atenţia cu care asculţi, mă linişteşte şi mă face să am o impresie mai bună despre mine.

Iulian roşi:

— Spui asta pentru că ai o mare bucurie şi simţi nevoia să-i fericeşti şi pe alţii!

— Nu. Întotdeauna am crezut asta despre tine, dar ţi-o spun de-abia acum, pentru că astăzi e o zi excepţională pentru mine şi am voie să mă port altfel ca de obicei,. Adică să spun tot ce gândesc.

Moş Stamatiu ridică, plin de importanţă ştacheta, apoi o dăscăli pe Maxim, făcând abstracţie de prezenţa lui Iulian:

— Relaxează-te. Fă câţiva paşi, reglează-ţi respiraţia. Ştii cum te-am învăţat! încercăm la 1,82.

Medicamentele lui Picu nu puteau să ţină o veşnicie, mai ales că o parte se dovediră inutilizabile. Iulian le gospodărise aproape harpagonic, împărţindu-le pe zile şi pe ore. „Decât odată mult şi altădată nimic, mai bine să lucrăm mereu câte puţin“, spunea el, înţelept. Terminau de obicei cu mult înaintea orei care marca sfârşitul programului şi atunci îşi căuta fiecare de lucru. Băbăneaţă îşi tot dichisea aparatul de radio. Întâi, fusese un receptor cu doi tranzistori. Pe urmă, de-a lungul multor luni, îi tot adăugase câte ceva. Acum era o cutie de plastic, din cele care se utilizează pentru păstrarea alimentelor în frigider. Avea 16 tranzistoare, patru lungimi de undă, amplificator de antenă, filtru de cuarţ, plus un sistem de sonerie automată, cu ceas deşteptător. Mulţi băieţi foloseau orele de atelier pentru a repeta la diferitele materii, dar în general făcea ravagii fotbalul cu fise. Iulian se plimba printre ei. Cu un aer vinovat. Fetele desfăceau pacheţele cu cornuleţe şi alte prăjiturele, Cavadia venea cu casetofonul, Floricescu aducea reviste de automobilism, unde se răsfăţau, pe planşe colorate, ultimele tipuri de automobile: Fiat 131, Mirafiori, Citroen CX, Renault 17 L. Pronunţa cu deliciu denumirea mărcilor de lux, Ferrari, Lamborghini, Maseratti. Erau iar în criză de materii prime!

Într-o zi, bătrânul profesor de desen, Bahu, în îmbrăcămintea lui boem-multicoloră, intră în atelier şi începu să se plimbe înfrigurat de

colo-colo.

— Splendid! Mortal! (ca şi alţi profesori, împrumuta expresii din vocabularul elevilor). Cum de nu m-am gândit până acum?

— Vă place „Alexandru”? întrebă Iulian.

— Îmi place ambianţa. Băieţii de la cercul de artă plastică mi-au prezentat în ultimul timp nişte picturi trăsnet. Avem şi lucrări de design, foarte interesante, şi sculpturi cinetice. Sala asta a voastră ar fi cea mai nimerită pentru expoziţie.

Începu să arate, agitat, cum ar aşeza tablourile şi sculpturile. Iulian se posomori.

— Noi aici lucrăm. E un atelier.

— Tocmai. Muncă modernă şi artă modernă! Într-un fel, veţi face şi voi parte din expoziţie. Nu e *şoching*?

— Nu e, îndrăzni Iulian.

Cu deosebire, îl irita un nou obicei: elevi din diferite clase, inclusiv diferiţi chiulangii de la ore, îşi îndesiseră vizitele, găsind că în „A.A.“ se ţin cele mai formidabile şuete. Se aşezau pe scaune, pe mese, pe pervaze, unde găseau, şi începeau vorba. Erau mândri să se afle în preajma aleşilor, iar „aleşii” se simţeau foarte măguliţi. Tocmai ieşise moda pliciului. Era un mic tub, un fel de sarbacană, din care puteai sufla, la câţiva metri, nişte săgeţi de carton. Didel Stoianovici, dintr-a şaptea, concepuse un sistem cu şase proiectile, găsind că locul cel mai potrivit pentru realizarea invenţiei era atelierul lui „Alexandru”.

— Uite ce i-a trecut prin cap, îl lăudă Floricescu, examinând „proiectul”. Eşti ingenios, o să ajungi mare!

— Dacă termină şcoala… adăugă Iulian, la curent cu situaţia lui Didei din punct de vedere al studiului. Măgar de 14 ani şi se ţine de prostii…

— Lasă băiatul! Are şi ei o idee şi tu îl faultezi, zise Floricescu. Ia să vedem, Didele, la ce material te-ai gândit? Nu te lua după urâtul ăsta. Lucrezi cu mine. Ce-ar fi să încercăm cu aluminiu?

Iulian înşfăcă proiectul, îl făcu ghemotoc şi i-l îndesă lui Didel după ceafă, sub cămaşă:

— Şterge-o! Şi voi! se adresă el cu severitate „oaspeţilor”. Gata, fără vorbă, daţi-i drumul când vă spun!

Avea o expresie îngrijorătoare, părea că îşi pierduse de tot autocontrolul, părând gata de orice. Didel ieşi poticnindu-se. Restul musafirilor îl urmaseră privind cu atenţie mâinile lui Iulian. În atelier se lăsă o linişte ca după furtună.

— Ce-a fost asta? se dezmetici Floricescu. Eşti nepoliticos şi pe deasupra mai faci şi pe stăpânul!

Iulian se sprijini, cu un aer obosit, de uşa trântită în urma intruşilor.

— Voi chiar nu vedeţi că e o ruşine ce se întâmplă aici? Muncim

prost, pălăvrăgim, fiecare trage în altă parte!

— Vrei să ţinem o şedinţă? râse Floricescu. Aşa e, că de când eşti şeful „A.A.“-ului, încă n-ai avut plăcerea să conduci o şedinţă.

Iulian îşi desprinse de la rever ecusonul pe care scria „şef de atelier” şi îl azvârli pe masă.

— Luaţi-vă înapoi *insigna de şerif*.

— Ah, ce tristă piesă, vai, biata ducesă! oftă Floricescu. Ce urmăreşti cu demonstraţia asta?

Iulian schiţă mişcarea de ridicare a braţelor.

— Să discutăm fără arme. Nu-mi place că atelierul a devenit un fel de bâlci, şi am impresia că vinovatul principal sunt eu.

Îi tremura vocea de enervare.

— N-am spus că voi sunteţi imaculaţi. Fiecare împodobeşte cu bomboana lui tortul ăsta de neseriozitate. Dar cel care ar fi trebuit să menţină corabia pe o rută precisă sunt eu. Uite că n-am reuşit.

— Iuliane, lasă fartiţiile, se impacientă Floricescu. Vrei să ne muştruluieşti ca pe nişte copii mici?

— Vreau să spun că nu sunt bun de şerif.

— O! Vai! Ce mărturisire! Simt o adiere de şantaj.

— Eşti prost, se înfurie Iulian. Tu nu înţelegi că vorbesc serios? Ştiinţific discutând, nu întrunesc condiţiile unui adevărat coordonator. Mi-am notat undeva o zicală

latină… Staţi că mă uit în carnet: *Quare victus sis quaerere*. * Îmi lipsesc spiritul organizatoric, privirea generală asupra lucrurilor, consecvenţa, decizia, severitatea.

— Mai zi o dată, s-o scriu şi eu! se agită Rebegea.

Se uitară unii la alţii, în speranţa unei lămuriri. Nu erau obişnuiţi să audă pe cineva vorbind astfel despre sine. Oare ce-l apucase? Le veneau în minte zeci de motive, numai cel real li se părea incredibil.

— Eu nu văd rostul acestui harakiri moral, zise deodată Maxim. Am impresia că te răsfeţi. Vrei să ne faci să plângem şi să-ţi promitem în genunchi că o să fim copii buni?

— Nu există lucruri după care să nu se poată discuta – zise Iulian. Uite, eu discut faptul că nu sunt bun de şef. Nu fac spectacol: pur şi simplu, vreau ca „Alexandru” să fie dus la bun sfârşit, să lucrez cu el, să primesc împreună cu voi toţi felicitări! Da. Felicitări! Dar până acolo e cale lungă şi pe calea asta noi nu mergem grupaţi, forfotim brambura. Una din cauze este că ne lipseşte un conducător veritabil. Trebuie să alegem pe altcineva în locul meu.

— Băiatul s-a speriat şi fuge de răspundere? se interesă Floricescu. Păi asta e laşitate!

* Să cercetezi pentru ce ai fost învins.

— Vrei să te plesnesc? De răspundere nu fug, cu condiţia să fie o răspundere potrivită cu posibilităţile mele. Am spus tot ce am avut de spus. Insist să alegem pe altul în locul meu.

— Şi crezi că asta ar rezolva situaţia? zise Maxim. O să plouă cu „medicamente”, o să câştigăm în inteligenţă? Şi eu încep să cred că fugi de greutăţi…

— Fug de la ce nu mă pricep. Ne trebuie un Temistocle, nu un Leonida. Îl propun pe Simionaş.

Blondul se zăpăci, cum nu-i era obiceiul.

— De ce pe mine? Azi eşti al naibii de grăbit. Stai, să discutăm, să vedem. Ai o idee fixă în problema şefiei.

— M-am gândit bine. Sunt probabil un instrumentist onorabil, dar un dirijor ineficient.

— Îl propui pe Simionaş fiindcă ţi-e prieten şi nu scapă niciun prilej să te laude! bombăni Floricescu.

— De ce ne abaţi atenţia de la problema principală? se supără Iulian. E cea mai bună dovadă că nu „Alexandru” te interesează, ci eticheta, protocolul. Uite, de-asta nu te-am propus pe tine, deşi ai merita. De acord; Simionaş e prietenul meu. Tocmai lucrul ăsta mi-a dat posibilitatea să-l cunosc. Simionaş ştiţi cum e? Serios ca un tată! Şi ce spune azi, nu uită mâine! Şi e cel mai bun meseriaş, sper că recunoaşteţi! Dar e numai o propunere. Eu am terminat, mă doare gâtul de cât am vorbit.

Cineva începu să aplaude. Era Băbăneaţă. Îl priviră ca pe un zmintit. El continuă să-şi lovească palmele, foarte serios. După ce socoti că le-a pus destul nervii la încercare, spuse cu un calm olimpian:

— De ce căscaţi gura la mine? Alţii aplaudă când orăcăie cine ştie ce cântăreţ de muzică uşoară; eu aplaud un băiat cinstit, este o preferinţă mai onorabilă.

— Nu e cinstit deloc, se revoltă Floricescu. În fond, ce vrea Iulian să spună? Că suntem o adunătură de neisprăviţi, care n-o pot scoate la capăt decât struniţi de o mână de fier. Ne jigneşte, voi nu vedeţi?

— E posibil, zise Voichiţa. Dar să recunoaştem că o face cu eleganţă. Totuşi, să nu excludem posibilitatea sincerităţii. Poate că, într-adevăr, el crede că lucrurile vor merge mai bine, coordonate de altul.

— Da, asta cred, şi o să fiu primul care o să-l ajut, zise Iulian.

— Eu nu sunt de acord. Însăşi sinceritatea ta e o dovadă că eşti cel mai indicat, spuse Maxim.

Iulian ridică din umeri:

— Nu e un argument. Rebegea iubeşte în mod foarte sincer

fotbalul, dar de jucat, joacă prost…

— Hai, mă Iuliane, de ce baţi cuie de-astea? se necăji şambelanul. Dacă-i pe aşa, eu sunt de acord să te înlocuim!

— Şi eu, zise Floricescu. Votez pentru tine. Eşti energic.

— Eu îl propun pe Băbăneaţă, se repezi Voichiţa. Cel puţin o să ne facă să râdem.

Se stârni o hărmălaie voioasă. Pentru întreţinerea ei fură aduse în discuţie şi alte nume, special alese dintre ale elevilor celor mai slabi şi mai zăpăciţi. Floricescu dirija, acest lucru anume pentru a micşora semnificaţia poziţiei lui Iulian. Acestuia nu-i scăpă intenţia manevrei. Din trei paşi largi, fu la uşă, răsuci cheia şi o puse în buzunar.

— Ce faci? se repezi Floricescu. Cum îndrăzneşti? Dă-mi imediat cheia, altfel…

Dar bătu în retragere, derutat de înfăţişarea lui Iulian. Avea exact expresia de mânie enormă, a omului de la care te poţi aştepta la orice.

— Nu pleacă nimeni până nu lămurim lucrurile, zise el, cu glasul tremurind de nervozitate. Vreau să vă daţi seama că nu e lăudabil să ne batem joc de munca noastră. Întâi aştept să vă liniştiţi, şi pe urmă o să vă reamintesc că am făcut o propunere.

În atelier se auzea numai zgomotul respiraţiilor lor grăbite. Mulţi erau indignaţi de ieşirea lui, şi dacă ar fi tăbărât cu toţii l-ar fi dezarmat rapid dar, cum se întâmplă în astfel de cazuri, niciunul nu voia să fie primul. Cel mai surprins şi mai năucit de această supuşenie era însuşi Iulian. Pentru întâia oară vedea urmările gestului energic, prin care un om singur, dar hotărât, supune mulţimea. Situaţia îl uimi atât de mult încât cu greu reuşi să nu râdă.

Încet, încet, se calmară cu toţii. Iulian puse cheia înapoi în broască. Urmă o discuţie potolită şi înţeleaptă. Lucrurile nu mai puteau, într-adevăr, să meargă aşa. Trebuiau să înceteze cu absenţele şi cu munca de mân- tuială, să le închidă „musafirilor” uşa în nas şi să refacă faima „A A.“-ului şi a lui „Alexandru". Sigur, dacă Iulian credea că nu e cel mai indicat să răspundă de atelier trebuia ales altul. Pentru Simionaş se ridicară 17 mâini, pentru Floricescu tot 17. De trei ori reluară votarea. Acelaşi rezultat. Lipsea Cavadia. Totul depindea de părerea lui. A doua zi, aveau să fie edificaţi.

În drum spre casă, Simionaş îi ţinu lui Iulian un lung discurs, furios:

— Ce ţi-a venit? De unde până unde? Vrei să fac eu ce nu poţi tu? Şi pe urmă îmi lipseşte autoritatea. Şi n-am nici timp. Eu când mă apuc de un lucru, îl duc până la capăt. De ce taci? Aştept un răspuns. Poate vrei să mă răsplăteşti. Dacă-i aşa, nu accept. Şi ce-a fost demonstraţia aia idioată, cu încuiatul uşii? Era să te cârpesc!

— Nu-mi mai împuia capul, zise Iulian, într-un târziu. Ce vrei de la mine? Jumătate din clasă te-a votat. Ceartă-te cu ei, ia-l pe fiecare în

parte. Sunt numai 17!

Simionaş bombăni ceva şi, făcând un gest de lehamite, trecu pe cealaltă parte a străzii.

Iulian nu răbdase să-l aştepte pe Cavadia. Era curios să vadă de partea cui e, cu cine „merge“: cu Simionaş sau cu Floricescu? „Sunt neserios. Am uitat de problema principală şi mă las pradă vanităţii.” Într-adevăr, alegerea lui Simionaş îl interesa foarte mult dar, în acelaşi timp, îşi reproşa că nu era sigur dacă ţine ca Simionaş să fie ales pentru calităţile lui, sau ca să aibă el, Iulian, plăcerea de a-şi vedea triumfând punctul de vedere.

Împărăţia lui Cavadia era casa de cultură. Construcţia răsărea zveltă, cu faţadă de sticlă şi contraforţi de marmură roşie, într-un dreptunghi decupat de lopeţi harnice, din albul zăpezii proaspete. Iulian, care mai fusese de două ori pe aici, o dată ca membru al corului şcolii, la un concurs, şi altă dată la o reuniune unde stătuse lipit de pereţi, neavând curaj să invite nicio fată la dans, nu mai recunoscu holul. Pe schele subţiri, din ţevi metalice, câţiva tineri în maieuri, blugi, salopete, gălăgioşi şi îndemânatici, aplicau pe pereţi „biscuiţi” coloraţi de ceramică. Din când în când, consultau proiectul – mari cartoane pictate, întinse pe pardoseală. Mozaicul avea să înfăţişeze munca, artele şi sportul.

Iulian profită de zăpăceala din jur şi zăbovi să examineze proiectele. Erau zeci de personaje, simbolizând lucrarea metalurgistului, a poetului, a agricultorului, a pictorului. O figură i se păru foarte cunoscută, dar nu-şi dădea seama unde o mai văzuse. Pe urmă pătrunse pe un culoar, căutând sfios pe cineva de la care să ceară relaţii despre Cavadia. O îngrijitoare în halat albastru împingea aspiratorul.

— Pe cine căutaţi? îl întrebă ea. Tovarăşa directoare este la…

— Nu, nu! se apără Iulian. Caut un coleg, dar nu ştiu exact ce face pe aici.

Fără prea multă nădejde, pronunţă numele lui Cavadia şi avu surpriza ca îngrijitoarea să reacţioneze în perfectă cunoştinţă de cauză:

— E foarte simplu. Etajul unu, uşa a treia pe stânga. *Prinţul* trebuie să fie acum la cercul de dansuri populare.

— *Prinţul*?

— Aşa îi spunem noi lui Cavadia. Nu ştiaţi?

Urcând treptele, începu să audă din ce în ce mai desluşit tropăituri, strigăte ritmate şi acordurile unui pian. Pardoseala, proaspăt spălată, strălucea, ca şi vopseaua uşilor bine întreţinute. Ansamblul de dansuri. Ciocăni şi întredeschise uşa. În tricouri negre, de antrenament, vreo doisprezece băieţi transpiraţi, fiecare cu câte o bâtă înflorată, jucau

„căluşarii”. Pe Cavadia îl recunoscu îndată: ţopăia cu un pas înaintea şirului, el fiind „vătaful”. Sărea atât de sus şi picioarele lui tocau atât de repede parchetul, încât pe Iulian îl cuprinse un sentiment de respect. Nu se putea hotărî să-şi deranjeze colegul virtuoz.

Cu faţa aurie de sudoare, Cavadia veni spre el, săltându-şi genunchii în ritmul jocului.

— Ce vânt favorabil te aduce la noi, filosofule? Tânjeşti după o bătută, după un brâuleţ sau vrei să scot din tine un căluşar celebru?

Iulian îi explică despre ce era vorba, dar Cavadia se întorcea mereu spre confraţii săi, răcnind diferite porunci, folcloric exprimate şi ele: „La pământ e-un tinerel, sare ursul peste el“ sau „Un-doi-trei, joacă acum Andrei, patru-cinci-şase, joacă şi Tănase! “

— E greu să discutăm în hărmălaia asta, îi spuse el râzând lui Iulian. Sau mai aştepţi niţel, sau ne vedem la şcoală.

— Te aştept.

Dar aşteptarea se lungi. Cavadia avea multe şi complicate ocupaţii De la dansuri trecu în studioul de muzică uşoară, unde îl aşteptau colegii din orchestră: trei fete şi trei băieţi. Formaţia se intitula „Grup 7— 2000“, adică ei erau şapte şi cântau o muzică atât de modernă încât prefigura estetica anului două mii. Melodiile şi versurile le compuneau împreună şi adesea le modificau chiar în timpul spectacolului. În încăperea cu pereţi tapisaţi în pluş gri, zece şiruri de fotolii şi o estradă minusculă, Iulian se simţi ca într-un cuib călduţ şi parfumat. „Grup 7— 2000“ era o neobişnuită reunire de instrumente: ghitară, contrabas, flaut, trompetă, acordeon, baterie şi „o bancă de sunete”, construită chiar de instrumentişti şi perfecţionată mereu. Ea reproducea zgomote culese cu multă râvnă din realitate: tropăit de cai, sonurile a diferite păsări cântătoare, circulaţia automobilelor, ciocănituri într-o uşă, soneria telefonului, sirena unui vapor, rumoarea mulţimii. Aparatul se numea „Verifon“ şi era acţionat de Cavadia.

Nici studioul nu părea locul potrivit pentru discuţia decisivă. Iulian se resemnă să asiste la repetiţie, de fapt un mic concert, care ar fi fost interesant dacă soliştii vocali nu şi-ar fi chinuit atât de mult vocile, încât păreau fie suferinzi de laringită, fie lipsiţi de timbrul obişnuit al glasului omenesc, sau de-a dreptul afoni. Iulian evită însă orice judecată de valoare, deoarece era conştient că nu se pricepe la muzică. Mai târziu, Cavadia avea să-i explice:

— Tocmai în asta constă „şozul“: să transformi vocea naturală într-un instrument.

— Eu credeam că, dimpotrivă, puritatea glasului…

— Ai rămas la bel-canto? Du-te la operă. Noi lucrăm vocile altfel. Ele trebuie să redea mişcările psihice cele mai profunde. Uneori, imprimăm vocea şi pe urmă prelucrăm banda, e o operaţiune foarte interesantă. Îţi poţi imagina o arie cântată de Caruso într-o expoziţie

de sculpturi de Brâncuşi şi picturi de Picasso?

Iulian se gândi că n-ar fi deloc ceva insuportabil, dar, timorat de elanul lui Cavadia, preferă să ocolească răspunsul.

— Mai ai mult de păstorit pe aici? făcu el nerăbdător. Ţi-am spus că trebuie să stăm de vorbă.

— Imediat. Trec pe la cineclub şi pe urmă mergem.

La cineclub, alţi oameni foarte ocupaţi. De astă dată erau de vârste diferite – şi elevi, şi pensionari, şi studenţi. În încăpere mirosea a acetonă. Se lucra la masa de montaj, într-o atmosferă gălăgioasă şi mult mai puţin organizată decât cea din studioul muzical. Despre o secvenţă proiectată pe ecran auzeai simultan cele mai diferite aprecieri. „E antologică!“, „Ba e o aiureală!“, „Fugi de-aici: e aur!“, „Hai, domne, că asta a făcut-o şi Rene Clair! Eu aş tăia-o imediat.” În aceste discuţii artistice, unde explodau jerbe de adjective, vârstele erau uitate, oameni cu părul alb se contraziceau de la egal la egal cu băieţi de 14 ani. Lui Iulian îi fu greu să înţeleagă ce le plăcea unora şi ce nu le plăcea altora, într-o imagine căruia el nu-i găsise nimic de lăudat sau de criticat: o fată vorbind la telefon. Îl auzi şi pe Cavadia:

— Am găsit soluţia! Eu aş intercala aici un cadru din care să se vadă că telefonul e scos din priză. Efect mare! Şoc! Va reieşi că Laura n-are curaj să-i spună lui Silvestru că îl iubeşte, dar şi că, în acelaşi timp, îl detestă pentru înfumurarea lui. În felul ăsta, prevalează sentimentul etern al dragostei, care e subiectivă.

Angrenajele controversei se puseseră iar în mişcare. Fură invocate personaje feminine, de la Electra până la Gelsomina din „La strada” de Fellini, trecându-se prin Shakespeare, Tolstoi şi Ibsen. Iulian se simţi îndemnat să spună şi el ceva, începu să răcnească şi abia într-un târziu se lămuri că atât de controversata secvenţă sentimentală făcea parte dintr-un film care avea ca temă protecţia muncii la Uzinele „Vulcan”, Silvestru fiind un personaj care – din prea multă încredere în sine, bravadă şi dorinţă de a realiza cât mai repede anumite performanţe productive – nesocotea normele de protecţia muncii.

Iulian se interesă ce rol avea Cavadia la cineclub: era actor, regizor, operator?

Cavadia îi făcu semn să citească eticheta de pe spătarul scaunului: „Director de producţie”. Iulian fluieră mirat:

— Cum vine asta?

— Vine bine! Suntem un studio mic, dar veritabil! Mă ocup de problemele financiare, de procurarea recuzitei, de organizarea turnărilor.

— Presupun că la casa asta de cultură există un contabil.

— E subalternul meu, dacă nu te superi.

— Nu mai înţeleg nimic. Tu eşti angajat aici!?

— Nu, de ce? Pot să am şi fără asta anumite răspunderi. În privinţa

filmelor la care sunt producător, contabilul nu semnează nimic fără avizul meu. E dispoziţia direcţiunii.

Iulian tot nu era lămurit. Îl întrebă din nou de ce se zbate atât, şi cu dansurile, şi cu cine-clubul, şi cu orchestra, ca să nu mai vorbim de „Alexandru cel Argintiu”. Nu se gândise că mai bine era să facă un singur lucru, dar bine?

— Ba da, zise Cavadia, m-am gândit, fiindcă mi-au atras şi alţii atenţia, dar aşa sunt eu: nu pot sta o clipă locului.

— Mai oboseşte omul!

Cavadia râse:

— Eu nu obosesc. Îmi pare rău şi de nopţile pe care le pierd dormind! Dacă nu m-ar sili ai mei, aş citi toată noaptea. Acum, de pildă, mi-am făcut rost de „Vieţile şi doctrinele filosofilor” a lui Diogene Laertius, de „Istoria filosofiei” a lui Hegel şi de un curs universitar, tot de istoria filosofiei. Le citesc în paralel. Aştept să se culce ai mei şi citesc la lanternă. Consum o baterie la două zile!

— Eşti formidabil. Ştii că încep să te invidiez? Ai o capacitate de efort demnă de-un elefant…

— Dar nu e niciun efort! Îmi place!

Vreau să ştiu totul. Fizică, pictură, istoria diplomaţiei!

— Şi nu ţi se amestecă aşa, în cap, ca o salată?

— Deloc. Fiecare intră într-un sertar separat. Cel puţin aşa mi se pare mie.

Iulian fluieră impresionat:

— Şi le înţelegi pe toate? Mă refer în special la filosofie.

— Nu ştiu. Cred că nu complet, dar e ca o poveste; îmi place şi ăsta-i lucrul principal.

— De ce ţi se spune prinţul?

— Ei, fiindcă vreau să facem un „musical” folk, după Hamlet sau după „Mioriţa”. Nu că ar costa mult, însă e pretenţios. Dar nu mă las. Până la urmă, tot îl realizez. Am ideile mele!.

Iulian se gândi mult la aceste ipostaze ale lui Cavadia, de care habar n-avusese. Tot auzind despre isprăvile acestuia la casa de cultură, îşi făcuse o reprezentare superficială, în care Cavadia apărea ca dansator neobosit şi ca participant la concursurile „Cine ştie, câştigă“. În realitate, era vârât până peste cap în tot felul de activităţi dificile, pe care le îndeplinea cu deplină seriozitate. Aici, departe de şcoală, părea mai mare, mai matur.

Iulian îşi dădu deodată seama cu cine semăna personajul din proiectul de mozaic: cu Cavadia.

— Proiectul l-au făcut studenţii de la Arte plastice şi ne-au folosit ca modele chiar pe noi, îi explică el. O să intrăm în posteritate pe cale monumentală, ca voievozii!

Iulian mai trebui să îndure o porţie de aşteptare; în ultima clipă, la

ieşire, Cavadia îşi aminti că trebuia să treacă şi pe la direcţiune. „Hai şi tu cu mine, aici toţi oamenii sunt deschişi, nu ne formalizăm.“ Directoarea, Marilena Rotaru, o femeie de vreo 35 de ani, fostă balerină, era atât de zveltă şi de frumoasă încât, minute în şir, lui Iulian îi fu imposibil să spună ceva. Cavadia îl prezentă ceremonios drept „un coleg eminent, specialist în tehnica de calcul, şeful echipei care construieşte…” şi urmă o odă dedicată lui „Alexandru cel Argintiu”. Directoarea Marilena avea un glas foarte cald şi amical şi nişte ochi căprui cu irizări aurii la care, îndrăznind să se uite ţintă timp de o secundă, Iulian îşi pierdu de tot cumpătul. Directoarea era la curent cu ce se întâmpla la şcoala lor şi-i spuse lui Iulian că studiază posibilitatea înfiinţării unui curs de informatică la casa de cultură. N-ar vrea să sprijine cu experienţa lui această iniţiativă? Iulian răspundea înclinând năuc din cap. În cele din urmă, venind vorba despre limbajele de programare, îşi luă inima în dinţi şi-şi exprimă părerea că aici „trebuie să fim foarte atenţi, deoarece foarte curând, poate chiar mai devreme de zece ani, cu siguranţă că mai devreme, calculatoarele vor avea posibilitatea de a-şi alcătui singure programul la solicitarea utilizatorului”.

— Iartă-mă, nu prea înţeleg, zâmbi directoarea Marilena.

— Vreau să spun că se va renunţa la limbajele folosite în prezent, Fortran, Cobol, Assembler şi altele. Maşina va traduce ea singură indicaţiile pe care omul i le va da verbal sau scris.

— Adică îi dictezi problema în cuvinte obişnuite şi calculatorul o înţelege?

— Exact. „Traducerea” se va face automat.

— Şi atunci, ce propui pentru cercul nostru? Noi ne gândeam ca baza activităţii să fie tocmai învăţarea acestor limbaje la care spui că se va renunţa.

— Cred că nu e rău ca, deocamdată, să fie studiate şi ele, dar în primul rând trebuie avute în vedere două direcţii: pe de o parte teoria şi practica informaticii, pe de altă parte, sistemele utilajelor. Un filosof modern scria că un principiu al eficienţei este denumit astfel: „Informează-te sau pieri!“

— Interesant! Cine a spus asta?

Iulian se îmbujora, replicând că nu-şi aminteşte. În realitate, această idee îi venise chiar lui în cap, atunci, pe loc.

Lui Cavadia, directoarea îi dădu să citească vreo zece pagini dactilografiate. Era un raport asupra activităţii casei de caltură în ultimul trimestru. Cavadia, foarte concentrat în lectură, aşternu rapid pe marginea foilor observaţii şi precizări. Iulian simţi că îl invidiază pentru siguranţa cu care făcea acest lucru; era un om necesar Cavadia, nimic nu se mişca la casa de cultură fără ştirea lui, şi pe deasupra mai avea şansa să se şi găsească în preajma unei astfel de directoare. Iulian

se pomeni vorbind, repede şi emfatic, cum nu-i era obiceiul.

— Oamenii fac informatică şi calcul de când lumea – o asigură el. Numai îmbinarea modernă a acestor activităţi a putut să-i deruteze pe neiniţiaţi. Răbojul este cel mai vechi sistem de evidenţă, de înmagazinare a datelor, iar numărătoarea din clasele primare, cel mai simplu calculator.

Ca pe o floare îi oferi directoarei informaţia că prima maşină de calculat şi integrat numerică electronică a început să funcţioneze în 1946.

— Acest calculator ocupa un spaţiu egal cu zece birouri, ca al dumneavoastră şi cântărea vreo 30 000 kg.

— Serios? se miră directoarea Marilena.

— Da! râse amuzat Iulian. Avea 18 000 de tuburi electronice. Dumneavoastră cunoaşteţi tuburile electronice din televizor: sunt lămpile. Bineînţeles, dacă nu cumva aveţi un televizor tranzistorizat. Aşa a fost prima generaţie de calculatoare: greoaie, mari mâncătoare de energie electrică şi care nu puteau funcţiona continuu din pricina difuzării de căldură, oftă el, ca şi cum era vorba despre un necaz prin care el însuşi trecuse. Dar se învioră repede: Apariţia tranzistoarelor, care au înlocuit tuburile electronice, a dus la îndepărtarea altor dificultăţi, inclusiv a celor privind voluminozitatea: s-au născut calculatoarele din generaţia a doua. În fine, a treia generaţie, inaugurată în 1964, se bazează pe circuitele integrate. V-aţi uitat într-un aparat radio? Sunt o mulţime de fire acolo. Imaginaţi-vă în locul lor nişte „poteci” subţiri prin care circulă curentul. La „răspântiile potecilor", sunt turnate compoziţii speciale care îndeplinesc funcţiile de tranzistori, rezistenţe etc. E un circuit integrat. Volum mic, rezistenţă şi siguranţă în exploatare, consum redus de energie, viteză mare de lucru. A patra generaţie va folosi razele laser, rosti el triumfător, ca şi cum i-ar fi deschis frumoasei directoare porţile unui magnific palat.

Ea se întoarse cu un fel de reproş spre Cavadia.

— N-am ştiut că ai un coleg atât de învăţat! Cred că la capitolul „propuneri” din raportul nostru trebuie să insistăm mai mult asupra cercului de informatică. Iulian m-a convins că e un lucru pasionant.

— Poate că ar fi bine să formuleze chiar el propunerea în detaliu, zise Cavadia.

Iulian se instală la birou, scoase pixul şi, în lumina unei firave raze de soare, care pătrundea prin fereastra amplă, începu să aştearnă litere ordonate, pe marginea paginii respective. În încăpere era exact cât trebuia de cald şi plutea aroma discretă a unui parfum pe care n-avea să-l uite curând. Neajungându-i spaţiul, mai luă o foaie de hârtie, spre a adăuga o anexă. Scrise pe puncte şi sub- puncte, concis şi argumentat, inginereşte, cum învăţase de la Martinoiu.

În fine, plecă împreună cu Cavadia, dar s-ar fi zis că nu-şi mai amintea de ce se stătuse atâta timp după el. Se trezi vorbind exaltat, despre cercul de informatică al casei de cultură şi despre cineclub.

— Am şi eu o idee de film, poate chiar mai multe, ce-ar fi dacă mi-aţi da voie să intru în jocul vostru? Tu eşti vechi acolo, bine văzut, ai putea să mă ajuţi. Ia-mă asistent de regie.

— S-a făcut! încuviinţă Cavadia, râzând. Începem chiar de mâine, dar ai grijă să nu vii cu cel mai bun costum. La noi, candidatul cară întâi aparatele şi reflectoarele, aduce recuzita, e machior şi costumier, uneori dă fuga după franzele şi o jumătate de parizer, să hrănească echipa! Pe urmă, dacă dovedeşte calităţile necesare, i se încredinţează o cameră de luat vederi – noi îi spunem „cioara”, fiindcă e veche şi rablagită. Învaţă să lucreze cu ea, pe urmă învaţă să developeze, lucrează la montaj, joacă în câteva roluri neînsemnate şi uite-aşa, dacă nu-şi ia lumea în cap, ajunge regizor, actor sau mai ştiu eu ce. La noi e şcoală aspră, fiindcă se lucrează de plăcere! De asta m-ai căutat?

Iulian îi expuse situaţia din „A.A.“, cerându-i părerea:

— Nu vreau să te influenţez. Gândeşte-te bine. De votul tău depinde totul.

— Floricescu mi-a fost prieten, ne-am certat, dar recunosc că are multe calităţi – spuse Cavadia, gânditor.

— Chiar voiam să te întreb: cum de nu v-aţi împăcat încă? V-aţi înţeles ani de zile ca fraţii.

Cavadia ridică din umeri:

— Poate tocmai de asta. Când se strică un lucru vechi şi complicat, îl repari mai greu decât pe unul simplu.

— Nu vreau să mă amestec, şi pe urmă nici nu mor de dragul lui Floricescu, dar mi se pare curios că v-aţi îndepărtat atâta.

— Eu am un cusur, zise Cavadia. E bine să-l cunoşti şi tu. Mă cert rar cu prietenii, dar când o fac, o fac pentru totdeauna. Mi s-a întâmplat prima dată pe la vreo unsprezece ani; am avut o neînţelegere cu un văr. Nici azi nu vorbim. Mama se duce în vizită la ei, mătuşa vine pe la noi, dar eu pe el nu pot să-l văd. A doua oară mi s-a întâmplat cu Floricescu.

— Şi care e cauza acestei încăpăţânări? se miră Iulian.

— Nu ştiu. Cred că nu-l pot suporta pe cel care la un moment dat dovedeşte că n-are încredere în mine.

— O să-ţi fie greu în viaţă.

— Poate. Dar mai bine spune-mi de ce renunţi la conducerea atelierului? Erai cel mai indicat.

— Nu. Le-am explicat şi băieţilor. Nu reuşesc să mă impun. Mai bine s-o recunosc singur decât să mi-o reproşeze alţii.

Cavadia fluieră, impresionat:

— Mă emoţionezi! Alţii ţin cu ghearele şi cu dinţii de câte un rang,

pe când tu renunţi de bună voie, din raţiune. Simt nevoia să te premiez. Un pepsi pentru sinceritate!

Într-o dimineaţă se întâlni cu Simionaş la chioşcul de ziare. Era ora 7, întuneric, un vânt rece. Ca de obicei, o coadă lungă de oameni, grăbiţi să nu întârzie la slujbă. Mai erau şi o mulţime de pensionari, vioi şi vorbăreţi, treziţi cu noaptea în cap. Când veni maşina cu ziare, Simionaş se oferi să ajute la descărcat. Iulian îi urmă pilda. Hârtia mai purta căldura rotativei, cerneala mirosea plăcut.

— Am la tine o rugăminte, zise Simionaş, cărând trei pachete într-o mână. Nu prea sunt eu învăţat să solicit. Vorba cântecului: „A fost odată un marinar…”

— Ce mai e cu marinarul tău? Crezusem că şi-a rezolvat problemele! Vapor şi-a găsit, nevastă şi-a luat, ba are şi-un far!

— Şi un tată. Vitreg, dar tată – care, săptămâna asta, mi-a luat faţa cu o chestie de milioane.

Simionaş spusese toate astea pe un ton admirativ, cum Iulian nu-l mai auzise vorbind despre tatăl său vitreg. Blondul îi dădu vânzătoarei ultimul pachet de ziare, cumpără, peste rând, în virtutea dreptului celui care a muncit, două exemplare din „Sportul” şi unul din „România literară” pentru Iulian şi porniră spre şcoală.

— Tată, zise Simionaş, a făcut de toate: a fost şi vânzător de aprozar, şi operator la cinema, şi ospătar, şi magaziner, ba în orele libere o făcea şi pe zugravul, că se plăteşte bine. Dar de fapt e sudor, ca taică-tău. Acum, închipuie-ţi, nu şi nu, că el se întoarce la vechea lui meserie! „Cum, dom’le, la vârsta asta?“ „Da. O iau de la capăt. Câştigul nu mă interesează. Cât o fi, după muncă.” Ce zici de el? Iulian nu ştiu ce să zică.

— Dacă l-ai cunoaşte mai bine, zise Simionaş, ai înţelege că a luat o hotărâre de care nu-l credeam capabil. Ce mai, m-a pus la respect! Îi dăm o mână de ajutor? Hai că tu eşti inimă caldă, nu se poate ca treaba asta să nu te mişte!

— Mă mişcă, poftim, dar ce-aş putea face practic?

— La uzina de calculatoare se construieşte o aripă nouă, lucrare serioasă, zece nivele. Pe un şantier ca ăsta, un sudor are de lucru…

— Şi?

— E greu să-l angajeze. Cartea lui de muncă nu-i o lectură convingătoare pentru cei de la Serviciul Personal. Omul nu prea are vechime în meseria lui de bază. Mă gân- deam să pui tu o vorbă…

— Eu? Simionaş, mă confunzi!

— Nu chiar tu. Taică-tău.

— Păi ce e tata, ministru?

— Pe ce lume trăieşti? În ţara asta sunt numai vreo trei sudori şi montatori de valoarea lui, specializaţi în lucrări la mare altitudine. A

lucrat la Turnu Măgurele, la Galaţi, la Craiova, lasă că ştii şi tu. Pe un tip ca ăsta se bat directorii generali! O vorbuliţă să pună… De omul meu, în schimb, garantez. Am simţit că ia lucrurile în serios.

Iulian ridică din umeri:

— Nu ştiu, să vorbesc. Experienţa asta n-am mai încercat-o.

Iulian îşi făcu datoria să-i înşire lui taică-său toată situaţia. Valeriu puse câteva întrebări şi îşi notă răspunsurile scrupulos în carnet.

— Nu ştiu dacă e bine ce fac, zise Iulian.

Avea senzaţia că se lansase într-o afacere nu tocmai curată.

— De ce să nu fie bine? zise Valeriu. E normal că vrea să revină la vechea lui meserie!

— Da, dar aşa, cu protecţie…

— Nu e cuvântul potrivit. Cineva trebuie să se ocupe de el, nu? Şi dacă e un prieten, cu atât mai bine. Când aud de un sudor, inima mea bate pentru el imediat.

După câteva zile, Valeriu sosi cu vestea bună:

— S-a aranjat. Transmite-i lui Simionaş că totul e în regulă. Am vorbit chiar cu directorul uzinei de calculatoare. N-are nimic împotrivă; le trebuie sudori, a şi dat dispoziţie la Personal să-l angajeze pe tatăl ăsta de împrumut al colegului tău. Cu o condiţie…

— Să se pună la punct cu meseria?

— Asta se înţelege de la sine, dar mai e ceva… Directorul, cu care dealtfel am avut și o discuţie privind montarea platformei superioare – dacă planul meu îmi permite, s-ar putea să-l ajut – îl primeşte pe sudorul rătăcit, cu condiţia… (Iulian, nerăbdător: «Ei, cu care condiţie?!») ca elevii liceului „Miron Costin“ să-şi monteze calculatorul în uzina lor!

Iulian nu era sigur că auzise bine.

— Tată, tu îţi dai seama ce spui?

Valeriu făcu pe naivul.

— A auzit el că nu ştiu ce… că la liceul ăsta sunt nişte elevi talentaţi – aşa o fi?! — care fac un ordinator sau ceva în genul ăsta, cu un nume ciudat, „Alexandru cel Argintiu”, şi zice că nu poate trăi dacă nu vin să-l termine în uzină… că specialiştii se vor simţi onoraţi să-i ajute.

— Nu face praf din nervii mei! urlă Iulian. Dă-mi detalii!

Valeriu îşi aprinse mulţumit o ţigară. Se vedea bine că e din cale-afară de mândru. Vorbea tărăgănat, cu pauze mari, ca să-l vadă pe Iulian chinuit de curiozitate şi îngenunchiat de respect.

— De fapt, lucrurile nu s-au desfăşurat chiar atât de simplu, zise sudorul de mare altitudine. A fost nevoie de un atac prin învăluire, cu foc concentrat. O să înveţi tu despre asta când o să faci armata.

Pauză cinică, făcută anume să-şi imagineze Iulian despre ce ar putea fi vorba. Băiatul transpirase de emoţie, dar şi de enervarea

provocată de acest stil de vorbire.

— Penescu şi Martinoiu, numele astea îţi spun ceva? zise tatăl, într-un târziu, scuturând aferat ţigara în scrumieră.

— Doar nu sunt prost! se revoltă Iulian. De ce mă fierbi atât?

— Eu te fierb pe tine? se miră Valeriu. Ei, asta-i bună! Păi cum ţi-a venit ideea asta?

Părea dispus să schimbe firul discuţiei într-o nouă direcţie, adică să clarifice de unde până unde are Iulian astfel de bănuieli. Iulian hotărî să tacă şi să îndure tortura derulării cu încetinitorul a poveştii mult aşteptate.

Lucrurile se petrecuseră astfel. Dan Penescu îi convocase urgent, telefonic, pe Martinoiu, pe Valeriu, pe antrenorul Homată şi toţi avuseseră o lungă discuţie cu directorul uzinei de calculatoare. Omul, nu şi nu, ce vreţi dumneavoastră e imposibil. Dar talentul de a insista, îndelung exersat, al lui Penescu, argumentele tehnice ale lui Martinoiu, prestigiul lui Valeriu Nedea şi al lui Mitiţă Homată îl determinară, după o discuţie de trei ore, să accepte accesul în fabrică al constructorilor lui „Alexandru”. Astfel, în locul atelierului şcolar „A.A.“ avea să ia fiinţă un cerc uzinal, cu aceeaşi denumire.

— Păi ce, zise Valeriu, îţi închipui că merge aşa, cu ocolişuri, cu acţiunile tale pe cont propriu, cu suspine pe la uşa nu ştiu cui? Drumul cel mai scurt, o ştie toată lumea, e drumul drept. Dom’le, când intră patru bărbaţi, ca susnumiţii, în acţiune, e altceva, trebuie să recunoşti.

Iulian ridică mâinile, în semn că se predă:

— Sunteţi grei, n-aveţi probleme. Când o să le spun băieţilor…

Valeriu avea o expresie foarte severă.

— Stai, nu sări în sus. N-am terminat. Va trebui să luaţi lucrurile în serios.

— Tocmai asta şi aşteptam, să le luăm în serios!

— Vă veţi prezenta nu ca un grup oarecare de elevi, ci ca o brigadă de producţie.

— Să trăiţi, aşa va fi!

— Veţi primi SDV-urile după un instructaj şi un test de specialitate. Veţi răspunde pentru ele. Vă veţi încadra în disciplina şi în programul întreprinderii. Ultima precizare: veţi lucra seara, câte două ore, de trei ori pe săptămână. Altfel nu e posibil, secţiile sunt supraaglomerate până la terminarea noii aripi.

— Lucrăm şi duminicile, dacă e nevoie.

— Treaba voastră. În orice caz, împreună cu voi, special detaşaţi, vor lucra un inginer doctor în ştiinţe şi doi electronişti-calculatorişti de înaltă calificare.

— Tată, nu mai zic nimic Eşti puternic!

— Nu ţi-am spus tot. Materialele, folosirea utilajelor, energia electrică, îndrumarea de specialitate nu sunt pe gratis: la vară veţi

lucra ca muncitori obişnuiţi în uzină, timp de trei săptămâni.

— O lună, un an, o viaţă aş lucra în uzina asta! Pot să te mai rog ceva?

— Credeam că ajunge pentru azi…

— Vino şi tu cu noi, în prima zi. Să te vadă băieţii. Am mare nevoie să fiu lăudat. Mi-au cam scăzut acţiunile, în ultimul timp. Tu eşti un foarte bun motiv pentru mine acum.

— Vreau să pierdeţi concursul ăsta! zise Băbăneaţă cu un aer feroce, sau cel puţin aşa credea el, că are un aer feroce. V-aţi bătut joc de mine, trebuie să plătiţi.

— Ai un caracter slab, zise Floricescu, dispreţuitor. Un tip dintr-o bucată ar fi trebuit să reziste!

— Nu e vorba de mine, ci de voi. Abia aşteptaţi să vedeţi omul intr-o situaţie proastă ca să-l luaţi la mijloc.

Mama lui Băbăneaţă, o femeie scundă, rotofeie, numai cumsecădenie şi politeţe, intră din nou la ei cu tava încărcată: sandvişuri, cornuri cu nucă, atunci făcute, două pahare cu lapte, mere, tot ce socotise că e mai bun.

Floricescu mulţumi, prefăcându-se voios – că e în largul lui, că petrece bine împreună cu minunatul de Băbăneaţă. Băbăneaţă jucă acelaşi rol. Îndată ce femeia ieşi, ostilităţile reîncepură.

— Eu să fiu în locul tău, zise Floricescu, aş face pe dracu-n patru să demonstrez că sunt altul decât mă crede lumea.

— Da’ de ce? Vreau să mă vadă aşa cum sunt. Am eu ceva rău în mine? se revoltă Băbăneaţă.

Floricescu oftă:

— Ai, mă, ai. Notează, că sunt multe. Eşti leneş, încăpăţânat, copilăros, răzbunător, catâr! Îmi pierd timpul cu tine de o săptămână! Vrei să-ţi cad în genunchi, nenorocitule?

Băbăneaţă rânji:

— De ce nu! O s-o faci şi pe asta, pentru că ai şi tu o mulţime de cusururi. Notează, gaşpere: eşti îngâmfat, invidios, îi dispreţuieşti pe toţi cei care învaţă mai slab, îi duşmăneşti pe ăia care sunt la fel de buni ca tine, vrei totul şi crăpi de vanitate. Şi eşti şi fricos, pe deasupra!

— Poţi să spui orice, înghit totul, fiindcă am nevoie de tine, dar de unde ai scos-o că sunt fricos?

— Păi nu ţi-e frică de răspundere? Ţi s-a spus că trebuie să-mi bagi mie minţile în cap şi n-ai curaj să renunţi la aşa o treabă!

Floricescu se gândi că poate era cazul să-i spună că de fapt nu-l obligase nimeni să se ocupe de „persuadarea lui Băbăneaţă“, cum îşi intitula în gând acţiunea. Fusese propria lui hotărâre. Voia să se convingă dacă are un caracter atât de puternic încât să înfrângă

cerbicia lui Băbăneaţă. Nu era însă mai puţin adevărat că îi făcea plăcere să petreacă o oră pe zi cu acest aiurit. Superstiţiile, capriciile şi naivităţile lui îl distrau. Şi se simţea bine în această casă simplă, unde puteai să citeşti, să discuţi, să faci scrimă cu vergelele de la perdea sau să trândăveşti, fără să ţi se spună în toată clipa „Vezi să nu spargi cristalele alea! Pune-ţi un costum, că vine unchiul cutare; tradu-i lui tăticu' un articol din englezeşte!“ Adevărul era că „tăticul" ştia destulă engleză pentru a se descurca într-o lucrare de specialitate, dar avea orgoliul să spună a doua zi la birou: „mi l-a tradus băiatul meu, care vorbeşte o engleză ca la Oxford". Şi mai avea de înfruntat Cezar o mulţime de serate, şi vizite, şi pregătiri, şi mirări de tipul: „Ce mare te-ai făcut", şi valize de cărat, de parcă nu locuia într-o casă, ci într-un hotel.

La Băbăneaţă era linişte şi mirosea a ceva plăcut. Floricescu află că e busuioc, despre care ştia din citite şi din folclor: „Foaie verde busuioc”, dar nu-şi imaginase că are o mireasmă atât de plăcută şi în general că există. Mobilier ieftin, comod; pereţii copilăreşte încărcaţi de fotografii şi de ştergare brodate; o grămadă de cărţi naive, dar plăcute – romane poliţiste, de dragoste şi multe almanahuri. Nu veneau musafiri, şi o atracţie mare era Haimana, câinele lui Băbăneaţă. Haimana, un setter castaniu, ar fi putut câştiga un os foarte dulce la orice circ. Băbăneaţă îl dresase până într-atât încât, la comandă, ştia pe ce clapă să apese ca să dea drumul aparatului de radio; Băbăneaţă făcuse această clapă în mod special mai lată şi o vopsise în roşu. Haimana învăţase să aducă ziarele din cutia poştală, să apere o poartă de fotbal şi chiar să umble în echilibru pe minge, înţelegea comenzile nu prin arătarea cu mâna ci prin cuvinte: „Haimana, du-te şi fă cutare lucru“. Îl caracteriza eficienţa: înţelegea repede şi executa la iuţeală.

— Ar trebui să-l iei ca exemplu, spusese Floricescu. Tu eşti un mocoşit.

— Numai aparent. În realitate am spiritul foarte ager. Haimana nu face decât să mă imite.

— Ai numărat de câte ori ai venit la şcoală nepregătit din cauză că te-ai jucat cu el?

— Nu. Ar ieşi o cifră prea mare. Dar nu-mi pare rău: i-am dat lumii un animal educat!

— Trebuie să-i mai dai unul.

Dar era sever numai de formă. În realitate, pe Floricescu îl atrăgea din ce în ce mai mult această nouă amiciţie care, în urmă cu câteva luni, i s-ar fi părut imposibilă. În lipsa lui Cavadia, simţise nevoia unui alt prieten şi deocamdată se mulţumea cu Băbăneaţă, care nu constituia o companie neplăcută. Dealtfel, Cavadia i se păruse întotdeauna lui Floricescu cam obositor şi, pe deasupra, prea dispus să

discute despre subiecte în legătură cu care Cezar nu era la fel de bine informat, ceea ce îl făcea să se simtă, lucru inacceptabil pentru el, în inferioritate. Cu Băbăneaţă, în schimb, era mereu ca în vacanţă. Însoţindu-l, nimerise în locuri, de existenţa cărora habar nu avusese. Văzu cu ochii lui peşti într-o bulboana a Sabarului, sub umbra unei sălcii colosale. Băbăneaţă îi hrănea de trei ori pe săptămână cu mâna lui, şi un crap gigantic, de aproape 80 cm lungime venea până la mal când Băbăneaţă agita într-un fel anume apa cu o creangă. „Asta-i Balenă, şeful! explică Băbăneaţă. Suntem prieteni. Dacă muşcă el, muşcă toţi.“ Într-adevăr, când ieşea Balenă la iveală, ca o torpilă de aur, zeci de crapi îl escortau, iar Băbăneaţă pescuia fără vargă, doar cu firul de nailon şi cârligul – după plac şi după o regulă: «Numai sâmbăta şi numai unul singur». „De Balenă n-o să mă ating niciodată, e prietenul meu“. Lui Floricescu, la doi paşi de capătul autobuzului, lângă oraşul care trepida de uzine, tramvaie, maşini, acest tablou i se părea ireal, mai cu seamă că în fiecare vară se duceau prin diferite bălţi, el şi taică-său, înarmaţi cu lansete-revolver, de ultimul tip, dar nu reuşeau să prindă nimic, şi atunci recurgeau la trista soluţie a eleşteielor cu plată, unde peştele aproape că îţi e vârât în cârlig de paznici.

Spunând „o să mă mai gândesc” şi tot amânând răspunsul, Băbăneaţă îl trăgea după el prin cele mai neaşteptate zone ale oraşului. Motivaţiile erau „Trebuie să rezolv ceva“ şi „Am un prieten acolo”. Ce trebuia să revolze era, de exemplu, că nu se putea deschide un şantier dacă nu se afla el de faţă. Săptămânal, petreceau două ore în compania lui Niţă Tudose. Acest Tudose, om în vârstă, avea 75 de ani şi ţinea într-una din încăperile locuinţei un automobil. Era un Opel coupe tip 1909, alb, cu tapiseria roşie şi capota portocalie, ca şi spiţele roţilor. Băbăneaţă îl ajuta pe bătrân să-i facă toaleta şi Floricescu se văzu în situaţia de a lua parte la această operaţiune. Maşina, cu aspectul ei de jucărie gigantică, strălucea. Moş Tudose fusese unul din primii piloţi de raliu, cu Opelul acela câştigase multe premii.

Dar unde n-avea uşă deschisă Băbăneaţă! La trei cinematografe intra fără bilet, şi-l făcu şi pe Floricescu să simtă gustul dulce al filmului văzut pe degeaba. Băbăneaţă era prieten cu operatorii, le ţinea locul, supraveghind aparatele, când aceştia ieşeau să se mai destindă. Cea mai mare surpriză i-o procură însă Băbăneaţă atunci când Cezar îşi exprimă simpatia pentru echipa de fotbal a „Rapidului”. Discuţia pornise de la faptul dacă un gol al rapidiştilor, din finala Cupei, fusese sau nu înscris din ofsaid.

— Păi mergem şi-i întrebăm pe băieţi, e simplu, zise Băbăneaţă.

Astfel se trezi, cu uimire, Floricescu în zi de antrenament pe stadionul Giuleşti. Băbăneaţă îi cunoştea pe toţi jucătorii iar cu cei tineri se tutuia. Îl împinse pe teren: „Trage şi tu nişte şuturi”. „Păi se

poate?“ „Când eşti cu mine, da.“ Cezar avu o bucurie la care nici în vis nu îndrăznise să se gândească: îi dădu un gol de la 11 metri portarului vestitei echipe, eveniment pe care avea să-l povestească, adăugându-i mereu câte un amănunt palpitant, până la adânci bătrâneţe.

A doua zi, Floricescu se pomeni cu un trei la chimie. Colegilor nu le venea să creadă că Floricescu venise la şcoală fără să fi citit. Dar Cezar, îmbujorat, le relata pentru a zecea oară golul înscris pe Giuleşti. Între patru ochi, îl învinui pe Băbăneaţă pentru nota trei. „Din pricina ta am ajuns să mă fac de râs!“ „Te-am silit eu să te ţii după mine? Ca să mă câştigi, e nevoie să sacrifici ceva.“ Se certară îndelung, dar în ziua următoare Floricescu era din nou acasă la Băbăneaţă, jucându-se cu Haimana. Ajunsese să nu mai poată trăi fără Băbăneaţă. Luase obiceiurile acestuia, îi împrumutase preferinţele. La rândul său, Băbăneaţă începu să fie mai maleabil şi ajunse atât de departe cu intimităţile, încât îi arăta lui Floricescu jurnalul său desenat. Îi împărtăşi chiar şi dorinţa lui de a scrie un roman. „Dacă vrei, îl scriem împreună.” Era o după amiază ploioasă, n-aveau unde să plece, aşa încât Floricescu, căzut în mintea lui Băbăneaţă, se declară da acord. Ştia că n-o să iasă nimic, dar mai gustase plăcerea de a se lăsa în voia ideilor lui Băbăneaţă.

— O să fie, spuse acesta, un roman chiar despre noi. Ceva captivant şi în acelaşi timp realist. Personaje adevărate, în situaţii imaginare. Ce părere ai despre formula asta?

Floricescu trebui să recunoască deschis că Băbăneaţă era din punct de vedere estetic destul de îndrăzneţ.

— Bine, zise el. Tu scrie şi eu dictez.

— Da’ de ce? protestă Băbăneaţă. Normal ar fi invers, fiindcă a mea a fost ideea!

— Nu sunt scribul tău.

— Atunci, juma-juma. O pagină dictez eu şi scrii tu, următoarea o scriu eu şi dictezi tu.

„M-am prostit de tot“, îşi spuse Floricescu şi luă stiloul. Băbăneaţă îi oferi un caiet de o sută de pagini; ar fi trebuit să fie, potrivit cerinţelor profesoarei Homată, caietul lui cu însemnări de lectură, dar rămăsese alb.

Băbăneaţă îşi ciupi lobii urechilor, neuitând să clipească tare, de nouă ori şi astfel bunele auspicii fiind asigurate, începu să dicteze, inspirat:

— Scrie: „Era o seară de toamnă. Ploua mărunt. Era frig“.

— Nu merge cu „era“ de două ori.

— Bine. Şterge şi pune: „Cădea o ploaie rece“.

— … rece. E mai bine.

— Şi concis, nu? Mai departe. „Eroul nostru, tânărul cercetător Băbăneaţă, se întorcea de la Centrul de calcul.”

— Stop. Parcă era vorba să scriem despre amândoi!

— Aşteaptă, imediat o să apare şi tu.

— Nu este echitabil. Cititorul va crede că tu eşti personajul principal.

— Bine. Şterge şi serie: „Eroii noştri, tânărul cercetător Băbăneaţă şi prietenei său Floricescu se întorceau de la Centrul de calcul“.

— Numai tu eşti cercetător? Eu ce sunt?

— Dacă ţii neapărat. Taie „prieteni” şi pune „Tinerii cercetători”. Nu mă mai întrerupe! Scrie: „Deodată, se auzi un strigăt: Ajutor! Ajutor! Era glasul unei fete. Băbăneaţă exclamă: Mi se pare că e glasul Voichiţei”.

— De ce să exclami tu asta? Eu sunt surd sau nu-i cunosc vocea?!

— Fie. Cum vrei tu: „Băbăneaţă şi Floriceseu exclamară: Ni se pare că e glasul Voichiţei! Alergară într-acolo. Un individ o atacase, încercând să-i fure ceasul de la mână. Băbăneaţă se aruncă asupra lui“.

— Uşurel. Eu ce făceam în timpul ăsta?

— Peste tot te bagi! Fie: „Băbăneaţă şi Floricescu se aruncară asupra lui. Calmi şi hotărâţi, îl doborâră cu câteva directe, bine plasate”.

— Doi pe unul… Nu-i nicio ispravă!

— Păi sigur, fiindcă te-ai amestecat tu. Dacă stăteai deoparte, totul era în regulă…

Floricescu bombăni indignat:

— Tu să faci pe viteazul şi eu să stau deoparte?

— Am găsit soluţia: doi agresori! Sau trei, ca să putem spune: „Era o luptă inegală, loviturile curgeau. În cele din urma, cei trei indivizi o luară la fugă. Emoţionată, Voichiţa îi şterse lui Băbaneaţă sângele de pe braţ: unul din agresori îl rănise cu cuţitul”.

— Ce vorbeşti? zise Floricescu. Te bandajează pe tine! Poate şi plânge?

— Eşti imposibil. Şterge şi scrie: „Emoţionată, Voichiţa le şterse cu batista sângele de pe braţ. Agresorii îi răniseră cu cuţitele”.

— Cam multă simetrie.

— Bine, atunci tu eşti rănit pe obraz.

— Ca să-mi rămână o cicatrice la vedere! Vrei să mă desfiinţezi de tot?

— Fie, preiau eu rana de pe obraz…

— Ca să Eaci pe eroul? Nu, dragă: amândoi suntem răniţi la braţ. Punct. Şi termină cu ciupitul urechilor, că nu mai suport!

— Lasă asta. Face parte din personalitatea mea! Scrie: „Voichiţa îl invită pa Băbăneaţă acasă, ca să-l panseze”.

— Iar mă bruiezi?

— Mă rog: „Îi invită pe amândoi acasă ca să-i panseze”. Din pricina

ta, acasă la Voichiţa o să fie un spital întreg! Scrie: „Mama Voichiţei, profesoara Homată, atât de severă la şcoală, se înduioşă. Ea îl rugă pe Băbăneaţă să rămână la masă…”

— … îi rugă pe Băbăneaţă şi pe Floricescu să rămână la masă!

— Nu se poate! strigă Băbăneaţă. Intenţia mea este ca Voichiţa să se îndrăgostească. Dacă o să continuăm aşa, de cine se va îndrăgosti?

— Nu ştiu. Să aleagă ea.

— Păi cum o să aleagă dacă tu faci tot ce fac şi eu? Te ţii scai de mine cum se ţine coada după câine! Aşa nu ajungem nicăieri.

Iritat, Băbăneaţă rupse caietul în două:

— Poftim. Fiecare să-şi scrie romanul lui. Pe urmă i le dăm Voichiţei. Să-şi aleagă ea eroul preferat!

În loc să-şi vadă de lecţii, Floricescu munci patru zile la „romanul” său, în care o salva pe Voichiţa din cele mai neobişnuite pericole. Era conştient că îşi pierde timpul, că practică un joc care i s-ar fi potrivit mai bine în urmă cu câţiva ani, totuşi era un lucru amuzant.

CAPITOLUL OPT

Deşteptătorul urla sinistru, la şapte fără zece. Era clipa când Iulian ura lumea şi legile ei. Orb de somn, se repezea la baie. Scăpa săpunul în chiuvetă, bombănea torturat de răceala apei, îl nimerea dintre prosoape exact pe cel mai umed. Cu o mână mânca şi cu alta îşi lega şireturile. Orice cuvânt i s-ar fi spus nu era suficient de blând; totul îl scotea din sărite. Valeriu Nedea, care între timp se răsese, făcuse duş şi mâncase, îşi fuma ţigara ţinându-şi coatele lipite de trup, foarte atent la manşetele imaculate. Mirosea a colonie, părul îi era pieptănat cu îngrijire peste cap, lins, după o modă mai veche, iar pantofii, atât de lustruiţi, încât păreau de sticlă. Lui Iulian îi era ciudă pe acest tată treaz şi elegant din zorii zilei. Unde se ducea el, la slujbă sau la o recepţie? Dar ăsta era unul din obiceiurile lui Valeriu: să iasă din casă ca un lord. Glumele lui de dimineaţă vizau starea de confuzie şi de grabă a lui Iulian. „Nu ţine coatele pe masă când mănânci, zicea Valeriu sfătos. Nu te gheboşa. Mestecă încet. De ce nu te-ai trezit mai devreme?“ şi-l dăscălea cu multe alte înţelepciuni, absolut inutile pentru un om care se uită cu un ochi la ceas şi cu altul în farfurie.

Ziua trecea pentru Iulian ca un tren rapid. Până la orele 13 sau 14,

şcoală. Întors acasă, citea ziarele în timpul mesei, după care se apuca de lecţii. Ele îi luau trei ore. Un ceas şi-l rezerva pentru citit romane de aventuri. La şase după amiaza pleca după cumpărături; nu-l obliga nimeni, era distracţia lui să umble prin prăvălii. Se uita la oameni, la mărfuri, asculta discuţiile clienţilor, inspecta magazinul alimentar, cel de fierărie şi aparate electrocasnice, piaţa – şi se gândea. În timpul ăsta îi veneau lui ideile. La şapte, îmbrăcat în trening, o lua fie spre stadion – trei antrenamente pe săptămână – fie spre uzină, unde aveau program tot de trei ori pe săptămână. Suporta cu bine acest program, dar dimineţile erau îngrozitoare. Atunci simţea el tot greul, rezidiile de oboseală. Nu se ridica, ci se rupea din aşternut, şi o făcea cu o mare şi lipsită de voioşie încăpăţânare. Mama îi spusese că la ora aceea semăna cu un lup mânat de foame peste câmpiile înzăpezite. Dimineaţa era, într-adevăr, grăbit, rău şi inabordabil ca un lup.

Li se părea că trecuse o viaţă de om de când lucraseră în atelierul şcolii. Râdeau de acel „trecut artizanal”, cum spunea Cavadia, şi de goana lor după „medicamente”. În uzină se lucra acum cu circuite integrate. Pe o plăcuţă de siliciu, având mărimea unei cărţi poştale, încăpeau mai multe piese decât într-o valiză de montaje obişnuite. Materialele care intrau în compoziţia pieselor erau încorporate, sub vid, în circuite.

Inginerul doctor Puiu Vasiliad, conducătorul lor ştiinţific, avea în el ceva de copil bătrâncios, glumele îl iritau, orice greşeală lua în ochii lui proporţii catastrofale, dar lucra alături de ei şi pe cât era de pedant în chestiunile teoretice pe atât era de bun meseriaş. Ca urmare, de unde toţi imitaseră cândva bonomia lui Martinoiu, acum erau îngânduraţi, posaci şi repeziţi la vorbă ca Vasiliad. Directorul uzinei se ţinuse de cuvânt şi le dăduse pe unul din cei mai buni ingineri.

Într-una din seri, portarul se opuse intrării lui Floricescu în uzină, deoarece îşi uitase acasă legitimaţia.

— Dar mă cunoaşteţi! M-aţi văzut de atâtea ori!

— Te cunosc, dar fără legitimaţie nu intri. De unde ştiu eu că nu ţi-a fost retrasă?

— Întrebaţi-i pe colegi, telefonaţi-i tovarăşului inginer Vasiliad!

— Discutăm degeaba. Îmi arăţi documentul, intri. Nu-l ai, te duci după el.

În secţie, Rebegea îi expuse cu indignare lui Vasiliad incidentul. Floricescu făcea semne disperate din stradă.

— Portarul a procedat corect, zise Puiu Vasiliad. Viaţa este un şir de evenimente logic înlănţuite. Fiecăruia trebuie să i se acorde la momentul potrivit atenţia necesară. Lipsa legitimaţiei denotă uşurinţă şi spirit superficial.

— Un cartonaş… insistă şambelanul.

— Raţionament greşit şi incomplet, replică Vasiliad. Pentru tine,

legitimaţia e un amănunt neînsemnat, dar pentru portar, a controla existenţa ei este o activitate de bază.

Ceva mai târziu, le spuse:

— Când eram la facultate, profesorii, între care academicieni şi somităţi distinse cu mari premii internaţionale, au acceptat să se supună unui test de inteligenţă. Indicele maxim era 200 de puncte. Cei mai mulţi au întrunit un punctaj între 120 şi 140, adică inteligenţă medie. Mecanicul de la serviciul de întreţinere avea 110, iar una din secretarele rectoratului, 150! Cum vă explicaţi că oameni cu o inteligenţă medie au ajuns mari savanţi?

— Şansa! zise Floricescu.

— Experienţa profesională! zise Rebegea.

— Cultura, spuse Voichiţa. Aptitudinile.

— Există un element-bază, replică Puiu Vasiliad, care le condiţionează pe toate: gradul de interes. Mărimea lui e direct proporţională cu succesul, iată de ce oameni cu un indice mediu de inteligenţă ajung totuşi la mari performanţe în domeniul lor. Gradul de interes focalizează toate posibilităţile individului în direcţia scopului propus.

— Ca un laser? zise Iulian.

— Exact. Ţineţi minte acest lucru. El explică multe.

— Dar geniul? spuse Voichiţa. Leonardo da Vinci, Beethoven, Einstein? Vă explicaţi tot ce au făcut numai prin mărimea gradului de interes?

— Fireşte. Geniul este expresia totală, enormă, a interesului de a descoperi, de a comunica, de a crea.

La Vasiliad nimic nu era uimitor, neaşteptat, extraordinar, ci numai „necesar”, „determinat”, „normal" sau „anormal”, „corect” sau „incorect”. Mai avea obiceiul să întrebe de câte două, trei ori un lucru, dându-ţi impresia neplăcută că nu ştii să te faci înţeles. În realitate, voia el să fie absolut sigur că a priceput perfect despre ce e vorba. Felul său de a fi, foarte net, adesea impersonal, dându-ţi impresia că discuţi cu un tratat de logică vorbitor, nu le displăcu, întrucât era ceva nou pentru ei. De aceea, fu o mare surpriză pentru toţi să vadă că Vasiliad, omul abstract, venea şi pleca de la uzină călărind nebuneşte o foarte concretă motocicletă roşie, un CZ—250. Cu cască „totală”, portocalie, Vasiliad străbătea ca un fulger străzile înecate de trafic ale oraşului. Şambelanul Rebegea, simţind că ar mai putea să afle şi alte surprize, efectuă cercetări şi nu după multe zile le aduse colegilor, triumfător, un afiş, vechi de doisprezece ani, care-i ului: „Clubul sindicatului P.T.T. Spectacol de estradă”. În program figurau cântăreţi comici, cupletişti şi brigadă artistică, formaţia de balalaici şi „Orchestra Gama 63“, alcătuită din telegrafistul Jean Dudescu – saxofon, factorul poştal Titi Soare – trompetă, studentul Gigi Manoliu

– contrabas, operatorul Francisc Sim – baterie şi elevul Puiu Vasiliad, acordeon şi solo voce. Fotografiile de pe afiş excludeau posibilitatea coincidenţei de nume. Vasiliad, aproape neschimbat, purta o cămaşă în pătrăţele, cu guler înalt. Părul, tuns scurt, stătea perie.

— Extraordinar! Cântăreţ de muzică uşoară? Vasiliad?! Robotul ăsta electronic?

— Da, zise Rebegea, bucuros că are cu ce să-i uimească. Am trecut pe la Clubul P.T.T. Trompetistul Titi Soare e şi acum în orchestră. Mi-a povestit tot. Electrecordul le propusese să le imprime un disc. S-au hotărât să-şi ceară cu toţii concediu şi să se ducă la o cabană, în munţi, să repete şi să compună singuri câteva melodii – lucru nou, pentru că pe atunci nu existau formaţii folk, pop etc. care-şi fac singure cântecele. Puiu a obţinut şi el o scutire de două săptămâni din partea şcolii, mândră că are un artist… Ei, dar ce s-a întâmplat la cabană? S-a întâmplat că studentul contrabasist îşi adusese cu el o valiză de cursuri şi tratate. Era la Facultatea de electronică. În fiecare seară, după repetiţii, învăţa. Pe Vasiliad al nostru treaba asta l-a uimit: cum aşa, noapte de noapte, să stai şi să înveţi? Contrabasistul i-a arătat scheme, i-a povestit una şi alta – şi în special despre ordinatoare, pe atunci încă o noutate. Rezultatul a fost că Puiu n-a mai visat altceva decât să se specializeze în direcţia asta. Discul nu l-au mai înregistrat, fiindcă specialiştii au fost de părere, ascultând formaţia, că nu este încă destul de bine pusă la punct. Să revină peste un an. N-au mai revenit. Formaţia se destrămase. Contrabasistul îşi pregătea proiectul pentru examenul de stat, bateristul se însurase, iar Vasiliad nu mai voia să ştie nimic altceva derât electronică, informatică şi calculatoare. A terminat liceul cu 10 la fizică şi la matematică. Politehnica a absolvit-o ca şef de promoţie. La 27 de ani şi-a dat doctoratul. Cum vi se pare povestea?

La următoarea întâlnire, Vasiliad observă o anumită schimbare în rândurile elevilor săi. Aveau nişte zâmbete şi nişte priviri suspecte.

— De ce vă uitaţi aşa, mi-a crescut ceva pe nas? îi întrebă în stilul său, rece şi încet.

Nu. Acest Vasiliad nu avea nimic comun cu cel de pe afişul din 1963. Preferară, măcar pentru un timp, să tacă. Curând, se lămuri şi de ce acest eminent specialist, invitat cel puţin o dată pe an la reuniuni şi congrese internaţionale, accepta să lucreze cu ei. Pentru economie de timp, de materiale şi de muncă, tânărul expert hotărâse să folosească prilejul construcţiei lui „Alexandru” pentru a aplica nişte soluţii noi, foarte interesante pentru uzină. Acest lucru îi încărcase de mândrie pe băieţi ca un praf de puşcă; ar fi stat în secţie până în zori, ar fi renunţat la mâncare, la somn, la vechi şi nedezminţite pasiuni. Lumina neonului, bâzâitul aparatului de climatizare, mirosul acizilor alcătuiră lumea lor preferată. Erau în urmă cu somnul, dar foarte în

avans cu visurile.

Tiberiu Floricescu îi procură lui Cezar de la un cuscru, medic, o adeverinţă de „surmenaj” prin care i se recomanda „scutire, pentru trei luni, de orice efort extraşcolar”.

— Acum poţi să stai liniştit acasă, îi spuse el, oferindu-i hârtia.

Floricescu explodă:

— Cine ţi-a cerut asta? Vrei cu tot dinadinsul să mă fac de râs?

Omul era dezorientat:

— Păi nu mi-ai împuiat capul că eşti veşnic obosit, că trageţi la uzină ca apucaţii?

— ŞI CE DACĂ? Tragem, dar ăsta nu-i motiv să faci o dramă!

— Te-ai plâns că Vasiliad vă scoate sufletul, că nu mai poţi…

— Sunt şi eu, acolo, un mic demagog! Mă laud cu ce pot! Eşti om mare, de ce te iei după mine?

Dar luă totuşi adeverinţa, ca s-o fluture pe sub nasul colegilor, să vadă ce erou este; medicul îl scuteşte, dar el nu ţine seama de asta!

Floricescu făcu şi un lucru inedit în vasta lui reţea familială. Odată, având de lucru la uzină şi sâmbătă seara, şi duminică dimineaţa, îşi ceru scuze cu toată politeţea că nu poate participa la nunta unui văr.

— Nu poţi să lipseşti o singură dată?

— Nu vreau să lipsesc!

— Ţi-e frică, au vârât spaima în voi? Ce se întâmplă acolo? Trebuie să mă interesez, o să iau măsuri! Sunteţi copii, n-are nimeni dreptul să vă stoarcă de puteri!

— Un deget dacă mişti, un telefon dacă dai – şi nu mai vorbesc cu tine zece ani! îl ameninţă Cezar. Crezi că nu mi-ar plăcea zbenguiala de la nuntă? Oho! Dar nu pot lipsi de la uzină.

— Ce-o să spună unchiul Silvestru şi mătuşa Ana, văru-tău Paul, soră-mea Tanţa, cumnatul Vasile, naşul…

— Habar n-am. Explică-le situaţia. Te pricepi tu. Înşiră-le o poveste frumoasă, despre un fiu care e pe cale să ajungă un mare savant.

Un izvor de glume, sârguincios exploatat de toţi, era faptul că, vorba lui Rebegea, „fie ploaie, fie ger, fata are cavaler”. Voichiţa era aşteptată de Picu în fiecare seară, când se întorcea de la uzină. Pe fereastra autobuzului, îl vedeau mândru în alaindelonul lui sau, când ploua, stând comod sub o uriaşă umbrelă de polietilen, ale cărei margini îi ajungeau până la brâu.

— Termină! Într-o bună zi – îl prevenise Voichiţa – o să-i spun tatii şi el o să discute altfel cu tine!

— Nu pot să te las singură de la staţie până acasă, la ora asta.

— De ce, suntem în junglă? Şi-apoi nici nu e foarte târziu!

O însoţea tăcut până la colţul străzii. Mai departe nu-i dădea ea voie: „Te văd oameni’ cu mine Ce-or să-şi închipuie?“ Picu înghiţea

jignirea şi rămânea pe loc, urmărindu-şi însă protejata din ochi până o vedea intrând în blocul ei.

Voichiţa, în ciuda incomodităţii pricinuite de compania lui Picu, nu putea să nu remarce că totuşi era singurul care se gândise să o conducă. Poate îi plăcea lui să exagereze, dar Voichiţa se văzu nevoită să recunoască în sine că prezenţa lui îi dădea un sentiment de siguranţă. La urma urmelor, de la staţie până acasă avea vreo opt sute de metri, drum întunecos, printre tot felul de utilaje, grămezi de nisip şi stive de cărămidă, cartierul fiind în extindere. Nu era lucru rar ca o siluetă să-ţi taie calea sau glasuri de beţivani să mormăie prin întuneric Voichiţa avea simţământul de a comite o nedreptate; trăgea pe ascuns foloase din prezenţa lui Picu. Se surprinse, contrariată, gata să accepte o invitaţie la un film. Dar ea nu venea. Picu devenise de o timiditate stupefiantă. „Tocmai ăsta am avut eu ghinionul să se îndrăgostească de mine?! se întreba furioasă Voichiţa. El mă protejează? De ce nu Floricescu, de ce nu Iulian? Pentru mine bate doar inima unui om fără căpătâi?

Valeriu Nedea pleca şi venea de la lucru ca toată lumea; bătrâna lui valiză de teren dormita în dulapul de perete. De mult nu rămăsese el atâtea săptămâni „la sediu”. Aceste perioade fuseseră întotdeauna foarte vesele. Acum, de la o zi la alta, se arăta mai morocănos, mai certăreţ, lucruri noi la el. Nu-l mai interesa nimic, citea „Sportul” sau rămânea ore în şir pe canapea, fixând tavanul. Nici în ziua când Sava Bărbulescu îi aduse aparatul nu păru mai voios. Lucrul reuşise, lui Iulian nu-i venea să creadă că bijuteria aceea din oţel înalt aliat prinsese viaţă în micul şi îmbâcsitul atelier.

— Dă-i proiectul şi materialele şi-ţi face o staţie interplanetară! bombăni Valeriu. Ce tot te miri? Are în el trei sferturi de secol de tehnică. Depana motoare auto în 1915 şi aparate de radio în 1925. Ce mai vrei? Nu te uita că repară aragazuri şi broaşte de uşi; un meşter face de toate. Oameni ca el au inventat maşina de ţesut şi motorul cu aburi. Cercetătorii atestaţi au apărut ceva mai târziu.

Prototipul fu omologat, Valeriu primi brevet de inovator, dar nici acest decorativ act nu-i readuse vechea bună-dispoziţie. Iulian încercă să-l atragă într-unul din vechile lor jocuri. Luă floretele din cui şi îl provocă la un asalt, dar pe Valeriu nu-l mai atrăgea nimic, îmbătrânise brusc cu douăzeci de ani. În casă se instală o atmosferă nouă, de plictiseală şi irascibilitate. Soţii Nedea se certau din mai nimic, spunându-şi cuvinte grele. Iulian îşi dădea seama că lucrul nu este normal, dar îi era imposibil să găsească o explicaţie. El însuşi era foarte abătut. Acum ar fi dat mult să-l vadă pe taică-său din nou pisălog şi copilăros, hărţuindu-l şi punându-se la mintea lui. „Am doi copii!“ exclama cândva mama şi nu ştiai când o spune înciudată de

zbenguielile lor şi când, înveselită de bucuria lor. Se învăţase cu asta şi Iulian, adică să-l aibă pe taică-său tovarăş de joacă, şi acum ce vedea? Vedea că inepuizabilul camarad se dezumflase ca o figurină de cauciuc înţepată. Senzaţia descoperirii că totuşi taică-său a îmbătrânit îl deconcerta. Nutrea pentru el o amară compătimire, dar nici de sine însuşi nu era mai încântat. Simţea un fel de vinovăţie: până mai ieri avuseseră aceeaşi poziţie biologică şi psihică şi iată că unul cedase.

Într-o zi, uitând unde îşi pusese cheia de la cutia cu scrisori (îi venise „Cutezătorii”) căută, cum nu-i era obiceiul, în haina lui Valeriu, cu gândul să folosească cheia lui. Un şomoltoc de hârtii umfla buzunarul interior al vestonului. Iulian presupuse că poate se întâmplase ceva cu prototipul şi că în aceste hârtii se afla pricina necazurilor lui Valeriu. Dar toate nu erau decât analize medicale şi reţete. Acest lucru îl sperie pe băiat. Ceru lămuriri imediat, în taină, maică-sii. Nu ştiuse nici ea nimic. Evitară să-l întrebe pe Valeriu, intuind dezlănţuirea unui scandal. Noaptea, luară hârtiile şi le examinară în bucătărie. Purtau fel de fel de antete — al policlinicii trustului de construcţii, al clinicii de ortopedie, al clinicii de reumatologie, al institutului pentru expertiza capacităţii de muncă. Acest din urmă act părea cel mai important. Textul, redactat ca un răspuns la solicitarea policlinicii trustului, suna foarte clar: „Ca urmare la adresa dv. din data de… şi în baza avizului medicilor noştri specialişti, confirmăm că tovarăşul Nedea Valeriu prezintă simptome de spondiloză avansată şi de reumatism poliarticular, afecţiuni total contraindicate muncii pe care o desfăşoară. Se impune evitarea eforturilor fizice şi a locurilor de muncă expuse intemperiilor. Recomandăm încadrarea tovarăşului într-o activitate protejată sau eventual pensionarea”.

Se dezmeticiră cu greu din şocul acestei descoperiri. Valeriu se mai plânsese, temporar, de indispoziţii, de mici dureri, dar niciodată nu lăsase impresia de suferinţă îndelungată. Iulian avu o nouă surpriză neplăcută. Se învăţase ca tot răul să treacă. Acum se ivise prilejul să constate că lucrurile pot sta şi altfel. Aşadar, sudorul specializat în lucrări la mare altitudine, care nu avea în toată ţara decât trei-patru confraţi de valoare egală, era condamnat să rămână la sol, ca un pilot căruia i se retrage licenţa de zbor. Omul pe care şi-l disputau directorii celor mtii mari şantiere urma să se resemneze „într-o activitate protejată”, între un registru şi un calorifer.

— Ce facem, mamă, cu el? zise Iulian, îngrijorat. Simţea, cu un fel de mândrie vinovată, că a rămas singurul bărbat întreg din casă.

Mama îl repezi:

— Încă nu e clar că e invalid. Să nu faci vreo prostie, că te plesnesc cât eşti de mare! îşi revine el. E bărbat. Vezi-ţi de treburile tale.

Iulian o privi mirat. Simţi, în clipa aceea, un lucru la care nu se

gândise niciodată: că mama lui era femeia tatălui său, aşa cum Iulian văzuse de atâtea ori în filme şi citise în cărţi, dar nu-şi închipuise că se poate întâmpla şi cu ei doi. Ridică braţele, în semn că se predă, şi se duse la culcare. Îi trebui mult timp ca să poată adormi.

… Deşteptătorul urla sinistru. Iulian îşi făcu, aiurit de oboseală, drumul la baie. Pe urmă se trânti posac pe scaunul lui din bucătărie. Mirosea a ochiuri cu costiţă şi a colonie. După obiceiul său, Valeriu era treaz ca în mijlocul zilei, îmbăiat şi ras proaspăt, cu cămaşă impecabilă şi pantofii lustruiţi, oglindă. Iulian, din proprie iniţiativă, ba îşi cocârja spinarea, ba mânca ţinându-şi coatele pe masă, anume ca să-l audă pe taică-său făcându-i observaţii ironice. Dar omul era cu gândurile în altă parte.

— Îl cunoşti pe unul Picu? întrebă la un moment dat Valeriu.

— Cum să nu. Un tip haios. Cum se spune la noi la şcoală.

— Nu mi-a făcut impresia. S-a angajat la noi şi pare băiat serios.

— Îşi face el câteodată o faţă prezentabilă, dar e un chiulangiu. N-o să stea prea mult la voi.

— Asta nu mai ştiu. În orice caz, el nu mi-a vorbit aşa despre tine. Te-a lăudat.

— Serios?

— Dacă-ţi spun. Mi se pare că o să-i fiu maistru profesor. Celor de la centrală li s-a năzărit că e mare nevoie de mine la grupul şcolar profesional. Nu ştiu dacă o să accept.

— De ce? Cu experienţa ta, eşti aur pentru învăţământ, zise Iulian, trăgând cu coada ochiului spre maică-sa.

Valeriu ridică îngândurat din umeri:

— Să mai văd, să mă mai gândesc. Ştii că în ţară nu mai sunt decât vreo patru ca mine! Dacă mă blochez în învăţământ…

— Pierde azi economia naţională un sudor de mare altitudine, dar câştigă zece pentru mâine!

— Aşa mi-a spus şi directorul. Dar eu încă nu le-am promis nimic. Oamenii ăştia au uneori nişte idei… Tocmai acum, când sunt în cea mai bună formă, mă imobilizează la catedră…

— Serviciu] e serviciu, zise ritos Iulian. Nu facem numai ce dorim, trebuie să facem şi ce găsesc alţii că e necesar.

Valeriu înclină aprobativ din cap. Auzise exact ceea ce dorea să audă de la ai lui.

De când lucrau în uzină, vechea glorie a clasei lor reînviase, şi era chiar mai strălucitoare decât înainte. Ca atare, afişau o superioară oboseală, o îngândurată trufie. Uneori, „uitau“ la reverul tunicii ecusonul-legitimaţie al uzinei, cu fotografia cât un timbru, indicativul secţiilor în care aveau acces şi ştampila serviciului personal. Chiar şi faţă de profesori îşi dădeau aere, dar în mod disimulat – răspunzând

foarte bine la ore, ca şi când ar fi vrut să le spună: „Iată cum învăţăm noi, cei care muncim în uzină!“ Până şi Băbăneaţă lua opt în serie, dar cel mai mirat era Floricescu. Nu-şi putea explica unde găseşte Băbăneaţă atâta ştiinţă, când învaţă, că erau aproape zilnic împreună şi nu-l văzuse niciodată cu cartea în mână. „Alexandru cel Argintiu” mai avea până să fie gata, dar intrase deja în legendă. Se spunea că e imposibil să lucrezi la el dacă nu începi să înveţi bine. Un fel de aureolă tainică învăluia grupul calculatoriştilor. Dar Băbăneaţă, foarte serios, îl trase într-o zi deoparte pe Iulian şi-i arătă, presată în buletin, o frunzuliţă roşcată.

— O recunoşti?

— Nu. Ce-i asta?

— Te prefaci. Ia adu-ţi aminte, ai dezlipit odată una la fel, de pe geamul atelierului şcoală!

— Aşa e! Cum de ţi-ai amintit?

Băbăneaţă zâmbi misterios:

— Mi-am dat eu seama imediat că poartă noroc. Ştii cât am umblat până am găsit-o?

— Băbăneaţă, nu-mi bate capul. E o frunză ca oricare alta.

— Tot ce se poate, dar la amândoi ne-a purtat noroc. Voiam să te întreb: ce frunză e, de la ce copac sau floare provine?

— Habar n-am. Mi-aduc aminte că mi-am pus şi eu întrebarea asta, voiam să caut într-o carte, dar am uitat.

— Deci nu ştii cum îi spune.

— Frunză, cum să-i spună? Frunză!

— Poate-i mai bine aşa, zise Băbăneaţă, închizându-şi cu grijă buletinul.

— Nu e bine deloc, îl moraliza Iulian. Eşti superstiţios ca o babă. Om în toată firea şi-şi leagă nădejdile de o frunzuliţă. E ruşine!

— Poate că eu sunt superstiţios – zise gânditor Băbăneaţă. Dar poate că sunt şi poet sau gânditor, poate că văd dincolo de lucruri! Mai pune şi tu mâna pe câte-o carte, ai să vezi că oamenii sunt complicaţi…

Se depărtă încet, cu mâinile la spate şi bărbia-n piept, semn de profundă concentrare, lăsându-l pe Iulian pradă celei-mai desăvârşite uimiri.

Brusc, într-o pauză, se auzi „buzduganul lui Martinoiu“, trimis pe culoare şi care pătrundea prin toate colţişoarele. Inginerul purta un splendid costum cu dungi albe şi gri, cravată vişinie, pantofi de lac. Avea un aer general de voioşie, de înnoire. Rămase câteva clipa în prag, privindu-i în tăcere.

— Arăt ca un ginere? Vin de la minister! rosti el, grav. Cred că n-o să am nevoie de introducere, probabil că Rebegea şi-a făcut oficiul de gazetă orală. Sunt curios doar să ştiu cu ce floricele a împodobit

evenimentul!

Martinoiu se aşeză pe colţul unei mese.

— Vă datoram o explicaţie. Aş putea să spun că am fost nevoit să plec de la voi, obligat, dus pe sus. Aş putea să nu vă mai spun nimic. Am plecat şi gata. Doar suntem prieteni şi vreau să vă edific în mod realist. Vinovat e „Alexandru”. Din cauza lui mi-am schimbat domiciliul profesional…

Copiii făcură ochi mari. Ce amestec avea „Alexandru”? Se supărase Martinoiu pe ei, pe calculator?

— Nu. Îl iubesc mai mult ca oricând. Dar tot umblând cu căciula-n mână după „medicamente”, am ajuns la centrala întreprinderilor de construcţii-montaj. „Piese, mi-au spus, nu vă dăm, dar un tip aşa ca dumneata ar fi bun să conducă serviciul nostru de informatică.” Şi mi-au arătat un Felix C-256, care foloseşte trei limbaje. Trebuie să mă înţelegeţi, inima mea a bătut din prima clipă pentru el.

Martinoiu începu să se plimbe nervos prin clasă, însoţindu-şi cuvintele cu mari gesturi.

— În viaţa fiecăruia dintre noi sunt oameni care vin, stau un timp şi pe urmă pleacă. Nu am sentimentul vinovăţiei. Vreau totuşi să vă spun că îmi pare rău. Am petrecut multe zile bune împreună cu „Alexandru cel Argintiu”. Sper că am reuşit să vă învăţ câte ceva şi recunosc că ies şi eu în câştig: alături de voi am simţit plăcerea de a realiza din mai nimic un lucru important.

Rămase în dreptul ferestrei, cu spatele spre atelier:

— M-ar incomoda să credeţi că am plecat de dragul unui salariu mai mare şi al unui post mai important, deşi trebuie să vă mărturisesc că astea-s lucruri foarte bune, care ocupă un loc spaţios în calculele mele. Dar motivul principal e că mi se oferă un câmp larg de acţiune. Trebuie să recunoaşteţi că e omenesc să visezi solicitări cât mai apropiate de vârful posibilităţilor tale. Ştiu că fac o comparaţie nepotrivită, dar un oţelar nu va lucra cu plăcere într-o potcovărie decât atâta timp cât nu i se va încredinţa un cuptor Siemens-Martin…

Se întoarse apoi spre ei:

— Faptul că montarea lui „Alexandru” continuă în uzină reprezintă soluţia optimă. M-am întâlnit azi cu Puiu Vasiliad. Numai lucruri bune mi-a spus despre voi. Am fost foarte mândru.

Privi foarte preocupat pe fereastră, se uitară şi ei, dar nu văzură nimic, doar pomii ninşi.

— Cum staţi cu concursul? Lui Băbăneaţă (pronunţă acest nume ca de obicei, silabisindu-l amuzat) i-au trecut capriciile, sau vă ţine mai departe în şah? Ia spune, Bă-bă- nea-ţă!

Băiatul se ridică anevoie, incomodat de banca rămasă parcă prea mică:

— Asta-i o chestiune internă a clasei noastre. Scuzaţi-mă, dar

dumneavoastră sunteţi pentru noi acum un *simplu particular*…

Martinoiu păru descumpănit, dar numai pentru o clipă. Îşi ascunse stânjeneala printr-un potop de glume:

— Ce e, Băbăneaţă, îmi retragi cetăţenia clasei? Văd că dai tare cu sabia, tare de tot! Asta-i stilul lui Puiu Vasiliad, constat că vă influenţează, foarte bine faceţi că-l imitaţi, este eminent.

După plecarea lui Martinoiu, Voichiţa îl luă în primire pe surprinzătorul îndrăzneţ:

— Tu ai înnebunit! Cum îţi permiţi să vorbeşti aşa cu omul ăsta superb?

Băbăneaţă ridică din umeri:

— Am minţit? L-am calomniat?

— E totuşi fostul nostru profesor!

— Dacă alţii n-au avut curajul să-i spună, i-am spus eu ceea ce era necesar. Ne-a lăsat sau nu cu căruţa-n drum?

— Aici Băbăneaţă are dreptate, zise Floricescu.

— Şi i-o trânteşte aşa, de faţă cu toată lumea „bum-bum“?

— Ai fi vrut să i-o spun la ureche, „cirip-cirip“? M-a scos din sărite. Vine îmbrăcat la marele şpiţ, face filosofie ieftină şi se mai şi distrează (îi imită vocea groasă, cu puternice apăsări silabice: „Lui Băbăneaţă i-au trecut capriciile?“) Sanchi, îl interesează foştii lui elevi, concursul! Asta după ce mai mult de o lună ne-a lăsat ca pe nişte fleţi, cu calculatorul în pioneze. Dacă nu erau maică-ta şi Iulian, se alegea praful de frumosul nostru „Alexandru”.

— Bine că te-ai găsit tu să faci justiţie, bombăni Voichiţa.

— De ce să nu facă? zise Floricescu. Nu e nici mai bun, nici mai rău decât noi. Are tot ce-i trebuie ca să poată exprima un adevăr.

Voichiţa îl privi uluită. Lucru incredibil: Floricescu era de aceeaşi părere cu Băbăneaţă. Ba mai şi îl sprijinea în public Cu câteva luni în urmă, abia dădea semne că-l cunoaşte, i se adresa numai ca să-l ironizeze, iar acum parcă descoperise că îi e frate.

„Nu e numai Picu sucit pe lumea asta, gândi Voichiţa. Au luat-o razna cu toţii. Mototolii sunt agresivi, îngâmfaţii – echitabili, bătăuşii se domolesc, prostănacii au idei! Ce-i cu băieţii ăştia?“

CAPITOLUL NOUĂ

Iulian nu-şi închipuise că totul se va desfăşura atât de simplu. Visase o solemnitate, o zi a vorbelor mari. Dar Homată îi anunţă foarte prozaic, la sfârşitul antrenamentului: „Buguleţ, Cristescu, Iulian şi Simionaş! Săptămâna viitoare intraţi în «Criteriul juniorilor». Aveţi grijă cum vă faceţi programul în zilele următoare!“ Iulian era dezorientat: aşa apare în viaţa omului clipa cea mare? Fără elemente spectaculoase, fără un şoc emoţional? După aproape un an de lucru „sec“, vestea primului meci oficial mai că nu-i spunea nimic. Dar această indiferenţă era un fel de reacţie inversă. Treptat, minut cu minut, începu să-l cuprindă neliniştea. Cum o să fie pe ringul cu corzi îmbrăcate în pluş, sub plafoniera orbitoare, unde eşti singur cu adversarul, urmărit de privirile critice ale publicului? Abia când află că, potrivit tragerii la sorţi, avea să lupte cu Simionaş, începu să realizeze complexitatea evenimentului. Se surprinse examinându-l cu coada ochiului, ca pe un străin suspect. Boxaseră de multe ori împreună dar fuseseră reprize-şcoală, de studiu, cu lovituri atenuate, cu „acum dai tu şi blochez eu, acum dau eu şi blochezi tu“. Despre adevărata forţă a lui Simionaş nu ştia totul, după cum nici despre sine însuşi nu ştia totul. Se trezi făcându-şi planuri: „Simionaş are lovituri scurte, puternice şi un ritm bun. Eu am braţe mai lungi şi sunt mai calm. Trebuie să-l ţin la distanţă, să mă mişc mereu. Dreapta înainte, şi lovituri pe plecare. Dacă mă prinde la corp, ar fi foarte neplăcut. Dacă-l prind eu cu nişte directe, se înfurie şi intră dezorientat, pot să-l plimb cum vreau eu, dar trebuie să fiu atent, e imposibil să nu-mi rezerve el vreo şmecherie”.

La duş îl studie pe Simionaş de parcă îl vedea pentru prima oară. I se păru că are palmele prea groase şi pectoralii prea dezvoltaţi şi că ochii îi sclipeau de viclenie şi cruzime. Găsi că nu reflectase îndeajuns asupra cauzelor care-i atrăseseră blondului porecla de Gheară.

Simionaş nu era la ora aceea nici viclean, nici crud, ci doar prost dispus.

— Ce facem, Iuliane?

Se ştergea, apăsând violent prosopul iar umerii şi pieptul îi deveniseră purpurii.

— Ne batem.

— Spune-i lui Homată că nu poţi boxa, scorneşte un pretext.

— De ce?

— Nu vreau să dau în tine.

— Dai şi tu mai cu milă! Cine te obligă să mă martelezi?

— Pentru tine, boxul a fost întotdeauna o distracţie! Pentru mine, un meci e o treabă serioasă. Vreau să mă afirm, înţelegi?

— Poate că asta urmăresc şi eu.

— Dar altfel. Pentru tine totul nu e decât un spectacol. Pentru

mine, o luptă. O să dau tare, o să dau cât pot. Nu vreau să fii tocmai tu ăla pe care o să-l pisez.

Iulian îşi reaminti propriile gânduri în legătură cu meciul şi-i fu ruşine. Lui nu-i trecuse prin cap că omul cu care avea să lupte era prietenul său. Uitase tot, în afară de faptul că trebuia să lovească.

— Spune-mi, zise el, îţi mai aduci aminte când m-ai pricopsit eu eticheta, de „spirit analitic”?

— Sigur. Într-o zi de atelier. Veniseşi cu degetul mare luxat. Dar nu era numai asta. Arătai mic şi prăpădit, ca greierele din poezia lui Topârceanu. Dădeai impresia că te temi şi de umbra ta Asta m-a scos din sărite; ştiam că eşti un băiat mobilat, de ce atunci să dormi pe tine? Mi-am zis: „Ia să-i provoc un şoc!“ Ştii cântecul meu: „A fost odată un marinar"…

— Şi de ce vrei să rămână din nou un singur marinar? Ne batem, Simionaş. Luptăm „pe bune“, cinstit. Nu pot să fug. Dacă unul din noi va privi lumea de la nivelul podelei ringului, printre ghetele adversarului, cu buza plesnită şi cu o arcadă deschisă, nu-i nimic, o să vadă mulţi marinari, mulţi prieteni.

— Dacă aşa vrei tu… oftă Simionaş. Dar ăla de jos n-o să fiu eu!

Ceţuri albe fumegau pe stadion. Era frig şi umezeală. Un alergător în trening, cu bască şi fular, parcurgea pista într-un ritm calm, relaxat. Lui Iulian silueta i se păru cunoscută, surprinzător de familiară.

— Faci şi tu un tur? zise Valeriu.

În întuneric, ochii îi sclipeau foarte veseli.

— Ce-i cu tine aici, tată?!

— Am venit să te iau acasă. O să vin de fiecare dată. Mă mai dezmorţesc şi eu. Te previn că o să mă vezi şi în sală, la aparate!

— Cât ai alergat?

— Trei ture. Nu e mult, dar pentru început e bine. Simt cum mi se înmoaie articulaţiile.

— Medicii ştiu ce isprăvi faci? Sunt ei de acord?

— Unul singur. Cel mai bătrân, care mi-a spus: „Luptă-te, omule, cu dumneata însuţi. Ai 40 de ani. Asta e o vârstă splendidă, atotputernică, vârsta cosmonauţilor. “

— Ştiam eu că n-o să te laşi, spuse Iulian, pe un ton sever, dar în realitate îi tremura vocea de bucurie. Ia să-ţi văd pulsul, tată! Binişor. Eşti însă cam prea încălzit. Hai înăuntru, avem o cameră de recuperare. O să stai învelit, pe un fotoliu, o să bei un ceai fierbinte şi o să te uiţi la televizor.

— Mă iei sub ocrotirea ta?

— Da, dacă vrei. Aranjez cu medicul clubului şi cu profesorul de educaţie fizică să-ţi stabilească un grafic de antrenament. Trebuie să lucrezi programat, altfel nu faci nimic.

— E-n regulă, mă las „pe mâna ta“. Pot să apar din când în când si

prin sala de box, să dau şi eu într-un sac?

Iulian oftă, prefăcându-se iar supărat.

— Trebuia să bănuiesc că până la urmă o să ajungem şi la asta. Ţi-aş spune că săptămâna viitoare boxez în primul meu meci oficial, dar mă tem că o să vrei şi tu să uric pe ring. Oare te poate cineva opri să faci tot ce-ţi trece prin cap, tată?

— Nimeni, zise Valeriu.

O ninsoare bogată înstela ferestrele. În cuier, paltoanele ude abureau. Iulian se uita cu un ochi pe geam şi cu altul în caiet. I-ar fi plăcut să alerge puţin prin zăpadă, dar trebuia să-şi scrie la franceză. Mulţi procedau la fel. Nu le mai ajungea timpul. Uşa se deschise. Din instinct se ridicară, dar nu era decât Picu, cu un plasture de vreo douăzeci de centimetri pătraţi şi mâna stingă bandajată. Floricescu se răsti la el de ce intră şi de ce îi tulbură.

— Nu-i şcoala ta, replică Voichiţa, roşind. Intră cine vrea. Hai, Picule, şi îi întinse un pachet de cărţi. Erau manualele din anul anterior.

— Fizica şi engleza nu le-am găsit. Poate le are altcineva. Apelez la inimile caritabile, fiindcă băiatul s-a angajat, lucrează şi vrea să se înscrie la fără frecvenţă sau la seral. Cine poate să-i împrumute fizica şi engleza de anul trecut?

— Dar cu cine s-a luptat, cu secretariatul? Toţi cei care se înscriu la un curs fără frecvenţă arată aşa de pictaţi? bombăni Floricescu.

— Nu vorbi prostii. Spune dacă poţi să-l ajuţi, sări iar Voichiţa.

Picu stătea timid, cu mâna pe clanţa uşii întredeschise. Cu cealaltă, rănită, ţinea între braţe şi coaste pachetul.

— Ce ninsoare de milioane! zise Rebegea, intrând în grabă, cu părul brumat Oho! exclamă el, dând cu ochii de Picu. Eroismul costă cam scump, nu-i aşa? Pariez că nimeni încă n-a aflat nimic despre…

— Nu e cazul, zise Picu, şi dădu să plece, dar şambelanul îl prinse de rever.

— Stai. Trebuie să suporţi chinurile celebrităţii. Cum, popor, se adresă el colegilor, nici măcar Voichiţa nu v-a spus?

Voichiţa se îmbujorase, neaşteptat.

— Păi atunci ascultaţi *postul de radio Rebegea 1*, zise şambelanul. Aseară, o tânără, venind obosită de la uzină, a fost acostată de doi indivizi care voiau să-i salte ceasul şi mai ales frumoasa ei haină de vizon, tip oaie dobrogeană. Providenţa a făcut ca în apropiere să se afle un băiat. Părul lui, pana corbului, mâna lui, trăsnetul cerului! I-a luat la pumni pe tipi şi i-a pus pe fugă. În timpul încăierării, aceste haimanale agresive, dar inexperte, l-au zgâriat niţel pe obraz şi l-au muşcat de mână.

Floricescu se uită la Băbăneaţă. Băbăneaţă se uită la Floricescu.

Amândoi se gândeau la acelaşi lucru: că trebuie să-şi pună „romanele” pe foc.

Când intrară directorul Penescu şi profesoara Homată îl găsiră pe rănit înconjurat de admiratori, povestind totul, secundă cu secundă. Picu dădu profesorilor ceremonios „bună ziua“ şi se retrase, lăsându-i să completeze cu propria lor imaginaţie tabloul luptei de cu seară. Pansamentele îi fuseseră aplicate chiar de părinţii Voichiţei. Acest lucru îi făcu pe toţi să-l invidieze. Multe capete se frământau cu următoarea întrebare: „De ce n-am fost eu în locul lui?“

— Clasa voastră, zise Penescu, împungând aerul cu o şurubelniţă – rareori îl vedeai fără ea, şi în buzunar mai avea un cleşte-patent şi o cheie reglabilă – e ultima care nu s-a pronunţat în vederea concursului anunţat mai de mult. Mi-ar părea rău să renunţaţi.

Toate privirile se îndreptară spre Băbăneaţă. Băbăneaţă afişă o mare plictiseală. „Iar începeţi?“ părea să spună eroul.

— Vă spun eu, zise iritat Floricescu. E de acord. Ne înscriem.

— De ce vorbeşti în numele meu? sări revoltat, Băbăneaţă.

— Pentru că am dreptul! îşi ieşi Floricescu din sărite. Mi-am pierdut zile întregi cu tine, am luat şi un trei la chimie din cauza ta; dar ce mai, din nenumărate motive…

— Îţi ceri scuze pentru ce ai făcut atunci, când cu celălalt Băbăneaţă, din revistă?

Floricescu roşi:

— Fie. Consideră că mi le-am cerut, dacă ţii!

— Trebuie să spui frumos: „Te rog să mă ierţi“. Acum.

— Poftim, te rog să mă ierţi, căposule!

— În cazul ăsta, zise Băbăneaţă, promit… să mă mai gândesc…

— Nu! Acum să spui şi tu.

Băbăneaţă afişă un aer de condescendenţă:

— Fie. Consideraţi că am spus. Treacă de la mine.

Şi ca să înlăture impresia că ar fi impresionat, îşi execută pe îndelete, râzând el însuşi, ritualul cu ciupitul şi clipitul dintotdeauna.

Izbucniră aplauze. Floricescu se ridică ca un actor chemat la rampă. Acordul lui Băbăneaţă era opera lui. Spera că nimeni nu uitase ce spusese profesoara Homată despre întâlnirea a două caractere puternice. În orice caz, avea să le reamintescă.

— Atunci, zise Penescu, scrieţi-vă fiecare numele pe o bucăţică de hârtie, vom face imediat tragerea la sorţi.

Adunară bileţelele într-o căciulă. „Cine o să iasă? Dacă ies eu? O fi bine dacă ies eu? Şi dacă nu ştiu să răspund? Dar dacă totuşi o să ştiu?“ se întreba fiecare, emoţionat.

Penescu amestecă bileţelele, apoi extrase unul. Îl desfăcu încet, cu o enervantă lipsă de grabă.

— Aşa. Reprezentantul vostru va fi…

Uşa clasei se deschise şi în prag apăru Martinoiu.

— Sper că am venit la timp, nu-i aşa? M-am învoit de la serviciu, special pentru a asista la eveniment. Nu scăpaţi voi aşa de uşor de mine!

Vulturul singuratic puse încet letconul deoparte. *Marea puşcă* trecea, cu nehotărâre, bateriile dintr-o mână în alta. *Picior de Iepure* începu să tragă precipitat aerul pe nări, ca întotdeauna când era emoţionat. „Tribul“ îl privi cu dojană, fiindcă exact în cele mai importante clipe pe el îl apuca strănutul.

— Hai odată, zise *Marele Şef*, care-i aflase şi el slăbiciunea. Dă-i drumul. N-o să te aşteptăm până diseară!

— Ha… hap… hapciu! făcu *Picior de Iepure*, cu un aer vinovat. Nu sunt eu de vină. Am o ale… aleg… alerg…

— Alergie?

— Hapciu! Exact! Mi-a spus doctorul. Hapciu! Când mi-e frică, sau mă bucur, sau mă mir de ceva mă apucă…

— Cred că putem începe! zise *Marele Şef*, solemn. Cinci, patru, trei, doi, unu, zero! Contact.

Marea puşcă legă bateriile. Aproape instantaneu, dar tuturor li se păru că trecuse o veşnicie, din difuzor răsună vocea prietenoasă a crainicului: „Aici radio Bucureşti. Ca în fiecare zi, la această oră, transmitem emisiunea – «Melodia preferată» ‘’.

Nu era decât un receptor cu doi tranzistori, montat într-o veche locomotivă de jucărie, pe care sta scris „Western Union”, dar îl făcuseră cu mâinile lor, aici, în râvnita secţie „A.A.“, care acum era a lor.

Picior de iepure învârti până la refuz tamponul care corespundea potenţiometrului. Locomotiva, mirosind a vopsea proaspătă, vibra puternic, în ritmul muzicii. Fiecare avea acasă un radio, un televizor, un magnetofon, dar niciunul din aceste aparate nu li se părea atât de preţios ca locomotiva cântăreaţă. Tremurau de încântare, în halatele lor albe, care le ajungeau până la călcâie şi pe care, în dreptul inimii, se aflau vestitele ecusoane desenate cândva de însăşi mâna sacră a *Marelui Şef*, cunoscut şi sub numele de Băbăneaţă Traian.

— Deci a treia cauză: complex de inferioritate faţă de părinţi. Eşti plin de probleme, subiectule! Lucrează, lucrează! Tu ai nevoie de un psiholog, nu de un antrenor de box!

— Lăsaţi, că psiholog mai bun ca dumneavoastră…

— Intră în meserie. Să-ţi spun drept: nu ştiu dacă din tine o să iasă un campion. Din Bunguleţ, da!

— Şi-atunci de ce mă mai ţineţi aici?

— Pentru că dacă n-o să scot din tine chiar un «mâncător» de boxeri, o să scot un om de caracter.